

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 12. MAJA 1977

ŠTEVILKA: 18. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

IZKUŠNJE PRI DELITVI OSEBNIH DOHODKOV V ŽELEZARNI

V Škofoji Loki je bilo 26. aprila posvetovanje o delitvi osebnih dohodkov, ki ga je organizirala gospodarska zbornica Slovenije. Prisotni so bili predstavniki GZS, sindikata in večjih delovnih organizacij. Za strokovno posvetovanje je bil pripravljen referat o izkušnjah v delitvi osebnih dohodkov v železarni Jesenice. Čeprav so avtorji prikazali močno poenostavljen model delitve osebnih dohodkov v železarni ter vključili nekatere še neuveljavljene elemente, smatramo, da bi bila prav zaradi sistematičnosti in poenostavitve smiselna objava referata tudi v Železarju.

Prehajamo v razdobje, ko vse več govorimo o delitvi osebnih dohodkov. Prav je, da še pred pripravo novih sporazumov na tem področju pričnemo s konstruktivno razpravo o sistemu, politiki in izvajanju delitve osebnih dohodkov. Zato naj bi referat obenem služil kot osnova, izhodišče in spodbuda za čim boljše urejanje področja delitve osebnih dohodkov v železarni.

V organizacijah združenega dela predstavlja vprašanje motiviranja vedno eno od osrednjih, najbolj obravnavanih vprašanj. Enega od glavnih motivov za uspešnejše delo danes prav gotovo predstavlja osebni dohodek. Osebni dohodek predstavlja po eni strani motiv, spodbudo za uspešnejše delo, po drugi

strani pa ustrezen znesek za opravljeno delo. Vsekakor je od ustreznosti višine in delitve osebnih dohodkov v veliki meri odvisna uspešnost poslovanja. Obenem pa ustreza delitve

osebnih dohodkov predstavlja osnovno zahtevo samoupravljanja. Zato je jasno, da je zlasti v zadnjem času vse več govora o pomenu in načinu delitve osebnih dohodkov. Tega pomena se bolj ali manj zavedamo; verjetno pa drži, da je prav področje motiviranja in s tem delitve osebnih dohodkov tisto, o čemer vemo zelo malo, v glavnem le pisati knjige, članke in razprave. Povsem nekaj drugega pa je postaviti ustrezen sistem v organizaciji (Nadaljevanje na 8. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC APRIL

Mesec april je eden izmed redkih mesecev, ko imamo poleg izplačila »tekočih« osebni dohodkov tudi izplačilo tako imenovanih jubilejnih nagrad, ki pa so izplačljive le pod pogojem, da smo sredstva za te nagrade ustvarili v preteklem letu. Ker je bilo izplačilo izvršeno še pred prazniki, smo nanj nekoliko pozabili in nas bo le obračun v plačilnem listku spominjal, da je bilo nekaj drugače kot v drugih mesecih.

Obračun za delo v mesecu aprilu ne vsebuje nikakršnih presenečenj, če ga na nivoju železarne primerjamo s preteklim mesecem. Čeprav

je en koledarski dan manj kot v marcu, kar se pozna predvsem v temeljnih organizacijah združenega dela z neprekinjenim obratovanjem, je število plačanih ur le za 1,3 ure na zaposlenega manjše, kar predvsem vpliva, da je nivo osebnih dohodkov ostal skoraj nespremenjen. Razlika je namreč minimalna, kar je razvidno tudi iz običajnih primerjalnih podatkov.

Izenačenje na nivoju železarne pa ne pomeni enakih rezultatov tudi za vsako TOZD, kjer je dinamika bolj živahna. Tako iz podrobnih podatkov lahko zasledimo, da je sedem TOZD takšnih, ki imajo v aprilu od sedem do 343 din višji osebni dohodek kot v marcu, 13 TOZD in tri delovne skupnosti pa od 14 do 323 dinarjev nižjega kot v preteklem mesecu. Med vzroki ali razlogi, ki vplivajo na razlike, so predvsem število plačanih ur, pisanje sobotnih dopustov in v manjši meri učinek in stimulacija za proizvodnjo, ki pa sta dosti ustaljeni merili.

(Nadaljevanje na 2. strani)

»NISMO ŽARIŠČE INFLACIJE«

V zadnjem času je bilo objavljenih več člankov o problemu cen domačega jekla, s poudarkom na njihovi nerealno visoki ravni in o hudih posledicah teh cen na kovinsko-predelovalni kompleks ter končnega potrošnika. Splošna karakteristika teh člankov je ta, da želijo problem cene jekla povsem nedopustno poenostaviti ter njemu vplivu na predelovalno industrijo dati dimenzijo, ki zavaja do vtisa, da gre za osnovno žarišče inflacije, ki bi ga morali vsi družbeno-politični in ekonomski dejavniki z vso energijo in na mah odpraviti.

Menimo, da je problem cen, ne samo v črni metalurgiji, kompleksna stvar, ki bi jo težko objektivno prikazali, ne da bi se s potrebno pozornostjo angažirali tudi pri drugih si-

stemskih, ekonomskih, oziroma tržnih vprašanjih kot njegovih spremeljajočih, neločljivih delih.

V povojnem času je imela črna metalurgija plafonirane, oziroma kontrolirane prodajne cene, oblikovane v časovnih presledkih po stroškovnem in paritetnem sistemu. Raven prodajnih cen, ne glede na način (Nadaljevanje na 2. strani)

OBVESTILO DELAVCEM ŽELEZARNE

K današnji številki Železarja spada tudi priloga z datumom 6. maja 1977. Gradivo, ki je objavljeno v tej prilogi, ter gradivo, ki je objavljeno v Železarju na 12. in 13. strani, je namenjeno za javno razpravo. Zato naj tiste delovne skupine, ki se bodo še sestale v tem mesecu, razpravljajo tudi o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti za obdobje 1976–80 ter o osnutku odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1977. V razpravo naj se aktivno vključijo tudi člani delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti ter za zbor združenega dela občinske skupščine Jesenice (slednji predvsem za proračun). Vse pripombe, ki bodo podane v javni razpravi na sestankih samoupravnih delovnih skupin, bodo usklajevale na sejah delavskih svetov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Kratko pojasnilo v zvezi s samoupravnimi sporazumi, ki ga je podal koordinacijski odbor za spremljanje družbenega dogovora o skupni porabi, je objavljeno na drugi strani priloge. Vodjem temeljnih organizacij, vodjem samoupravnih delovnih skupin, predsednikom delavskih svetov in članom delegacij za bomo poslali še dodatno informacijo.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

PRVI, TODA ZANESLJIVI KORAKI

V tej številki Železarja nadaljujemo s pogovori z vodji novih temeljnih organizacij združenega dela, ki so nam pripovedovali o delu in o obveščanju po novem. Tokrat nam je odgovarjalo šest tovarišev.

FRANC RAVNIKAR (TOZD VALJARNA ŽICE)

Težave so kot na vsakem začetku. Za zdaj se ne moremo pohvaliti z ne vem kakšnimi rezultati. Začeli pa smo, delamo in upam, da bomo kmalu vse spravili v normalen kolosek. Vsi samoupravni organi so bili izvoljeni, ne delajo pa še, kot bi bilo treba. Le samoupravne delovne skupine imajo že izpolnjeno vlogo, obravnavajo proizvodno problematiko, kvaliteto, kvantiteto, cene, stroške.

To je zelo važno za samo proizvodnjo, pa tudi za druge samoupravne organe, ker delegati v delavskem svetu in odborih zastopajo mišljenje samoupravnih delovnih skupin.

Delavci – veliko se pogovarjam z njimi – se o novi temeljni organizaciji izražajo zelo pozitivno. Vse, kar obravnavajo, se njih tiče. Če pa za primerjavo vzamemo prejšnjo temeljno organizacijo, bivše delavske svete, niso pokazali zanimanja (Nadaljevanje na 7. strani)

ZAGOTOVITI VKLJUČEVANJE ŽENSK V SAMOUPRAVNO IN POLITIČNO AKTIVNOST

Pri spreminjanju družbenoekonomske vloge in položaja žensk v združenem delu in v družbi kot celoti so bili doseženi pomembni rezultati. Ženske danes predstavljajo tretjino od skupnega števila vseh zaposlenih v družbenem sektorju, število žensk, ki iščejo zaposlitve, pa z vsakim dnem raste. Povečuje se udeležba žensk na vseh nivojih samoupravnega in družbenopolitičnega odločanja in vse bolj se krepi tudi razredna zavest žensk. To so le nekatere od splošnih ugotovitev, ki so jih poudarili na skupni seji predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in predsedstva konference za vprašanja družbenega položaja žensk Jugoslavije.

Seveda pa v naši samoupravni družbi obstajajo še vedno nekateri problemi, povezani s položajem žensk. Tako, na primer, ženske v pretežni večini delajo v nizko akumulativnih dejavnostih in na manj kvalificiranih in odgovornih mestih. Še vedno je nezadostno število žensk vključenih v samo-

upravno in družbenopolitično življenje. Majhno je še število žensk na vodilnih delovnih mestih, najsibo v organizacijah združenega dela ali v družbi nasploh. Ženska se izobražuje še vedno za ožji krog poklicev, kar otežkoča njeno angažiranost na vseh (Nadaljevanje na 13. strani)

Naši sodelavci – kovači

LE ŠE DOBER TEDEN DO OSREDNJE PROSLAVE NA PRISTAVI

Le še dober teden nas loči od osrednje občinske proslave letošnjih tako zgodovinsko pomembnih jubilejev za naš narodnostni obstoj, razvoj ter sploh za razvoj socialistične samouprave Jugoslavije. V soboto, 21. maja, se bodo delovni ljudje in občani, med katerimi bo prav gotovo prednjačila mladina, ki ta dan proslavlja tudi dan mladosti, zbrali ob 11. uri na Pristavi in skupaj slavili 40-letnico ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije, 85-letnico rojstva predsednika republike in Zveze komunistov Jugoslavije tovariša Tita ter 40-letnico njegovega prihoda na vodstvo Komunistične partije Jugoslavije, oziroma Zveze komunistov Jugoslavije.

Najbrž tega dne ne bo nikogar, ki ne bi želel s svojo prisotnostjo počastiti teh pomembnih jubilejev, če bo le pomislil, kaj pomenijo za naš narodnostni obstoj in gigantski razvoj Socialistične republike Slovenije v okviru skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, združenih v bratstvu in enotnosti v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, kar je naše največje jamstvo za nadaljnji razvoj in neodvisnost.

Že nekaj časa se intenzivno pripravlja okrog 400 pevcev in godbenikov, poleg recitatorjev, da bi s kar najbolj kvalitetnim programom prispevali k temu veličastnemu slavlju. Pod obronki Karavank, na cvetoči Pristavi, bodo ta dan delavci in občani naše občine izražali svojo pripadnost samoupravni socialistični domovini, zvezi komunistov in največjemu ter najdražjemu sinu jugoslovanskih narodov in narodnosti predsedniku Titu.

(Nekaj navodil v zvezi z udeležbo na proslavi preberite na 6. strani glasila.)

V JEKLARNI ZA 3.721.096 DIN PRIHRANKA, 95.754 DIN ODŠKODNIN

Z novo organizacijo samoupravljanja v železarni so odbori za gospodarstvo pri temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih s komisijami za novatorstvo in racionalizacije pri DS štirih TOZD (Talilnice, Valjarne, Hladna predelava in VET) prevzeli skrb za množično in kakovostno tehnološko in tehnično inventivno dejavnost, poleg tega pa so odbori za gospodarstvo tudi moralno in materialno zadolženi, da bodo vsi izumi in inovacije pravilno ovrednoteni in spodbudno nagrajeni.

Podpredsedniki na novo formiranih odborov za gospodarstvo pri temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih so zadolženi, da dobi inventivna dejavnost vsestransko pomoč in podporo, da bo množična in kakovostna.

Člani odborov za gospodarstvo pri temeljnih organizacijah so z vso resnostjo prišli na delo in tehnološka in tehnična inventivna dejavnost je med člani naše organizacije združenega dela znova zaživela z vsem delovnim in ustvarjalnim poltom.

Pod vodstvom predsednika odbora za gospodarstvo TOZD Jeklarna Miloša Cvetkoviča je bila pred praznikom Osvobodilne fronte v torek, 26. aprila, prva seja odbora za gospodarstvo, kjer so člani odbora skupaj z drugimi pristojnimi in odgovornimi živahno in konstruktivno

razpravljali tudi o potrebi pozitivne inventivne dejavnosti v TOZD Jeklarna.

Vsi navzoči so bili enotnega mnenja, da morajo iznajditelji, novatorji in racionalizatorji, skupaj z avtorji malih obratnih izboljšav, dobiti pri vodstvu TOZD vso potrebno materialno, strokovno in istočasno tudi moralno pomoč pri uvajanju koristnih tehnoloških in tehničnih inovacij ter izboljšav v proizvodni proces.

Na osnovi pravilno izpolnjenih prijav tehničnih izboljšav, številnih pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih strokovnjakov ekonomskih in računovodskih služb ter izvedencev so na tej prvi seji obravnavali osem tehnoloških in tehničnih inovacij, ki so jih izvedli in

(Nadaljevanje na 13. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA MESEC APRIL

(Nadaljevanje s 1. strani)

obdobje	ur/os.	din/h	din/os.	povpr. % učinka	indeks OD 1.76 = 100	indeks življ. stroškov
leto 1976	189,0	22,37	4.227	31,87	100,0	100,0
IV. tromes. 76	192,2	23,19	4.458	33,19	105,4	101,8
1977 - jan.	190,9	23,66	4.518	32,64	106,9	109,6
febr.	178,7	25,30	4.522	33,61	107,0	111,1
marec	191,2	24,53	4.690	32,94	110,9	112,4
I. tromesečje	186,9	24,48	4.577	33,06	108,3	111,0
april	189,9	24,66	4.684	33,04	110,8	—
I-IV 1977	187,7	24,53	4.603	33,06	108,9	—

»NISMO ŽARIŠČE INFLACIJE«

(Nadaljevanje s 1. strani)

oblikovanja, je bila v glavnem, kot kaže grafikon, pod ravnijsko eksportnih cen. Današnje insistiranje pri eksportnih cenah je v bistvu nadaljevanje prakse občasnih kampanj, ki se vedno pojavljajo v kriznih situacijah na svetovnem eksportnem tržišču jekla.

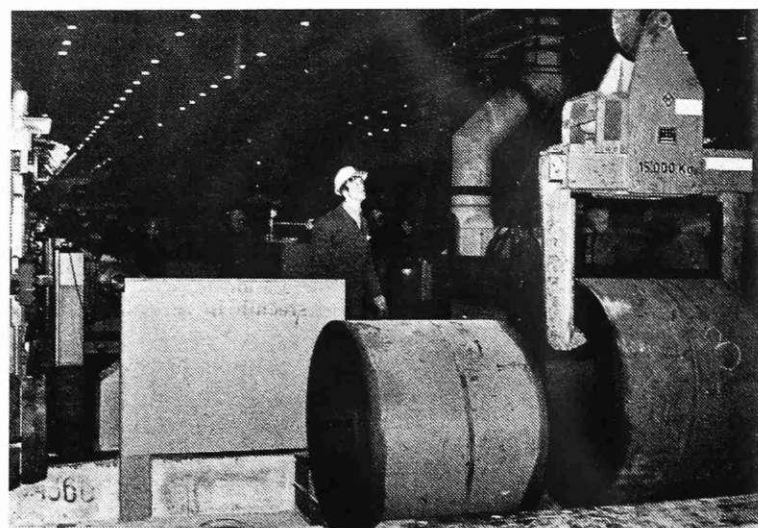
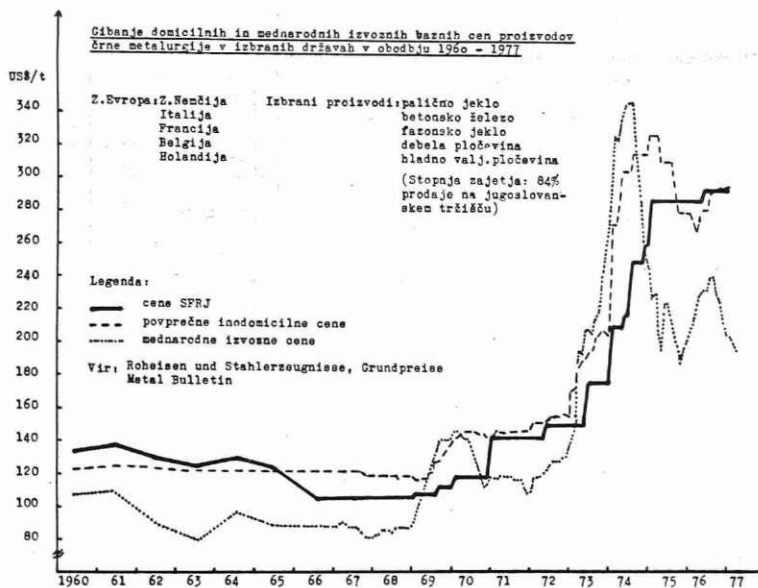
Pri uvajanju gospodarske reforme je, na primer, črna metalurgija pod pritiskom pristojnih zveznih organov oblikovala prodajne cene po kriteriju eksportnih cen. Praksa pa je v relativno kratkem času sama dokazala, da se s cenami, ki so plod mednarodne tržne stihije, ne da sistemsko urejevati tako občutljivega vprašanja, kot so cene bazične industrije. To je bil poskus, da bi dobili novo, sicer ekstremno rešitev v primerjavi s predhodnim stanjem. Črna metalurgija je imela namreč prodajne cene oblikovane tudi po stroškovnem načelu, toda za kapitalno intenzivno panogo z nerazrešeno razvojno politiko se je ta sistem pokazal kot neustrezen.

Na podlagi takih izkušenj je ZIS leta 1970 vpeljal tako imenovani »mehanizem«, po katerem se prodajne cene jekla oblikujejo in uravnavajo v šestmesečnih intervalih po domicilnih cenah ZR Nemčije, Italije in Francije, z uporabo uradnih tečajev. Dolgoročno gledano, je bilo delovanje mehanizma s strani ZIS ocenjeno kot faktor stabilizacije v našem gospodarstvu, železarne pa so bile delno zadovoljne s takim sistemom. Prekomerno zavlačevanje zvezne administracije pri izvajanju je črna metalurgija spravljal v neenakopraven položaj predvsem v primerjavi s tistimi grupacijami predelovalne industrije, ki so imele bolj fleksibilne sisteme oblikovanja cen in so se zaradi tega pravočasno vklaplale v tekočo inflacijo. Črna metalurgija meni, da bi bilo bolj koristno, ko bi se prodajne cene proizvodov predelovalne industrije oblikovale, oziroma verificirale na paritetnem sistemu, in sicer po tržiščih, ki so merodajna za cene jekla. S tem bi se večkrat porušeni odnosi cen po mednarodnem kriteriju vsaj delno popravili, oziroma odpravila sedanja velika neskladja. Na koncu menimo, da je nujno potrebno napraviti strokovne kvantifikacije vpliva cen jekla na cene predelovalne industrije.

V zadnjem času se pojavljajo tudi glasovi, da zahteva nova hladna valjarna na Jesenicah za svoje proizvode iz nerjavnih jekel prodajne cene, »ki so v velikem nesorazmerju v primerjavi z uvoznimi cenami za enak material«. Ta informacija je bila povod razpravam nekaterih grupacij predelovalne industrije v Gospodarski zbornici Jugoslavije. V resnici pa so prodajne cene proizvodov nove hladne valjarne navedene v sedanjem uradnem ceniku, ki ga je potrdil zvezni sekretariat za trg in cene junija 1976. Oba cenika, tako za masovna kot plemenita jekla, sta bila izdelana po kriterijih omenjenega mehanizma ZIS, in sicer z neposrednim prevajanjem inodomilnih cen ZR Nemčije, Italije in Francije, s takrat veljavnimi tečaji. Težišče kritike je usmerjeno na prodajne cene pločevine iz nerjavnih jekel, pri čemer se za osnovo jemljejo eksportne cene, ki so v tem trenutku izrazito depresirane, če jih primerjamo z domicilnimi. Prisilno sprejemanje takšne kritike bi pomenilo, da mora železarna Jesenice samo za nerjavni material imeti prodajne cene po kriteriju eksportnih cen, vsa ostala struktura proizvodov črne metalurgije pa po veljavnih cenikih, z orientacijo na omenjene inodomilne cene. Pri tem pa lahko dokažemo, da

so tudi današnje domicilne cene ZR Nemčije za nerjavno pločevino celo višje od naših cen, čeprav bi upoštevali evidentirani občasni splošni rabat.

Železarna Jesenice išče v sodelovanju s predstavniki grupacij porabnikov nepravne pločevine skupne rešitve. Nekateri razgovori so že v zaključni fazi. Pred tem smo aktivno sodelovali s potrošniki dinamno pločevine, ki jo ravno tako proizvajamo v novi hladni valjarni, ter sklenili pogodbe za letošnje leto. Ta grupacija je izrazila pohvalno mnenje o kvaliteti dinamno pločevine. Zaradi njene primerne finalne obdelave pa so bili kupci mnenja, da bi bila sedanja prodajna cena lahko celo zvišana. Takšnih in podobnih primerov bi našli še več, toda posamezni primeri ne smejo porušiti sistema. Kampanja proti cenam domačega jekla in pritisk za preusmeritev na eksportne cene sovpadata v času, ko v Evropski ekonomski skupnosti skušajo doseči meddržavni sporazum o ukrepih proti širjenju in vplivu dumpinških cen na nacionalna gospodarstva. Ne moremo se izogniti vtisu, da je sedanja kampanja sestavni del naporov, da se črna metalurgija izloči iz programirane korekcije cen po sprejeti resoluciji o ekonomski politiki in politiki cen za letošnje leto, čeprav je ta panoga imela dolgo časa zadržane prodajne cene, izpostavljene delovanju inflacije, in je v tem času dobila sorazmerno velike obveze za udeležbo pri izgradnji infrastrukture.

Glavno valjavnisko ogrode Sendzimir v HVB

Železarski globus

POLJSKA

V fiskalnem letu 1977-1978, ki traja od marca do marca, bodo dobavili poljski premogovniki japonskim železarnam 800.000 ton premoga za koksiranje. To je za 200.000 ton manj kot leto prej in je posledica poslabšane situacije v svetovni konjunkturi za prodajo železarskih proizvodov.

ZDA

Oktobra 1976 je pričela obratovati najnovejša med šestimi železarnami, ki pripadajo grupi znanega zahodnonemškega industrialca Korfa. Železarna, ki leži v Beaumontu, približno 160 km vzhodno od Hustona (zvezna država Teksas), je pričela svoje obratovanje izredno uspešno in je v prvih petih mesecih obratovanja proizvedla več surovega jekla kot katerikoli železarna te grupacije. V jeklarni obratujeta dve

Z izplačilom za mesec april bomo v Železarni dosegli povprečni osebni dohodek v višini 4.603 din na zaposlenega, ki pa se po kvalifikacijah razlikuje, tako da znašajo povprečni osebni dohodki nekvalificiranih delavcev povprečno 2.907 din na osebo, delavcev na delovnih mestih, kjer se zahteva fakultetna izobrazba, pa 7.146 din na osebo. Razmerje je torej 1 : 2,45 ali z drugo besedo osebni dohodek »relega« delavca s fakultetno izobrazbo je v Železarni dva in polkrat večji od nekvalificiranega delavca.

Ker ni »recepta«, kakšno mora biti dejansko razmerje, in ker ima običajno vsak posameznik svoje stališče, prepuščamo pač bralcem presojo, ali je za naše razmere takšen odnos realen ali ne. Da bo presoja lažja, navajamo, da je znašal povprečni osebni dohodek v SRS za leto 1976 4.068 din ali za gospodarstvo SRS 3.932 din na zaposlenega. Sindikalna lista in preko nje sprejeti samoupravni sporazum nam narekuje, da najnižji osebni dohodek za normalni delovni čas ne sme znašati manj kot 60 % povprečnega osebnega dohodka v SRS v preteklem letu, kar bi bilo v našem primeru (3.932 x 0,60) ali 2.359 din, torej je tej obveznosti vsekakor zadoščeno. Prav tako razmerja 1 : 2,5 ne moremo proglasiti kot »uravnilovko«, predvsem če računamo, da na osebni dohodek vedno bolj pritiska breme življenjskih stroškov, ki ga delavec z nižjimi prejemki občuti dosti bolj kot sicer.

Kakšna je perspektiva za nadaljnje mesece, je težko reči, posebno če gledamo pred seboj ne ravno ugoden finančni rezultat prvega periodičnega obračuna (I. četrtletje) in pa to, da smo v kumulativni le še dva odstotka izpod planiranega letnega povprečja. Vsekakor do konca prvega polletja ni računati na kakršnokoli administrativno spremembo in si višji osebni dohodek lahko zagotovimo samo z boljšimi delovnimi rezultati. Pri tem želimo poudariti tudi to, da bi morali v primeru uvedbe napredovanja na delovnem mestu, ki bi nas stalo okrog osem odstotkov osebnih dohodkov, »žrtvovati« neko drugo obliko, to je, stimulacijo za proizvodnjo, kar pomeni zamenjati enak odstotek stimulacije (v okviru ene TOZD) za diferencialni odstotek na račun napredovanja na delovnem mestu. SM

»Določbe tega zakona o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev se uporabljajo najpozneje od 1. januarja 1978.« Tako je zapisano v prehodnih in končnih določbah zakona o združenem delu. Do tega dne pa nas loči le še dobrih sedem mesecev in v Železarni bomo v tem času morali še mnogokaj postoriti, da bomo v praksi uresničili vse citirane zahteve. Ne le, da bomo morali oblikovati ustrezne samoupravne akte in spremljajoče dokumente, temveč bo vse to moralo zaživeti v vsej svoji kvaliteti tudi v vsakdanjem življenju. To pa ni niti kratkotrajna niti enostavna naloga, katere uresničevanja se lotevamo le preveč mlahavo. Sedaj najbrž ni več časa za načelne razprave in nenačelne polemike, temveč je nastopil skrajni čas, da se uresničevanja teh nalog lotimo kar najbolj konkretno in že od nastajanja posameznih predlogov, idej ali zasnov vključimo v razpravo delavce v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih.

Že takoj v uvodu je potrebno poudariti, da je dohodek, kot del celotnega proizvoda družbe, materialna osnova pravic delavcev, da odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela. Dohodek je torej, z drugimi besedami rečeno, osnova in spodbuda gospodarjenja in družbenoekonomskih podlag samoupravljanja, ne samo v materialni proizvodnji, temveč tudi v družbenih dejavnostih. Iz tega seveda izhaja tudi večja odgovornost delavcev za uspešno delo in odgovorno ter smotno gospodarjenje z družbenimi sredstvi. Kajti le v doslednem uresničevanju dohodkovnih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela bo v delavcih dozorevalo spoznanje, da dohodek, ki so ga ustvarili s svojim živim in minulim delom, ter s tem povezana njihova socialna varnost nista odvisna samo od njihovega dela, temveč tudi od celote družbenih odnosov, oziroma od vseh ljudi, ki sodelujejo v družbeni reprodukciji. To je — tudi od šolstva, zdravstva, kulture, socialnega varstva itd. ter vseh dejavnikov, ki sodelujejo v družbeni reprodukciji, kar je v bistvu osnova povezovanja in združevanja živega in minulega dela.

Dohodek, ki ga delavci pridobivajo v temeljni organizaciji združenega dela, v okviru novoustvarjene vrednosti v materialni proizvodnji, je tudi osnova in vir sredstev za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb. S tem delom dohodka se zagotavljajo skupni in splošni pogoji za delo in razvoj družbe kot celote. V dohodku, ki ga delavci pridobivajo v materialni proizvodnji v okviru novoustvarjene vrednosti, so vsebovana tudi sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, to je, za zboljšanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv.

NE SMEMO ODLAŠATI

Kot tretja lastnost dohodka, ki ga delavci pridobivajo v okviru novoustvarjene vrednosti v materialni osnovi, pa je tudi osnova in vsebina samoupravnega družbenega planiranja tako v temeljni organizaciji kakor tudi v drugih organizacijah združenega dela, v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih skupnostih. Dohodek je tudi osnova in vsebina uresničevanja skupnih interesov in razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu.

Seveda pa je dohodek, ki ga delavci ustvarjajo v temeljnih organizacijah v materialni proizvodnji, kot novoustvarjena vrednost prav tako osnova in vir svobodne menjave dela z delavci v družbenih dejavnostih, pa tudi z delavci v delovnih skupnostih, ki opravljajo za temeljne organizacije v materialni proizvodnji dela skupnega pomena. Kajti v novoustvarjeni vrednosti delavcev v materialni proizvodnji se izražajo tudi rezultati dela delavcev v družbenih dejavnostih (izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvo, socialno varstvo idr.) in delavcev v delovnih skupnostih, ki opravljajo določena dela za temeljne organizacije v materialni proizvodnji. Delež teh delavcev v novoustvarjeni vrednosti je odvisen od prispevka, ki ga s svojim delom dajejo k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela in k razvoju družbe kot celote, oziroma k zadovoljevanju osebnih in skupnih potreb ter interesov delavcev in drugih delovnih ljudi.

Če izhajamo iz teh osnov, opredeljenih v zakonu o združenem delu, potem nam je seveda jasno, zakaj je zakon za uresničevanje dohodkovnih odnosov postavil tudi časovni termin. Iz vsega tega namreč izhajata osnova in vsebina za uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, oziroma še bolj konkretno in razumljivo, za uresničevanje oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Šele z dosledno izpeljavo dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela v Železarni bomo dobili osnovo in vsebino za uresničevanje vseh ostalih kvalitet v dohodkovnih odnosih. To je, osnovo za delitev osebnega dohodka po delu in rezultatih dela, za skupno porabo delavcev, za svobodno menjavo dela in za samoupravno družbeno planiranje.

Morda bo kdo očital, da smo vse to delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela delovne organizacije Železarne že dovolj približali, saj se samoupravno odločajo o vseh pomembnih odločitvah, tako na področju dohodka kot na ostalih področjih (planiranje, odločanje o samoupravnih opredelitvah in podobno). Pa vendarle je to vsebinsko še zelo daleč od določil zakona o združenem delu in če smo iskreni, zato tudi interes delavcev za uspešno proizvodnjo in gospodarjenje z družbenimi sredstvi ter sploh pri organizaciji in odgovornosti delavcev ni tak kot bi bil, ko bi dosledno uresničili dohodkovne odnose.

Vsekakor to niso lahke niti kratkotrajne naloge. Čeprav je za vse te dohodkovne kvalitete dala osnovo in vsebino že ustava pred dobrih tremi leti in so zelo prodorno opredeljene v kongresnih dokumentih ZKJ in ZKS ter končno, da bo od sprejema zakona o združenem delu minilo skoraj pol leta, doslej delavcem v TOZD še nismo, razen opredelitev v samoupravnih dokumentih, predložili v razpravo nobene konkretne rešitve. Zakon pa, na primer, natanko navaja, če do 1. januarja 1978 v TOZD ne bomo določili osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela, bomo prejeli le z zakonom zajamčeni osebni dohodek.

Iz vsega tega lahko sklenemo, da so pred nami odgovorne naloge, ki ne dovoljujejo nobenega odlaganja več, in da se moramo nalog lotiti takoj, konkretno in z vso odgovornostjo ter posamezne predloge sproti predlagati delavcem v razpravo.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V APRILU

TO	Skup. proizvodnja			Got. proizv. — tuja			Odprema tuja
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
	2	3	4	5	6	7	
Plavž	12.000	11.774.1	98.1				
Jeklarne	40.000	41.230.9	103.1				
— SM jeklo	25.000	25.356.7	101.4				
— El jeklo	15.000	15.874.2	105.8				
Livarne	160	158.7	99.2	50	30.3	60.6	30.3
Valj. Bela	36.510	32.456.0	88.9	6.150	5.405.7	87.9	5.977.1
— bluming	20.820	18.308.7	87.9	170	163.8	96.4	417.5
— štekel	12.990	11.091.4	85.4	3.280	2.411.3	73.5	2.498.1
— term. obd.	2.700	3.055.9	113.2	2.700	2.830.6	104.8	3.061.5
Valj. žice in prof.	3.900	4.102.3	105.2	400	339.3	84.8	2.383.1
— žice	1.300	1.149.6	88.4	400	339.3	84.8	2.383.1
— profilov	2.600	2.952.7	113.6				
Valj. deb. ploč.	8.340	8.315.9	99.7	8.240	8.230.2	99.9	8.551.3
Hlad. valj. Bela	4.300	3.789.0	88.1	4.000	3.677.2	91.9	3.496.8
Hlad. valj. Jesenice	2.530	2.618.3	103.5	2.370	2.390.6	100.9	2.433.2
Žičarna	5.650	5.130.0	90.8	3.970	3.772.2	95.0	3.731.2
Profilarna	2.110	2.236.1	106.0	1.990	2.146.1	107.8	2.299.8
Vratni podboji	60	64.5	107.5	60	64.5	107.5	69.7
Jeklovlek	1.550	1.564.0	100.9	1.550	1.563.9	100.9	1.601.9
Elektrodni	1.560	1.593.5	102.1	1.555	1.589.3	102.2	1.777.7
Šamotne mase	300	416.7	138.9		216.4		216.4
Masa za Emono	120	57.6	48.0	120	57.6	48.0	57.6
Emona iz Zagreba		242.4			242.4		242.4
Želblarna	1.000	938.5	93.9	1.000	938.6	93.9	935.9
ZELEZARNA	120.090	116.688.5	97.2	31.455	30.664.3	97.5	33.804.4

KOMENTAR BOMO OBJAVILI V PRIHODNJI ŠTEVILKI

IZVAJANJE OPERATIVNEGA PLANA POPRAVIL V MESECU APRILU

Na osnovi letnega remontnega plana, v katerem je bilo za mesec april programiranih skupno 20 večdnevni remontov proizvodnih agregatov, smo sprva vnesli v operativni plan le deset, iz meseca marca pa smo nadaljevali dela pri treh večdnevni remontih. V mesecu aprilu smo imeli več remontov na žerjavih. Kar na treh žerjavih so večdnevne remonte izsilile večje okvare. Čeprav smo že pri sestavi letnega plana predvidevali, da bomo v mesecu aprilu imeli večji remont, povezan s delno rekonstrukcijo, v TOZD Valjarne žice in smo že z letnim planom za mesec april predvidevali manjše število remontov, zaradi večje angažiranosti vseh vzdrževalcev v valjarni žice, je bilo potrebno pri izdelavi operativnega plana za mesec april še zmanjšati število večdnevni remontov. Tako smo remonte pleskarskega stroja in ravnalnega stroja Bronx v jeklovleku in brusilnega stroja RAU 3 v valjarni Bela prestavili v mesec maj.

Med mesecem smo morali odložiti še dva večdnevna remonta iz istega razloga in to: remont HC Rovte in remont žičarskega stroja Vaugh 6/7 št. 2 v žičarni. V operativni plan tudi nismo zajeli tridnevnega remonta električne peči Lectromelt, remonta žerjava 3, 2 Mp v HVZ in remonta parnih kotlov št. 1 in 2. Teh naprav nismo programirali v mesecu aprilu iz naslednjih razlogov: električna peč je še v takem stanju, da ni potrebno izvesti tridnevnega remonta, tridnevni remont odločimo na osnovi iztrošenosti obzidave dna, remont parnih kotlov pa smo odložili na mesec maj zaradi nujnosti obratovanja ob ponovnem nastopu hladnega vremena, remont žerjava pa je bil odložen zaradi nedospelih rezervnih delov.

V mesecu aprilu so v podjetju Bregana nadaljevali remontna dela na dveh želbjarskih strojih, tako smo imeli v programu za mesec april skupno 24 večdnevni remontov. Od teh pa je bilo v mesecu aprilu dokon-

čanih 14, trije remontu so bili odloženi, pri sedmih pa bomo nadaljevali remontna dela v mesecu maju.

Lep uspeh smo dosegli pri remontu, oziroma sanaciji globinske peči št. 2. Celotna sanacija je trajala skupno 42 dni ali 1.008 ur. Delali smo v prepričanju, da je vsak dan skrajšanja roka važen, da se ne veča zaloga mrzlega vložka za valjarno bluming, kar je pomembno za doseganje proizvodnih rezultatov. Poudariti je potrebno, da so vsi izvajalci del razumeli naše želje in svoje delo tudi predčasno dokončali. Nasprotno pa pri remontih SM peči dela nismo forsirali, zato izkazujemo večje število ur od planiranih.

V mesecu aprilu smo dokončali remontna dela na dveh SM pečeh. Konec meseca pa sta bili za remonte ustavljeni še dve SM peči, na eni smo z remontnimi deli že začeli in jih bomo nadaljevali v mesecu maju, na drugi pa bomo z remontnimi deli začeli v tem mesecu.

Tudi z remontnimi in rekonstrukcijskimi deli v valjarni žice bomo nadaljevali v mesecu maju.

Enodnevnih remontov pa je bilo v aprilu programiranih skupno 45, dejansko pa smo jih imeli v aprilu 39, odpadli pa so enodnevni remontu v valjarni žice in na brusilnih strojih, skupno osem enodnevnih remontov.

Poglejmo rezultate posameznih enodnevnih remontov: na električnih pečeh smo imeli v mesecu aprilu programiranih kar pet enodnevnih remontov, v skupnem trajanju 120 ur. Izvedli smo vseh pet, v skupnem času 102 ur ali 86,66 % predvidenega časa. V valjarni bluming smo predvidevali dva remonta v skupnem času 24 ur, izvedli smo oba, v skupnem času trajanja 26 ur 45 minut ali 109,37 % planiranega časa. V valjarni debele pločevine so bili programirani štirje enodnevni remontu v skupnem času 24 ur, izvedli pa smo le tri v skupnem času 18 ur. Vsi ostali enodnevni remontu pa so bili programirani po osem ur in smo jih tudi v tem času izvedli.

Izvajanje remontov — kumulativno — v štirih mesecih v odnosu na operativne mesečne plane:

Planirano št. remontov	Izvršeno št. remontov	Planirane ure	Izvršene ure
Večdnevni remontu	63	51	7.045
Enodnevni remontu	183	163	1.623
		1.623	1.628

Stane Torkar

PRIJETEN VEČER Z NAŠIMI JUBILANTI

V četrtek, 28. aprila, so se v Kazini na Jesenicah zbrali sodelavci, ki so v lanskem letu dopolnili 35 let službovanja in so bili upokojeni, ter jubilarji 40-letniki. Poleg jubilarjev so se tovariškega srečanja udeležili še: glavni direktor Železarnice Peter Kunc, predsednik tovariške konference osnovnih organizacij sindikata Štefan Ščerbič, sekretar TK ZKS Marjan Žitnik, direktor kadrovskega sektorja Tone Varl in sekretar Železarnice Dušan Stare.

Letošnjim jubilarjem je spregovoril glavni direktor, Železarnice Peter Kunc ter jim razdelil spominke diplome in plakete. Jubilarje je pozdravil tudi predsednik sindikata Železarnice Štefan Ščerbič. V imenu jubilarjev se je zahvalil Janez Krusić, nato pa so se jubilarji z ženami in gostje udeležili tovariškega večera.

Jubilarji, ki so v Železarni v lanskem letu dopolnili 40 let dela, so: Franc DOVŽAN iz adjustaže hladne valjarne, Nežka FRELJH (35 let) iz elektro vzdrževanja, Vinko MIRTIČ, vodja odpreme valjarne debele pločevine in Janez KRUSIĆ, vodja oddelka za obračun osebnih dohodkov.

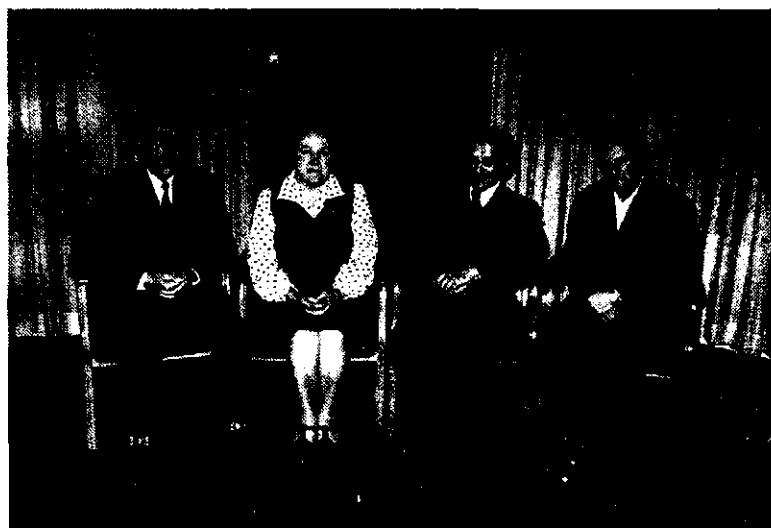
Jubilarji, ki so bili upokojeni v lanskem letu in so delali v Železarni več kot 35 let, oziroma sodelavke več

kot 30 let, so: Franc BINDER, strojevodja na transportu, Cilka CEGNAR, referentka za sprejem — kadrovski sektor, Anton ČERNE, premikač na transportu, Franc FAJFAR, strojevodja na transportu, Vinko KORANTAR, operativec na transportu, Emil LAH, vodovodni inštalater na plavžu, Rudolf MAJCEN, pocinkovalec v hladni valjarni, Peter PREVC, dninski delovodja v hladni valjarni, Ivan STRGAR, skupinovodja na strojnem vzdrževanju, Anton VONČINA, delovodja v strojnih delavnicah, in Janko ŽAGAR, žerjavovodja v jeklarni.

Tovariški večer je minil v prijetnem razpoloženju, za to pa je poskrbel tudi pevski zbor »Tramte«. Našim sodelavcem — jubilarjem čestitamo tudi mi, in jim želimo še veliko srečnih in zdravih let v življenju.

Jubilarji Železarnice 35- in 40-letniki

Jubilarji Železarnice 40-letniki

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJK — 16. 5.	TUMA SLAVKO	KAVČIČ IVAN
TOREK — 17. 5.	TRONTELJ MARJAN	MENCINGER STANE
SREDA — 18. 5.	VEHAR JANEZ	SVETINA BOGOMIR
ČETRTEK — 19. 5.	ENIKO VANDA	ISKRA BRANE
PETEK — 20. 5.	PETERNEL JANEZ	ZIDAR JOŽE
SOBOTA — 21. 5.	ERŽEN STANE	SEKLOČA PETER
NEDELJA — 22. 5.	SVETINA JOŽE	CUZNAR ALOJZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovni dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TO Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 16. do 21. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: II. obratna ambulanta.
V soboto, 21. maja, samo dopoldan I. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta
Dopoldan: I. zobna ambulanta,
popoldan: II. zobna ambulanta.
V soboto, 21. maja, samo dopoldan I. zobna ambulanta

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI — APRIL

V mesecu aprilu je bilo v delovno razmerje sprejetih 48 novih delavcev, 30 delavcem pa je delovno razmerje prenehalo, in sicer: 6 delavcev je bilo upokojenih, 5 delavcev je dalo pravilno odpoved, 19 delavcev je bilo izključenih na pisemno izjavo.

STAROSTNO IN INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Jože HROVAT, 1916, TOZD Energetika — 35 let v ŽJ, Silva JAMAR, 1930, TOZD Elektrode — 28 let v ŽJ, Smajl MUŠIČ, 1923, TOZD Jeklarna — 29 let in pol v ŽJ, Stanko POGAČNIK, 1920, TOZD Valjarne žice in profilov — 34 let in pol v ŽJ, Franc RESMAN, 1920, TOZD Strojne delavnice — 31 let v ŽJ, in Vladimir STOJAN, 1921, TOZD Jeklovlek — 37 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi počitek!

V mesecu aprilu so diplomirali naslednji sodelavci:

— na delovodski šoli, elektro stroke: Božidar ČERNE, Janez KOŠNIK, Franc PETRIČ, Janez SUŠNIK in Jože ZUPAN — vsi iz TOZD Vzdrževanje;

— na delovodski šoli, strojne stroke: Franc FAJFAR, TOZD Strojne delavnice, Franc JANSKA, TOZD Vzdrževanje, Mihael JELŠEVAR, TOZD Hladna valjarna Bela, Anton KOKALJ, TOZD Energetika, Milan NOČ, TOZD Strojne delavnice, Srečo ZEN, TOZD Jeklovlek, Dušan LAVTAR, TOZD Vzdrževanje, in Mojmir LEŠNJAK, TOZD Vzdrževanje.

— na srednji ekon.-komercialni šoli je diplomirala Andreja PETRIČ iz TOZD Jeklarna.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

Za 1. maj so bila podeljena naslednja jubilejna priznanja:

za 5 let 260 diplom, za 10 let 173 diplom in bronastih značk, za 15 let 164 diplom, za 20 let 146 diplom in srebrnih značk, za 25 let 123 diplom, za 30 let 150 diplom in zlatih značk.

DRAMSKA PREDSTAVA »RAZTRGANCİ« ZA DELAVCE ŽELEZARNE

Komisija za kulturo pri OO sindikata železarnice Jesenice organizira 18. maja ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Cufar na Jesenicah ogled predstave Mateja Bora: Raztrganci, v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja.

Raztrganci so nastali v času naše NOB, krstno uprizoritev pa so doživeli 14. septembra 1944 v Črnomlju in so tako živ dramski dokument našega boja. Ko bi bili Raztrganci zgolj opisni dokument naše NOB, bi gotovo počivali v arhivih, tako pa so zaradi svoje aktualnosti, svojega sporočila resničen umetniški dokument ter se zato uvrščajo v sam vrh našega umetniškega izročila, nastalega v času NOB. Raztrganci so torej predvsem ljudska igra, saj izhajajo po zgradbi, po učinkovitosti in enostavnosti iz tako imenovane ljudske igre.

Vstopnice za to predstavo lahko nabavite na osnovni organizaciji sindikata ali pri svojih referentih za kulturo.

VABILO NA PREDAVANJE

V sredo, 18. maja, vabimo na predavanje:

POSLOVNO ZADOLŽEVANJE

Predaval bo Peter KUNC, glavni direktor Železarnice. Predavanje bo v spodnjih prostorih Kazine ob 18. uri.

Zveza inženirjev in tehnikov Jesenice

Dopisujte v Železarnjo

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

61. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Na 61. seji odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ki jo je predsednik Emil Azman sklical za četrtek, 28. aprila, so obravnavali pregled sklepov zadnje seje, korekcijo poslovnega rezultata za leto 1976, oceno rezultatov poslovanja v I. četrtletju, izločanje sredstev za žično valjarno, izločanje sredstev za proizvodnjo CO₂ žice, oceno izvrševanja operativnega plana za april, problematiko cen, operativni program za maj, predlog samoupravnega sporazuma o poslovno tehničnem sodelovanju med železarno Jesenice in Kovinarsko Krško in predlog samoupravnega sporazuma o proizvodnji in predelavi hladno oblikovanih profilov.

Pri pregledu sklepov zadnje seje, ki ga je podal pomočnik glavnega direktorja, so ugotovili, da so v redu izvršeni, nekateri pa so daljšega pomena in se še izvajajo. Ker sklep v zvezi z izračunom amortizacije za leto 1977 še ni izvršen, so sklenili, da je v zvezi s tem treba pripraviti predlog za usklajevanje na samoupravnih organih do 15. maja. Prav tako še ni izvršen sklep, s katerim so naročili, da je treba predpisati postopek za sprejemanje investicij, združevanje sredstev za investicije in ostalo na samoupravnih organih.

V nadaljevanju so sprejeli poročilo finančno računskega sektorja o spremembi zaključnega računa 1976 zaradi znižanja davčne osnove, na podlagi popravljenih vrednosti faktorja stimulacije in novega izračuna pogojno nekvalificiranih davčev. Zaradi zmanjšanja davčne osnove so se v Železarni kot celoti zmanjšale zakonske obveznosti za 11,5 milijona in se je za znesek povečal ostanek dohodka in prosti del poslovnega sklada.

Sprememba se vnese v tabelo »Celotni dohodek in njegova delitev« za čas od 1.1. do 31.12.1976, ki je sestavni del zaključnega računa 1976. Sklenili so, da se spremembe zaključnega računa za leto 1976 posredujejo v nadaljnjo razpravo in potrditev se temeljnim organizacijam.

Sprejeli so na znanje ustno informacijo o poslovnih rezultatih in prvem četrtletju letos in ob tem ugotovili, da se vse pogostejše pojavljajo zakasnitve v samih poročilih zaradi nepozne obdelave ali pa razmnoževanja podatkov. Zato je po-

trebno v strokovnih službah analizirati vzroke in predložiti ukrepe za izboljšanje informacijskega sistema.

Na predlog finančno računskega sektorja so se strinjali, da se za ključna dela v rekonstruirani žični valjarni, na poseben račun izloči 3.100.000 din ter pripadajoči znesek energetiki iz združenih in že odobrenih sredstev za žično valjarno. Temeljnimi organizacijam pa naj se ob ugotovitvi možnosti nabave uvozne opreme predlaga dodatno združevanje sredstev.

Strinjali so se s predlogom, da se od že odobrenih sredstev v znesku 9.032.000 din izloči 2.000.000 din ter pripadajoči znesek energetiki na poseben račun in da se naredi prijava investicije — pripravljena dela za postavitev opreme za povečanje proizvodnje elektrodne žice CO₂.

Zaradi predvidenega povečanja vrednosti projekta in glede na spremembo samega projekta v virih financiranja so sklenili, da je treba projekt ponovno obravnavati po veljavnem postopku in predvideti tudi njegovo fazno realizacijo.

Pri oceni izvrševanja operativnega programa za april so ugotovili, da glede na družbeni plan zaostajamo v skupni proizvodnji za približno 6,1 %, da pa ga v blagovni proizvodnji prehitujemo za 0,6 %.

V nadaljevanju seje so sprejeli informacijo glavnega direktorja o člankih v dnevniku Delo v zvezi s povišanjem cen nerjavečemu jektu. Strinjali so se z uradnim in strokovnim odgovorom železarne, ki naj bo objavljen v Delu.

Iz informacije vodje oddelka za operativno planiranje o proizvodnem programu za maj so ugotovili, da se v tem mesecu močno približujemo družbenemu planu. Temeljne organizacije se morajo prizadevati za čimboljše izpolnitev operativnega programa za maj, predvsem v asortimentu.

Ob koncu seje so razpravljali o predlogu samoupravnega sporazuma o poslovno tehničnem sodelovanju med železarno Jesenice in Kovinarsko Krško in predlogu samoupravnega sporazuma o proizvodnji in predelavi hladno oblikovanih profilov in soglašali, da se podpiseta. Treba pa ju je posredovati v razpravo in potrditev se prizadejim temeljnimi organizacijam. Jerca Šimnic

TOZD ELEKTRODE

2. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 25. aprila, je bila druga redna seja odbora za gospodarstvo TOZD Elektrode, ki jo je sklical in vodil predsednik Franc Terseglav. Odbor je obravnaval šest točk dnevnega reda.

Predsednik Terseglav je poročal o izvrševanju sklepov zadnje seje. Ugotovljeno je bilo, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa o pripravi poslovnika za delo odbora, ki ostane še nadalje v veljavi.

Slavko Bizilj je podal proizvodno poročilo za marec in prvo četrtletje 1977.

Iz poročila za mesec marec je bilo razvidno, da je TOZD dosegla planirane proizvodne naloge s 100,8 %, plan odpreme pa le 86,8 %, ker nismo dobili izvoznega dovoljenja za odpremo v ZSSR. Družbeni plan šamotnih mas za marec je znašal 425 ton, operativni 400 ton, doseženih pa je bilo le 378 ton, zaradi nezadostne dobave odpadle črne mase.

Storilnost na delovno uro v marcu je znašala 44,81 kg in je bila za 1,7 % manjša kot v letu 1976. Storilnost je

nekoliko upadla predvsem zaradi velikega števila drobnih zastojev v oplaševalnici, zaradi proizvodnje drobnih dimenzij in zaradi neizkušnosti novih oplaševalcev. Povečal se je tudi obseg del na področju transporta.

V mesecu marcu so pošle zaloge jedavca in FeCr carbure. Pomanjkanje teh surovin je povzročilo, da nismo mogli proizvajati bazičnih in nekaterih legiranih elektrod. Pomanjkanje teh elektrod je povzročilo pri potrošnikih težave in zastoj v proizvodnji ter številne urgence.

Nadalje je bilo poudarjeno, da nadure odobrava samo vodja TOZD in se opravljajo predvsem na področju proizvodnje. Poslovodni delavci so dolžni omogočiti delavcem učinkovito delo, čimboljše organiza-

cijo dela, odpravljanje zastojev, zagotoviti material in rezervne dele ter skrbeti za pravilno zaposlenost delavcev.

Rezultati dela v prvem četrtletju pa kažejo, da je bil plan proizvodnje dosežen s 102,9 %, plan odpreme 98 %, storilnost na delovno uro pa je bila za 0,94 % manjša od povprečne storilnosti leta 1976.

Iz podatkov pregleda doseženega osebnega dohodka v mesecu marcu je bilo razvidno, da je imela TOZD 75 din ali 1,99 % večji OD od meseca februarja. V primerjavi s povprečnim OD Železarne je TOZD dosegla

82,05 % OD. Pri delovnem učinku zaostajamo v povprečju za okrog 2 odstotka.

Odbor je potrdil predlog operativnega plana za mesec maj, in sicer 1270 ton oploščenih elektrod, 130 ton varilne žice, 80 ton varilnih praškov, 350 ton šamotnih mas.

Obravnavali so tudi predlog koristenja sredstev amortizacijskih zamjenjav in investicijskega vzdrževanja za leto 1977. Skupno s komisijo DS TOZD so sprejeli predlog sprememb kategorizacije nekaterih delovnih mest v TOZD. M. S.

2. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V torek, 19. aprila, je bila druga redna seja odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode, ki jo je vodil predsednik Janez Zaveljčina.

Odbor je sprejel poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovilo, da so vsi sklepi realizirani, razen sklepov, za katerih izvršitev je potrebno daljše obdobje.

Janko Kavalir je podal poročilo o zaposlenosti v mesecu marcu. Iz poročila je bilo razvidno, da je imela TO v marcu 18,5 % skupne odsotnosti, od tega 10,32 % bolniške. Bolniška odsotnost v marcu je bila večja od januarja in februarja.

Nadalje je odbor razpravljal o naslednjih zadevah:

— Pregledal je analizo fluktuacije v Železarni, z ugotovitvijo, da se fluktuacija v Železarni zmanjšuje, kar je zelo ugodno. Priporočil je, da se v bodoče izdela analiza po posameznih TOZD.

Obravnaval je predlog za poenotenje evidence prisotnosti na delovnem mestu in je s predlogom načelno soglašal. Nekaj manjših pripomb organizacijskega značaja bo vodstvo TOZD predložilo kadrovskemu sektorju.

Odbor je dal soglasje za premestitev Sadika Klajčiča v TOZD Hladne valjarne Bela in za sprejem Senije Pivača v TOZD Elektrode.

Potrdil je sprejem in prenehanje delovnega razmerja delavcev v TOZD za mesec marec.

— Odobril je izredno plačan dopust dvema članoma osnovne organizacije sindikata TO za udeležbo na seminarju sindikalnih delavcev. M. S.

TOZD VZDRŽEVANJE

3. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V uvodu je predsednik podal pregled in izvršitev sklepov prvih dveh sej odbora, na podlagi katerega je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi, razen tistih, ki imajo značaj dolgoročnejšega reševanja, izvršeni.

V nadaljevanju so vodje področnih vzdrževanj podali pregled dela v mesecu marcu. Na podlagi teh sta bila sprejeta naslednja zaključka:

— Zaradi nižanja stališča v posameznih obratih TOZD Vzdrževanje je potrebno še naprej intenzivno delati pri kadrovanju novih vzdrževalcev. Pomanjkanje ključavničarjev se v glavnem kaže po vseh področjih vzdrževanja, najbolj pa je kritično pri vzdrževanju nove hladne valjarne Bela, zato ima pri dodeljevanju kadra v prihodnjem obdobju le-ta prioriteto.

— Zaradi velikega števila okvar v valjarni bluming-štekkel je nastala prekoračitev normativna zastojev, posledica pa so slabi proizvodni

rezultati. Valjarna bluming-štekkel je ključna TOZD, zato ima prioriteto pri vzdrževalnih posegih. Zagotoviti je potrebno maksimalno angažiranost in prisotnost vodstvenega kadra pri vzdrževanju.

Sledila je obravnava predloga dopolnila pravilnika o otežkočenem dodatku za vzdrževalna dela na področju nove HV Bela. Predlog je usklajen s sedanjim pravilnikom in ga odbor posreduje DS TOZD Vzdrževanje v potrditev.

Člani odbora pripominjajo, da je celoten pravilnik o dodatkih za izredno otežkočena dela treba pregledati in ustrezno dopolniti, kar sedanji velja že leta 1970.

Vodja TOZD Vzdrževanje je odbor obvestil, da bo v dneh 4., 6., 10. in 12. maja seminar za delavce priprave dela, ki je organiziran z namenom boljšega dela pri pripravi dela in poznavanja novih metod. ČB

PREGLED SESTANKOV SDS

V aprilu je bila v Železarni zelo razgibana dejavnost samoupravnih delovnih skupin, ker smo v tem mesecu kar dvakrat sklicevali zbornice temeljnih organizacij, enkrat zaradi sprejema predloga oblikovanja in delitve sklada skupne porabe in enkrat zaradi predhodne razprave o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice. Samoupravne delovne skupine so se v aprilu sestale skupaj 417-krat, povprečno 1,6-krat vsaka skupina, kar pomeni, da niso vse samoupravne delovne skupine postopale po določilih nedavno sprejetih statutov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Medtem ko so se nekatere samoupravne delovne skupine ta mesec sestale tudi po trikrat, pa se 5 delovnih skupin iz TO remonte delavnice, 3 iz TO Vzdrževanja, 3 iz TO Hladne valjarne Bela in 1 iz delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje ni sestalo niti enkrat. Torej je teh 12 delovnih skupin ali 4,5 % zgrešilo razpravo kar dveh zelo pomembnih aktov.

V procesu sprejemanja samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice smo v aprilu organizirali poprejšnjo razpravo preko zborov delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Čeprav se je v razpravo zelo prizadevalo vključilo 224 samoupravnih delovnih skupin in na zborih obravnavalo predloženi osnutek, je še vedno ostalo po strani kar 32 samoupravnih delovnih skupin ali 12,5 %. To sicer ne pomeni, da osnutek samoupravnega sporazuma ni sprejet, ker ga bomo sprejemali na referendumu, pomeni pa, da delavci teh 12,5 % samoupravnih delovnih skupin najbrž ne bodo vedeli, za kaj na referendumu glasujejo. Iz evidence, ki jo v centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje vodimo na podlagi sprejetih zapisnikov, izhaja, da o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi ni razpravljalo: pet skupin iz jeklarne, ena skupina iz valjarne bluming štekkel, ena skupina iz valjarne debele pločevine, dve skupini iz jeklovleka, ena skupina iz žebjarne, dve skupini iz vrtnih podbojev, ena skupina iz strojnih delavnic, štiri skupine iz remonte delavnic, pet skupin vzdrževanja, ena skupina energetike, sedem skupin hladne valjarne Bela, dve skupini iz delovne skupnosti za kadrovanje in splošne zadeve ter informiranje, ena skupina iz delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve ter ena skupina iz delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje.

Samoupravne delovne skupine, ki so o predloženem osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij razpravljale na zborih, so k temu stopile zelo prizadevno. Zbrali smo kar 671 pripomb, nekatere tudi kritične, vprašani ali predlogov, med njimi tudi nekaj zelo konstruktivnih. Od 231 členov, kolikor jih osnutek vsebuje, je bilo napadenih 95 členov ali 41 %. Poleg tega je bilo veliko pripomb ali predlogov na celotna

posamezna poglavja in podpoglavja ter precejšnje število splošnih pripomb.

Opravljeno je veliko in po skromni oceni prizadevno in dobro delo. Pripombe, vprašanja in predlogi so zbrani ter urejeni po področjih vsebine samoupravnega sporazuma. Destavljene so posebnim delovnim skupinam, ki jih je imenoval odbor za uresničevanje ustave iz predstavnikov strokovnih služb in temeljnih organizacij, z nalogo, da vse pripombe, predloge in vprašanja proučijo in na podlagi teh pripravijo predlog sporazuma, ki ga bodo usklajevali najprej delegati samoupravnih delovnih skupin na sejah delavskih svetov temeljnih organizacij, nato pa še na seji delavskega sveta Železarne med temeljnimi organizacijami. Usklajeni predlog sporazuma bomo objavili na oglašnih deskah, nato pa sprejeli na referendumu. Torej je pred nami še veliko dela, ki bo moralo biti prav tako prizadevno, zlasti pa strokovno in kvalitetno opravljeno.

Precej samoupravnih delovnih skupin je vzporedno z razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice razpravljalo tudi o svojih problemih in problemih temeljnih organizacij. Nekateri med njimi pa so se še posebej sestale. Poglejmo nekaj najbolj značilnih.

SDS aglomeracija 2 predlaga, da se uredi kanal ob globinskem silosu, ker ga sedaj voda stalno zaliva, pa tudi ograjo bo treba napraviti ob silosu, da bo mogoče dostop samo z ene strani. Predlagajo tudi večja okna v sanitarijah zaradi boljšega zraka in seveda še eno snažilko zaradi povečanja garderobnih prostorov.

SDS elektropeči 2 zahteva poseben sestanek, na katerem bi se dogovorili o razporeditvi dela med posameznimi delovnimi mesti (žerjavovodje, ponovčarji in jamski pomočniki). Zelo pomanjkuje delavcev in posade niso popolne. Glede pomanjkanja delavcev ima pripombo tudi SDS elektropeči 3 in zahteva od ustrezne službe, da stanje normalizira, ker bo problem še večji, ko bo nastopila doba dopustov.

SDS bluming 1 predlaga, da bi se za delitev malice uredil poseben voziček, s katerim bi malico pripeljali k blumingu. Vprašujejo tudi, ko bi se dalo urediti tako, da bi dinamo kvaliteto valjali v debelini 3 mm. SDS bluming 2 pa predlaga povečavo med kabino štekkel in strojnico štekkel. Enaka povezava je potrebna tudi med kabino tehnične in kabino potisnega stroja. SDS adjustaža štekkel 1 je obravnavala delovne cilje za boljše proizvodnjo v letošnjem letu. Zastoji bi se lahko zmanjšali, ko bi naprave bolje vzdrževali in popravljali ob sobotah in nedeljah, ko naprave stojijo. Priprava dela bo morala boljše pripraviti program za Bronx škarje, saj je sedaj vse preveč menjav in s tem izguba proizvodnje. Ponovno so kritično ocenili robot na liniji rezanja, ker je zadnji zdravniški pregled pokazal, da delavci, ki tam delajo, dalj časa slabše slišijo. Urejenega pa do sedaj še ni nič. Vse štiri SDS adjustaže bluminga so obravnavale delovne cilje in akcijski program. Ugotovile so, da delavci pripravljeni vložiti čimveč naporov za dober uspeh temeljne organizacije Valjarne bluming štekkel in tudi delovne organizacije, želijo pa, da se v to akcijo vključijo vse ostale temeljne organizacije, zlasti pa jeklarne, kajti če tam vlijejo slabo šaržo, se vse ostale temeljne organizacije zaman trudijo da bi napravile dober izdelek.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

EKIPA ŽIC NA TEKMOVANJU: TITO — REVOLUCIJA — MIR

V soboto, 23. aprila, je kranjski šolski center organiziral tekmovanje na temo: Tito-revolucija-mir. Sodelovali smo tudi trije učenci tretjega letnika strojne šole. Bili smo dobro pripravljeni, zato nas ni skrbelo. V pripravi nam je dosti pomagala tovarišica Ivica Štrumbelj, ki na naših strokovnih šolah poučuje zgodovino. Snov, ki smo jo

morali predelati, pa je bila zbrana v jugoslovanski mladinski reviji Kek in je obsegala preko tristo vprašanj.

Samozavestni in polni optimizma smo se podali v Kranj. Tekmovanje naj bi potekalo v obliki kviza, in sicer v dvorani kina center. Poleg nas so tekmovali še štiri ekipe, v glavnem domačini. Pred tekmovanjem so nas organizatorji še enkrat preizkusili.

Tekmovanje se je začelo. Vsaka ekipa je najprej dobila po eno vprašanje, potem pa je sledil glasbeni in kulturni del. To se je ponovilo trikrat, tako da je dobila vsaka ekipa po tri vprašanja. Poleg nas je samo še ena ekipa pravilno odgovorila na vsa vprašanja in tako smo si delili prvo mesto, ostale ekipe pa so se zvrstile za nami. Veseli smo bili, da smo z doseženim prvim mestom dostojno zastopali naš izobraževalni center.

D. M.

PRIJATELJSKO SREČANJE MLADIH IZ MEDANE IN RATEČ

V nedeljo, 17. aprila, je prišlo k nam v Rateče kakih 40 mladincev iz Medane v Goriških Brdih. Z nekaterimi med njimi smo se seznanili že, ko so prišli gledati smučarske polete v Planico.

Predsednik naše OO ZSMS Drago Branc se je pismeno povezal z njimi in tako smo se domenili za prvo srečanje v Ratečah. Sprejeli smo jih v bivši osnovni šoli, kjer imamo mladi svoj prostor. Najprej smo pripravili prijateljsko tekmovanje v namiznem tenisu, nato smo jim razkazali naš kraj, po kosilu pa smo se odpravili na izlet v Planico.

Medančani so bili zelo navdušeni nad velikim skakalnicom in tudi nad snegom, ki ga je bilo tam še precej. Po vrnitvi iz Planice smo se spet sestali v naši mladinski sobi, kjer smo podpisali listino o pobratenju med našima OO ZSMS.

Srečanje se je odvijalo v prijetnem in prijateljskem vzdušju in na koncu smo se kar težko poslovili. Domenili smo se za podoben obisk naše organizacije v Medani v juniju.

Mislil, da je to srečanje in prijateljstvo, ki smo ga pri tem sklenili, zelo koristno. Krajevni skupnosti Rateče in Medana sta si zelo podobni, obe sta na območnem področju, bolj kmetijskega značaja in mladi se zaradi tega srečujemo s podobnimi problemi. Z medsebojnim poznavanjem in prijateljstvom pa bomo mladi veliko lažje reševali te probleme.

Lilijana Pleš

OB TABORNEM OGNJU

Lansko leto v jeseni so z delom začeli ponovno tudi taborniki v Kranjski gori. V odred se nas je vključilo 90 tabornikov, tabornic, medvedkov in čebelic iz onovne šole Kranjska gora. Izvolili smo tudi že odredovo vodstvo. Zdaj je za nami že več akcij in izletov, marljivo pa se pripravljamo tudi na tekmovanje.

22. april — dan tabornikov, smo praznovali v naravi ob tabornem ognju. Taborni ogenj smo zakurili v Zagmajnici. Zbralo se nas je kakih petdeset tabornikov in tabornic, povabili pa smo tudi svoje sošolce in učitelje. Pripravili smo bogat in pester kulturni program. Ob tej priložnosti so medvedki in čebelice položili svečano zaobljubo, taborniki in tabornice pa zaprisego. Po kulturnem programu je bilo dovolj tudi smeja in zabave.

Vsi smo se nasmejanih lic vračali domov, v želji, da bi v našem odredu preživeli še dosti tako prijetnih trenutkov. Ta taborni ogenj, naš prvi, nam bo najbrž še dolgo ostal v spominu.

Dajana Makovec

DRUGA USPELA AKCIJA ČIŠČENJA OKOLJA

V aprilu smo na osnovni šoli Koroška Bela izvedli drugo akcijo z naslovom: Očistimo okolje. Akcijo je organizirala, oziroma dala zadnjo pobudo OO ZSMS. Vanjo pa so bili vključeni vsi učenci naše šole (od 1. do 8. razreda).

Zbrali smo se pred poslopjem, vsak razred pa je imel že v naprej dodeljeno območje, za katerega je bil zadolžen, da ga očisti. Ta akcija je obsegala Koroško Belo, Javornik, Blejsko Dobravo in Potoke.

Prav tako kot prva nam je tudi ta

akcija uspela. Seveda pa so k temu veliko pripomogli tudi učitelji.

Mislimo, da so take akcije vedno dobrodošle, saj s tem storimo dobro delo tako sebi kot družbi. Pravzaprav pa s tem le zakrivamo in popravljamo svoje napake. Če se bodo take akcije ponavljale in množile, bomo še lahko zaustavili to veliko napako sodobnega človeštva in obvarovali naravo, hkrati pa bomo znali svoje sadove tudi čuvati.

Branka Smole
Predsednik OO ZSMS

PROSLAVA V OBRATU STROJNE DELAVNICE

Letošnje praznovanje praznika dela je pri nas še toliko slovesnejše, saj ga praznujemo v znamenju pomembnih zgodovinskih jubilejev: 40. letnice prihoda tovariša Tita na čelo jugoslovanske partije, 40. letnice ustanovitve kongresa Komunistične partije Slovenije in 85. letnice rojstva predsednika Tita. Vse tri obletnice so neločljivo povezane z našim razvojem in temu primerno je tudi naše praznovanje, ki bo doseglo svoj vrhunec prav v mesecu maju — MESECU MLADOSTI.

V te aktivnosti so se vključili tudi člani OO ZSMS strojne delavnice.

Tako so v petek, 29. aprila, pripravili v obratu strojne delavnice proslavo z bogatim kulturnim programom. Slavnostni govornik je bil obratovodja tovariš Ivan Malenšek. Z recitacijami, ki so bile posvečene prazniku dela in letošnjim jubilejem, so se predstavili naslednji člani OO: Kati Pavlin, Janez Gluhar, Marjeta Bizjak, Janez Rebernik in Dušan Mirič.

Program pa je popestril pevski zbor strojnih delavnic, ki je zapel nekaj pesmi.

Jože Žerdin

OBILO SMEHA IN DOBRE VOLJE

V soboto, 7. maja, so se ob 18. uri odprla vrata delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku vsem, ki so si želeli veselega razpoloženja, katerega pa na »veselem večeru« ni bilo malo.

Pripravili so ga člani OO ZSMS osnovne šole Koroška Bela v sodelovanju z DPD Svoboda Javornik — Koroška Bela, šolskim pevskim zborčkom pod vodstvom Davorina Rostoharja in s citraši pod vodstvom tov. Smoleja.

Program je bil sestavljen tako, da ni manjkalo zabave, saj je bilo v programu obilo skečev, recitacij, epigramov in ne nazadnje tudi glasbenih vložkov. Veliko mladih se je na tem večeru prvič predstavilo javnosti, vendar pa zaradi tega ni bila predstava nič manj kvalitetna, pač pa bi lahko rekli, da so res vneto in prizadevno pripravljali in odigrali svoje vloge na odru, pred precej polno dvorano. Če pa se jim je med program prikradla kakšna manjša napaka, pa jim to lahko spregledamo, kajti večjih napak ni bilo.

Program je pričel šolski pevski zbor, ki je kljub nepopolni zasedbi dokazal, da njihov vodja zavzeto dela z njimi in bi ga lahko šteli že med boljše pevske zborčke. Za njimi pa so mladi vskočili v program z skečem Metereolog in že na samem začetku poskrbeli za dobro razpoloženje. Tudi citraši so dokazali, da se

njihova kvaliteta še vedno izboljšuje in so res lepo odigrali melodije iz svojega programa. Bilo je še več programa, toda naj se osredotočim le na nekaj najbolj uspešnih točk.

Za presenečenje sta poskrbeli dve deklici iz prvega razreda, ki sta precej samozavestno in brez napake povedali dve recitaciji. Po odmoru pa so si gledalci lahko ogledali tudi nekaj rokohitrih trikov, ki jih je izvajal mladi rokohitrec Kostić s pomočnico. Tudi jeseniški žetnik je imel dovolj perila za pranje na veselem večeru, le da je bil le nekoliko preveč sarkastično obarvan. Za zaključek pa sta Branka in Milana zapeli in zaigrali na kitaro nekaj pesmi, tako da so gledalci odšli iz dvorane z zvoki lepih melodij v ušesih.

Da pa je program uspel, ima dovolj zaslug tudi napovedovalka, ki je ves čas zelo dinamično povezovala točko za točko in uspešno pripeljala program do konca. Tudi režiser Franci Tušar je imel precej zaslug za njihov uspeh, saj je mladim svetoval in jim pomagal.

Da ne bi ostalo samo pri pohvalah, moram dodati, da so bili nastopajoči dobro pripravljeni, malo slabša pa je bila sama organizacija. Vse to pa ni tako pomembno, da bi kvarilo oceno celotne predstave, ki je bila zelo dobra.

Glavič B.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

PSIHOKEMIČNI VOJNI STRUPI

Zelo pogosto se pojavljata tudi strah in nemir, medtem ko je konstantno opaziti motnje v mišljenju in govoru, mišljenje (izražanje) je pospešeno ali pa počasnejše, misli pa prekinjene in se včasih izgubijo; opaziti je klepetavost in težave ob urejanju misli.

Zastrupljeni ponavadi stopijo v stik z zdravnikom, vedo za motnje svoje psihe, prizadevajo si popraviti vedenje, prosijo za pomoč in nasvet in si prizadevajo zadovoljiti zahteve zdravnika, toda niso sposobni ničesar storiti, celo svojega imena ne morejo napisati.

Skorajda vedno so podane tudi tele emocionalne motnje: evforija ali depresija; smeh ali jok; razne oblike strahu; nepotrpežljivost do navzočih itd. Včasih začetno evforijo nadomesti depresija, oziroma zaskrbljenost in nemir ali pa izraz strahu na obrazu, nato pa naenkrat nastopa mir in ravnodušnost do vsega.

Te spremembe pa so precej odvisne od lastnosti halucinacij in opažanja.

Vegetativne motnje opozarjajo na načetost perifernega simpatičnega živčnega sistema; pojavlja se šum v ušesih, glava pa je otežena; ritem srca je hitrejši; nastopa tahikardija in neznatna razširitev zenic; prihaja do hipertenzije in globokega dihanja. Opaziti je tudi razne motnje gibov, na primer, diskoordinacija gibov in nemirno premikanje, včasih pa tudi tremor kakšne mišice, pospešeni refleksi, slabost in zmanjšanje mišičnega tonusa. Poleg tega lahko nastopa tudi paronoidno stanje in katatonija.

Po 5 do 10 urah (včasih pa tudi po 20 do 24 urah) se simptomi psihoze zbujejo in pustijo meglen spomin na preživete dogodke. Vegetativne motnje se končajo v enem do dveh tednih.

LSD nima kumulativnih lastnosti (v smislu delovanja) čeprav je pri ponovljeni zastrupitvi možen pojav dolgotrajne psihoze in degradacije osebnosti.

Drugi psihotomimetiki te vrste (psilocibin, meskalin, garmin, bufotenin idr.) povzročajo skorajda isto psihozo kot LSD, toda motnja psihičnega stanja hitreje mine: ob zastrupitvi s psilocibinom mine, na primer, motnja v 5 urah, z dimetiltriptaminom pa v eni uri.

Znaki zastrupitve s snovmi tipa BZ

Spojine tipa BZ delujejo podobno kot atropin. V literaturi je podobno opisana klinična slika psihičnega stanja ljudi, zastrupljenih z atropinom.

Ob zastrupitvi se najprej pojavljajo tele vegetativne motnje: širjenje zenic, paraliza akomodacije in moteno opazovanje na bližino, sušenje grla in ust, sušenje kože in rdečilo, tahikardija, slaba vrtoglavica ipd. Nekoliko pozneje pa je opaziti tudi simptome halucinogenodelirne psihičnega stanja. Nastane namreč izguba spomina, orientacije v prostoru in času in nemirno gibanje. Nato se pojavljajo razni prividi z vidnimi in slušnimi halucinacijami. Zastrupljeni postanejo nervozni in nemirni, praviloma pride do bledeanja, pogosto pa človek govori brez kakršnegakoli reda z nerazumljivimi besedami.

nadaljevanje

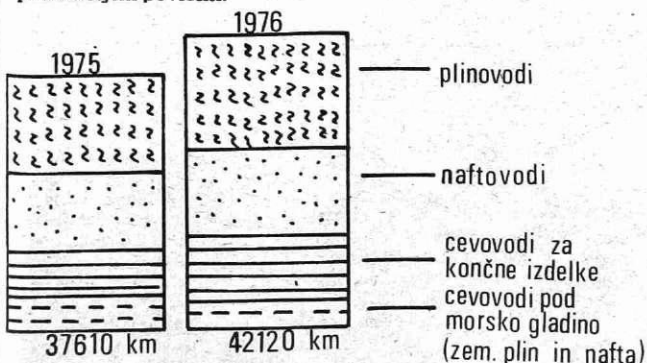
Prek 200 mladih iz občine se je 6. maja udeležilo prostovoljnega dela pri urejanju Trim steze od jeseniške bolnišnice in Jerjavc ter nazaj

feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton —

CEVOVODI OSVAJAJO SVET

Za transport tekočin v zadnjem času vedno bolj uporabljajo cevovode, in sicer speljane po zemeljski površini ali po morskem dnu. S podvodnimi cevovodi navadno povezujejo nahajališča nafte in zemeljskega plina v morju in rafinerije na kopnem. Takšen način transporta nafte in zemeljskega plina vse bolj uporabljajo in dolžina cevovodov, položenih po morskem dnu, iz leta v leto narašča.

Po cevovodih, speljanih po zemeljski površini, navadno transportirajo nafto in zemeljski plin na velike razdalje. Uporabljajo jih tudi za transport že predelane nafte, 90 % vse dolžine svetovnih cevovodov predstavljajo cevovodi, položeni po zemeljski površini.

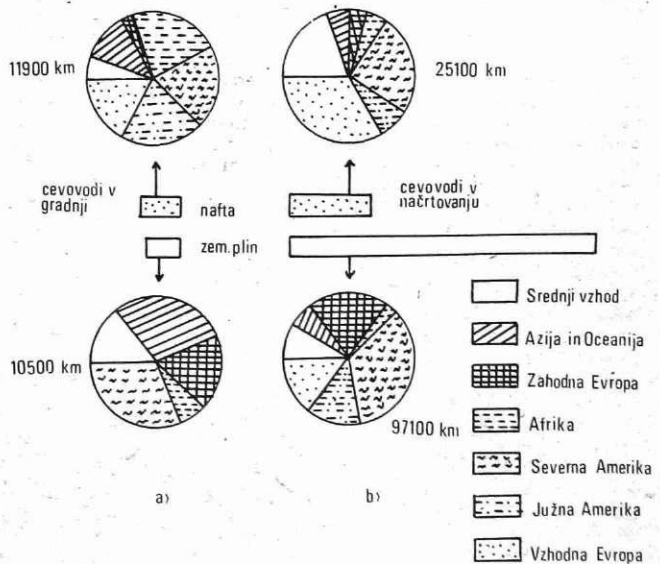

Zgodovina transporta tekočin po cevovodih sega že v čas rimskega imperija. Nekatere primere originalnih cevovodov so našli v ostankih hiš iz te dobe. Danes je v mnogih državah glavno transportno sredstvo energetskih virov ravno cevovod. Vzrok je v tem, da po njih lahko transportirajo velike količine nafte in zemeljskega plina brez onesnaževanja okolja in povečanja prometne gneče.

V industrializiranih državah s cevovodno mrežo povezujejo nahajališča nafte in zemeljskega plina s porabniki. V zadnjih desetih letih so zgradili nekaj zelo dolgih cevovodov v pokrajinah, kjer so dokaj neugodne razmere: zelo nizke temperature ozračja (Aljaska, Sibirija) ali pa so le-te visoke (Bližnji vzhod, Afrika). V takih primerih morajo imeti konstrukcije in cevi za cevovode izredne kvalitete lastnosti, da lahko dobro zdržijo visoke in nizke temperature okolja. Najbolj značilen predstavnik je cevovod, ki je speljan čez Aljasko. V tem projektu so uporabili cevi, katerih zunanji premer je 1.220 mm, debelina cevi pa od 10 do 15 mm. Ta projekt je bil zelo zanimiv za svetovne proizvajalce cevi, saj morajo cevi, uporabljene pri tem projektu, zdržati zelo nizke temperature.

Ravno s tem projektom se je v svetu začelo zanimanje za proizvodnjo cevi iz visokokvalitetnih jekel. Ko so začeli z gradnjo cevovoda na Aljaski, so takrat uporabljene cevi smatrali za najbolj kvalitetne na svetu. Toda danes so potrebne cevi s še boljimi lastnostmi. Ravno tako je tudi premer današnjih cevi večji do 1.425 mm, debelina pa se je povečala na 25 mm.

Na prvi sliki je razvidna dolžina cevovodov po svetu v letih 1975 in 1976 in njih razdelitev. Na drugi sliki pa je razvidna porazdelitev cevovodov v plinovode in naftovode v različnih delih sveta. Na sliki 2a so cevovodi v gradnji in na sliki 2b cevovodi, ki jih načrtujejo.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PLAVŽ

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je imel v aprilu dve seji. Na seji 9. aprila so obravnavali zaključke, sprejete na konferenci osnovne organizacije sindikata TO Plavž in jih bodo predložili odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu TO Plavž.

Izvršni odbor meni, da je treba pri dodeljevanju števil mest za letovanje na morju upoštevati težko delo v TO Plavž. Na sestankih SDS naj bi določili člane kolektiva, ki jim bo osnovna organizacija sindikata omogočila brezplačno letovanje na morju. Imenovali so koordinacijski odbor za praznovanje 40-letnice obstoja temeljne organizacije Plavž in ta šteje osem članov, ter odbor za proslavo 40-letnice ustanovitve TO Plavž.

Na seji 20. aprila pa so razpravljali o organizaciji izleta. Dve SDS sta se odločili za izlet na Rab, naslednji dve SDS za izlet na Štjersko, ena SDS se je strinjala s predlaganim izletom v Kumrovec in dve SDS za ogled Lipice. Člani sindikata – udeleženci izleta naj bi prispevali po 50 dinarjev, družinski člani pa po 100 dinarjev.

V obravnavi je bil predlog za odobritev brezplačnega letovanja na morju. Ob sklepu seje so odobrili dvema sodelavcema denarno pomoč.

VALJARNA 2400

Štirinajstega aprila je bila 15. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. O rokkih za letovanje med sezono v Biogradu na morju je poročala referentka za oddihe Gabriela Komelj. Člani izvršnega odbora menijo, da kolikor gre le za eno ali dve mesti v Biogradu na morju, kjer so štiri postelje sobe, pripomba ne bodo imeli. Strinjali so se s sporočilom sodelavca Emila Maurerja, da iz zdravstvenih razlogov ne more na brezplačno letovanje na morju. V mesecu aprilu bodo organizirali v domu upokojencev na Javorniku tovariško srečanje z upokojenci, sprejeli pa so tudi sklep, da ne bodo prispevali sredstev za nakup vencev za umrle že upokojene sodelavce, pač pa sklep ostane v veljavi samo za nakup vencev za umrle, ki so bili še aktivni sodelavci. Predlagano je bilo, naj bi sklicali sestanek SDS, na katerih naj bi se odločili za organizacijo izleta. V maju nameravajo organizirati tovariški turnir v kegljanju na asfaltu. Sodelavci, ki se bodo uvrstili na prva tri mesta, bodo lahko sodelovali na medobratnih tekmovanjih. V načrtu imajo tudi tekmovanje v streljanju, ki ga prireja OO ZSMS valjarne 2400 in sindikalna organizacija, rok pa bodo določili pozneje. Sodelavec Čepka predlaga uvedbo popusta za karte na lokalnem avtobusu na relaciji Javornik-Jesenice. Ob sklepu seje je Avgust Gabor menil, naj bi v prihodnje na sejah izvršnega odbora OO sindikata posvetili več pozornosti proizvodnji in disciplini, ne pa samo dolžnostim sindikalne organizacije.

Daniel Črv je izvršni odbor seznanil s sklepi letne konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

JEKLOVLEK

Sedma seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 15. aprila. Programe dela je treba dostaviti v najkrajšem možnem času, na sestankih SDS pa naj bi izvolili tudi člane za sindikalno organizacijo.

Marjan Ravnik, referent za oddihe, je obrazložil plan oddihov za letošnje leto. Prednost naj bi imeli člani kolektiva, ki najmanj dve leti niso letovali v počitniških domovih Železarne ob morju. Izvršni odbor je za brezplačno letovanje predlagal več članov, medtem ko ima jeklovlek na voljo le tri mesta in bodo o tem dokončno odločili na prihodnji seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Imenovali so še komisijo za odlikovanja, zatem pa je referent za šport tov. Sotlar poročal o medobratnem tekmovanju v kegljanju na asfaltu, ki so ga izvedli 13. aprila. Na prva tri mesta so se uvrstili sodelavci Hasan Kapič, Mišo Celik in Ciril Krivec, pri sodelavkah pa: Marija Pretnar, Sabrija Novak in Danica Zgonc.

ELEKTRODNI OBRAT

Redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 20. aprila. Predsednik osnovne organizacije sindikata Stane Sedlar je govoril o pripravah na referendum in bližnje volitve. Volili bodo delegate v delavski svet Železarne, zbor združenega dela občinske skupščine

in delegate v samoupravne interesne skupnosti. Predlog kandidatov za delegate za omenjene organe bo pripravil koordinacijski odbor. Delavskemu svetu TO Elektrode predlagajo razrešitev Stanka Sedlarja in Jožice Smrke v volilni komisiji. Pogovarjali so se o organizaciji dnevnega izleta v Umag, 28. in 29. maja. Člani kolektiva naj bi za izlet prispevali po 100 dinarjev, svojci pa celotni znesek 325 dinarjev. Že na izredni seji je izvršni odbor OO sindikata za brezplačno letovanje na morju predlagal Miro Graj, Berto Svetina in Tončko Zebec. Pregledali so tudi prijave za letovanje v Crikvenici ter v Biogradu na morju in jih uskladili glede na upravičenost.

Na seji so razpravljali o vrednosti bonov za malice in ugotavljajo, da imamo v Železarni najmanjšo vrednost bona in je nujno, da izvršni odbor sindikata ustrezno ukrepa. Izvršni odbor je razpravljal še o OD v temeljni organizaciji in podpira predlog samoupravnih organov v temeljni organizaciji, da predlog popravkov kategorizacije čim prej pripravijo ter da ga pristojni v Železarni tudi rešijo.

TRANSPORT

Seja izvršnega odbora je bila 21. aprila. Razpravljali so o financiranju in organizaciji proslave v počastitev 40-letnice ustanovitve KPS, Titovih jubilejev in dneva ustanovitve OF.

Drago Košir, predsednik OO sindikata, je povedal, da je politični aktiv na predlog sekretarja OO ZKS in v soglasju z obratovodstvom sprejel sklep, da na transport organizirajo proslavo v počastitev omenjenih jubilejev, in sicer 26. aprila.

Upokojenim sodelavcem, ki se bodo udeležili proslave, bodo izročili brezplačne značke.

Prošnje sodelavcev, ki so zaradi bolezni odsotni z dela več kot dva meseca, bodo obravnavali brez pisarnih vlog, medtem ko bodo pisarne vloge za ostale primere reševali sproti. Denarno pomoč dodeljujejo v višini od 300 do 600 din, na seji pa so odobrili denarno pomoč sedmim sodelavcem.

TO VZDRŽEVANJE

Tretja seja izvršnega odbora OO sindikata je bila 28. aprila. Predsednik komisije za oddihe in izlete je izvršnemu odboru posredoval prijave za letovanje na morju. Za nekatere roke je več prijav, kot je na voljo mest, medtem ko so mesta pred sezono in po sezoni še na razpolago. Zaradi pomanjkanja mest v sezoni so izbrali sodelavce, ki še niso bili, oziroma že dalj časa niso letovali, medtem ko bodo za delavce, ki niso dobili zaprosenih mest, poizkušali urediti pri tovariški konferenci sindikata Železarne, oziroma bodo zanje predlagali roke v predsezoni ali posezoni.

Za brezplačno letovanje na morju so predlagali sodelavce: Alojza Mestka, Vinka Beguša, Rudija Kozjeka in Alojza Lebarja.

Sprejet je bil sklep, da bodo izlete organizirali po obratih. Denarni prispevek izvršnega odbora OO sindikata vzdrževanje pa je 120 dinarjev. Komisija za oddihe in izlete na ravni TO Vzdrževanja poleg tega organizira še en izlet in piknik.

Na seji izvršnega odbora, ki bo v maju, bodo obravnavali predlog ko-

ordinacijskega odbora za delegate v delavski svet Železarne. Predlagati morajo štiri delegate, za DS Železarne, za samoupravne interesne skupnosti 24 delegatov in 11 delegatov za zbor združenega dela občinske skupščine Jesenice. Poizkušali bodo upoštevati predlog, naj bi imela vsaka SDS svojega delegata v delegaciji, prav tako tudi v delegacijah samoupravnih interesnih skupnosti.

Ker je predsednik odbora za delovna razmerja dobil zaposlitev v drugi TO, so se strinjali s predlogom, da bo to funkcijo opravljal Franc Cerkovnik, član delavskega sveta TO Vzdrževanje in član odbora za delovna razmerja. V odbor bodo kooptirali še Janeza Korena iz vzdrževanja HVZ. Ker je tudi dosedanjí predsednik samoupravne delavske kontrole dobil zaposlitev v drugi TO, bo treba, da koordinacijski odbor ob evidentiranju možnih kandidatov v samoupravne organe SIS in zbor združenega dela pripravi tudi ta predlog.

DRUŽBENA PREHRANA

V torek, 19. aprila, je bila 16. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Seje se je udeležilo dvanajst članov izvršnega odbora in še nekaj članov sindikata, ki so se prijavili za letovanje na morju.

Julka Krejić, predsednica komisije za oddihe in izlete, je povedala, da so nekateri termini v Biogradu na morju ter v Crikvenici še prosti, vendar se je prijavilo več kandidatov, ko je prostih mest. V nadaljevanju seje so se dogovorili za razporeditev mest v obeh počitniških domovih.

Predsednica osnovne organizacije sindikata Tina Kernc je analizirala sklepe, sprejete na prejšnji seji izvršnega odbora. Tako so pristojni organom posredovali predlog za podelitev srebrnega znaka sindikatov Slovenije. Ugotovili so, da imajo že 67 prijav za izlet in bosta potrebna dva avtobusa. Analizirali so tudi sklep o prijavah za brezplačno letovanje na morju. Prebrali so tudi sklepe, sprejete na delovni konferenci. S sklepi, oziroma smernicami so se strinjali, le tovarišica Marija Logar meni, da bi morali sprejeti ustrezen sklep o poživitvi kulturno prosvetne dejavnosti. Vstopnice za kulturne prireditve dobivajo večkrat prepozno. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata se je strinjal s predlogom SDS restavracija Železarne, naj bi brezplačno letovanje na morju odobrili Majdi Klakočar. Prošnjo za denarno pomoč sodelavki Mariji Mrak bodo posredovali izvršnemu odboru sindikata Železarne.

Ob sklepu seje so bili obveščeni o pripravah na volitve novih samoupravnih organov v Železarni, prebrali pa so tudi predlog za oblikovanje delegacij v temeljnih organizacijah in v delovnih skupnostih.

GLAS
je vaš časopis

PROSLAVE V POČASTITEV PRAZNIKA DELA V ŽELEZARNI

Pred praznikom dela, prvim majem, smo v Železarni imeli več kratkih proslav v TOZD, ki so bile združene s podelitvijo jubilejnih priznanj. Na vseh so bili uvodni govori ter kratki kulturni programi. Tako smo imeli v nekdanji TOZD VET kar tri zelo skrbno pripravljene proslave, v dveh so bili izvajalci kulturnega programa delavci TOZD, v eni pa so se dogovorili z dijaki jeseniške gimnazije, da jim posredujejo kulturni program. Po izjavah delavcev, tako na transportu kakor tudi v strojih delavnicah, so bili z vsebino, kakor tudi z umetniško ravnijo zelo zadovoljni.

Zelo pristržno in kvalitetno proslavo je organizirala tudi sindikalna grupa regulacijske tehnike in avtomatike (RTA), ki sodi v osnovno organizacijo sindikata TOZD Remontne delavnice. Ta sindikalna organizacija je v letošnjem letu dobila tudi občinsko priznanje: Kulturni program so izvajali člani te sindikalne grupe, pripravila pa sta ga amatersko gledališka delavka Tatjana Koširjeva in Drago Arijani, oba zaposlena v tej grupi. Uvodni referat je imel vodja sindikalne grupe Dušan Talar, jubilejna priznanja pa je podelil Miroslav Noč, vodja TOZD Remontne delavnice.

Podelitvi jubilejnih priznanj je sledil recital »1. maj njegova pravica«, spremljan z ustreznimi glasbenimi vložki. Recital je bil podan zelo kvalitetno in je prikazal dolgoletno željo zatiranih delavcev po svobodi, kakor tudi dosežke po zmagi revolucije.

Po zaključku skromne, vendar vsebinsko bogate proslave smo ugotovili, da je bilo navzočih premalo delavcev, da moramo v drugem letu začeti s staro tradicijo na Jesenicah in bolj množično organizirati prvomajске proslave. Kajti tega si verjetno želi velika večina delavcev. Dajmo praznovanju tisto množičnost, kot jo je imelo takoj po osvoboditvi in kljub prepovedi tudi med obema vojnama. To smo dolžni tistim, ki so dali svoja življenja za to, da danes lahko praznujemo.

Vsem izvajalcem pristržna hvala za lep kulturni užitek.

Stane Torkar

Iz proslave prvega maja na transportu

OSREDNJA OBČINSKA PROSLAVA, 21. MAJA NA PRISTAVI

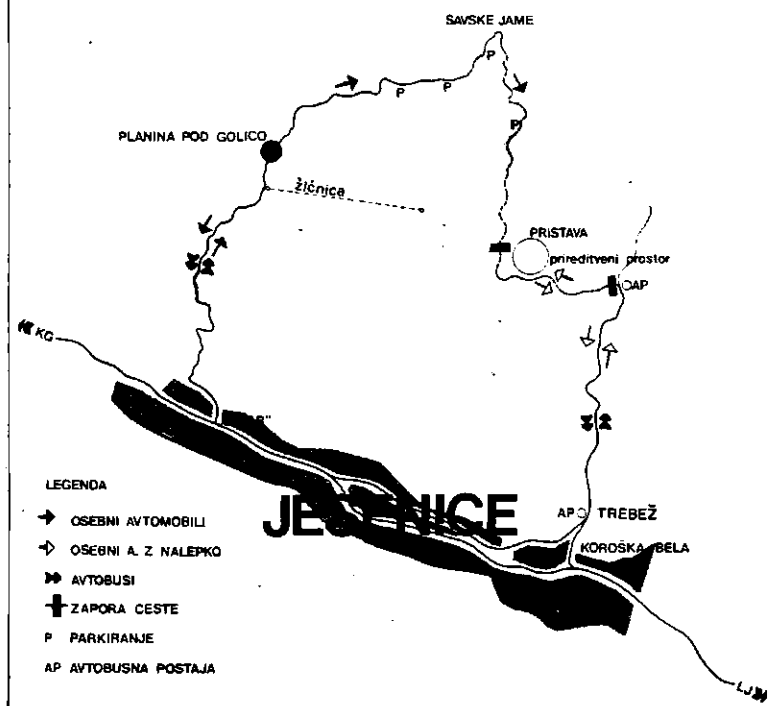
Osrednja občinska proslava ob letošnjih zgodovinskih jubilejih – 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo KPJ in njegovega življenjskega jubileja ter dneva mladosti bo 21. maja na Pristavi v Javornikih rovtih s pričetkom ob 11. uri. Odbor za izvedbo te proslave, ki deluje pri komiteju občinske konference ZKS Jesenice, ta dan pričakuje veliko udeležbo iz vse občine. Mimogrede naj omenimo, da bo samo v kulturnem programu sodelovalo okrog 400 pevcev, glasbenikov in recitatorjev. Da bi se izognili nepotrebnim zastojem in negotovanju, je odbor za prihod na Pristavo določil posebni režim, in sicer:

1. Večina udeležencev bo na proslavo prišla peš, oziroma v pohodnih enotah, ki jih bodo organizirale Socialistična zveza delovnih ljudi, sindikati, Zveza komunistov in Zveza socialistične mladine ter druge družbene organizacije.

2. Avtobusni promet, oziroma prevozi bodo potekali iz Trebeže – Koroška Bela do odcepa ceste za karavlo. Od tu dalje bo zagotovljen prevoz za starejše udeležence s kombijem.

3. Žičnica na Španov vrh bo na dan proslave obratovala. S Španovega vrha do Pristave pa je približno 20 minut prijetne peš hoje.

4. Promet z osebnimi vozili bo možen z Jesenic prek Planine pod Golico – Savske jame – Pristava. Na relaciji Planina pod Golico – Pristava bo možen le enosmerni promet (prometni znak slepa ulica). Prometni znak slepa ulica pomeni, da je nad Pristavo fizična zapora do 14. ure. Po tej uri bo z odstranitvijo fizične zapore možen promet v smeri Koroška Bela in ga bodo urejali delavci postaje milice Jesenice.

TOZD VZDRŽEVANJE

3. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Pred praznikom 25. aprila je namestnik predsednika odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje sklical tretjo sejo odbora. Na seji so obravnavali pripravo predloga zaasedbo delovnih mest vodij vzdrževanj, pripravo predloga zaasedbo delovnih mest izmenskih vodij vzdrževanj in predlog okrožnice o izhodih iz Železarne.

Na podlagi družbenopolitičnih ocen in strokovnih ocen je odbor predlagal delavskemu svetu TOZD Vzdrževanje v imenovanje na delovna mesta vodij vzdrževanja kandidate: Janeza Veharja – vzdrževanje plavž; Alojza Cuznarja – vzdrževanje jeklarne; Antona Koselja – vzdrževanje Bela; Eda Kavčiča – vzdrževanje HVZ, Mirka Zupana – vzdrževanje jeseniški obrati; Franca Arneža – vzdrževanje Javornik; in Janeza Pikona – vzdrževanje HV Bela.

Po daljši razpravi je odbor potrdil zasedbo delovnih mest izmenskih vodij vzdrževanja. Odločitev ni bila lahka, ker se je za 19 prostih, oziroma razpisanih delovnih mest prijavilo kar 27 kandidatov.

Odbor je obravnaval tudi okrožnico glavnega direktorja o izhodih v vzhodih v Železarno, katero v celoti podpira. Pripomba odbora je bila, da

je nujno potrebno povečati kontrolo izhodov iz Železarne na mestih, kjer ni vratarjev.

Ob sklepu seje je odbor razporedil dva delavca na delovni mesti z začasno odločbo in rešil dve prošnji za odpoved lastnosti delavca TOZD Vzdrževanje in eno prošnjo za prestop v delovno skupnost. CB

IRSKA

Irska vlada je odobrila 40 milij. funtov sterlingov kredita za modernizacijo edine irske železarne Irish Steel Holdings Ltd. (ISH). Od te vsote je namenjenih 28,5 milij. za investicijo v nekatere naprave. Med drugim bodo zamenjali sedanjo 30-tonsko obločno električno peč z 90-tonsko, postavili novo napravo za kontinuirno vplivanje gredic in novo valjarno za proizvodnjo paličastega in profilnega jekla.

PRVI, TODA ZANESLJIVI KORAKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

za razpravo, premalo se je njih ticalo. Zdaj pa so z vsem, o čemer razpravljajo, neposredno povezani. Skratka, tudi tu se že kažejo razveljavljajoči dosežki.

Glede obveščanja menim, da bi moralo biti vsaj pisno gradivo zgoščeno, da bi bilo bolj učinkovito. Če ga je cela grmada, se ljudje ustrašijo in ga ne preberejo do konca. Drugi, ki ga sicer prebere, pa ga po svoje obrne in ne raztolmači tako, kot je bilo zamišljeno. Gradivo bi moralo vsebovati res bistvene podatke, da bi lahko vsak delavec, ki dela na prosti ali kjerkoli, razbral iz njega, za kaj gre. Moram pa reči, da gradivo, ki ga zadnje čase dobivamo iz centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, lahko vsakdo prebere, ga razume in raztolmači. Prej pa, ko smo dobivali kupe papirja, smo se morali sestati in iz gradiva potegniti jedro, da smo ga lahko posredovali naprej.

Na vsak način moramo upoštevati, da je delavec ozko specializiran, da ne prenaša govorjenja v obliki. Da je treba z njim govoriti o nečem stvarnem, o proizvodnji, o kakovosti, o stroških, pa bo prislusnil. Pa ne samo z zanimanjem prislusnil, ampak se tudi vključil v razpravo.

Tudi Železar je zadnja leta časopis, za katerega kažejo ljudje veliko zanimanja. Če ga ne dobimo že prvi dan, če nam ga ne prinesejo, je velik halo. Zdi se vsaj, da je tako zasnovan, da se približa delavcu. Vse je v njem, od samoupravljanja do proizvodnih rezultatov. Vse tisto, kar človeka resnično zanima. Problematika v svojem okolju kolikor toliko pozna, drugih temeljnih organizacij pa ne, pa ga tudi zanima, kako delajo. Če se spomnim, kako je bilo pred leti, kako desetletje nazaj, so bili le redki tisti, ki so ga brali. Zdaj pa ga v tistem trenutku, ko pride, delavci razgrabijo. Pa hudo bi bilo, ko bi kdo vzel dva.

BERTI BRUN (TOZD JEKLO-VLEK)

Težko bi ob začetku podal popolno sliko, podoba dogajanja v temeljni organizaciji. Občutek pa imam, da je po reorganizaciji nastala neka svežina, kot preporod, zlasti na področju samoupravljanja. Tu mislim predvsem na samoupravne delovne skupine, na bistveno spremenjeno vlogo, ki jo imajo po novem. Zdi se mi, da smo dosegli na tem področju samoupravljanja zaostajali. Samoupravne delovne skupine so bile bolj glasovalni stroj, glede na to, da so bile preveč obložene s papirnimi prilogi, in bojim se, da tudi zdaj ne bodo. To so lahko nevarnosti. Odvisno od tega, kakšna je organiziranost nad nami, čeprav ne bi želel, da je nad nami, ampak med nami. Samoupravni organi, ki so nad temeljnimi organizacijami, naj bi bili med temeljnimi organizacijami. In morali bi vsi biti celota, samoupravna, družbena, ekonomska celota. To je tisto, za kar ob začetku lahko rečem, da je razveljavljeno in spodbudno.

Tudi obveščanje je pri nas kar dobro uveljavljeno, ne glede na to, kakšne so informacije, želje, ideje. Imamo oglasno desko, ki je izključno namenjena obvestilom samoupravnih delovnih skupin, za sklepe delavskega sveta in njegovih organov. Druga vez pa je ta, da ima vsaka samoupravna delovna skupina v delavskem svetu svojega delegata in da obveščanje dobro poteka v obeh smereh. To pa je dober začetek, dobro znamenje, da bi dosegli boljše rezultate, pa bo potrebno še malo treniranja.

Tudi zanimanje delavcev je drugačno. Šele zdaj spoznavajo, kako važna je njihova vloga v delavskem svetu in v izvršilnih organih. To je bistvena razlika od starih temeljnih organizacij združenega dela.

Tudi meni se zdi, da so zadnje čase informacije, ki prihajajo preko centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, veliko bolj zgoščene. Kar poglejmo pripombe pravne službe na samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo. Zgoščene so, napisane je bistvo, tisto, kar človek želi. Če pa kdo hoče vedeti kaj več, ima samoupravni sporazum in ga lahko pregleda.

Se več. Po konstituantnih sejah v mesecu marcu smo sklenili, da ima vsak izvršilni odbor svojo mapo, v kateri je vse gradivo. Te mape pa so pri personalni in dostopne vsakemu. Poleg tega, da o delu vseh organov še drugače obveščamo delavce. Ta notranja informacija je širša, dostopnejša in že se kažejo prvi uspehi.

Železarja lahko kar pohvalim. Edino, kar me moti — pa bo verjetno uredništvo tudi samo prišlo do tega, je, da tako dolga pisanja Železar ne bo prenesel. Recimo — dolga poročila o proizvodnih rezultatih

Slovenskih železarn. Pisanje bi moralo biti bolj zgoščeno, jedrnat. Če že govorimo, da je treba samoupravnim organom bolj zgoščeno, jedrnat posredovati informacije, bo treba tudi v Železaru najti primernejšo, krajšo obliko pisanja. Le tako bo Železar izpolnjeval svojo osnovno nalogo obveščevalca. Ne pa, da bi brali teoretične članke. Za to so strokovni časopisi, Železar pa naj nas le obvešča. Lahko rečem, da je pri nas Železar priljubljen časopis. In zdi se mi, da je to veliko priznanje, če tako rečem.

FRANC GASSER (TOZD PROFILARNA)

Prišel sem iz vzdrževanja in sem v proizvodnji začetnik. Občutek imam, da so me sodelavci v novi temeljni organizaciji lepo sprejeli. Niti mesec dni še nisem tukaj. Dokončno niti odločbe še nimam kot vodja temeljne organizacije. Imam samo obvestilo o imenovanju od delavskega sveta temeljne organizacije. Ta začetek je malo težak. Kljub temu, da so mi leta, ki sem jih preživel v Železarni, dala le precej izkušenj predvsem, kar se tiče navezovanja stikov z ljudmi.

Drugače je temeljna organizacija dobro zastavljena, s sedanjimi napravami in s sedanjim številom delavcev. Imamo pa težave s pomanjkanjem vložka in pomanjkanjem delavcev. Kljub temu pa smo plan za mesec april izpolnili. To je bila želja celega kolektiva, predvsem v zadnjih dneh smo se potrudili. Težave imamo še z razdrobljenostjo naročil. Zaradi novega načina plačevanja, ki velja nekako eno leto, naročajo kupci manjše količine in potem te količine še drobijo, da jim jih dobavljamo po četrletjih. S tem se nam večja zaloga, se pravi obratna sredstva, kar vpliva na naš uspeh in na proizvodnjo.

Menim, da je obveščanje v Železarni zadostno. So pa težave, ker imamo delo na tri izmene in po sistemu 5+2, tako da teže pridemo v neposreden stik. Teže obravnavamo tudi gradivo na samoupravnih delovnih skupinah, ker so tudi roki kratki. Če pogledamo samo, kako je bilo s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo. Tisti, ki smo bili na inštruktaži, smo morali priti na popoldansko in na nočno dnino, da smo ga tolmačili. Še druga stvar: ko smo poslušali razlago tega sporazuma, nam ga je tolmačilo osem strokovnjakov, mi pa ga moramo v celoti razložiti sami. Če pogledamo še z drugega vidika, smo tisti dan izgubili šest ur, kar četrtno delovnega časa. Začet sem razmišljati, da bi razprave organizirali v prostem času. Samo to bi bilo težko zaradi udeležbe in zaradi vozačev.

Pisne informacije se mi zde zadostne, vsaj za tistega, ki se vanje poglubi. Druga stvar pa je zanimanje delavcev. Če je nekdo neposredno prizadet, ga tista stvar že pritegne. Drugače je, če je informacija širšega pomena in ga ne pritegne, razen če ni vezana na osebni dohodek. Kar poglejmo: o vrednosti bona smo razpravljali po vsej Železarni. Druge stvari, kako, na primer Jeklarna dela, pa niso več tako zanimive, čeprav smo z Jeklarno tesno povezani. Kljub temu pa vsi v temeljni organizaciji gledamo na to, da je uspeh delovne organizacije čim večji.

Težko je seveda v tako kratkem času reči, da se bodo stvari spremenile, da bodo ljudje pokazali več zanimanja, opazim pa, da je težko vsaki želji ustreči. Če pa nekemu ne ustrezimo, pride drugič z argumentom, da pač nima smisla o tem govoriti. Pa obenem na stvari marsikdo preveč lokalno, preveč ozko gleda. Res je tudi, da smo v zadnjih letih sprejeli veliko število samoupravnih aktov in da ti ljudem postajajo nezanimivi. Če bo treba sprejemati manj samoupravnih aktov, bo verjetno tudi interes večji. Sicer pa mislim, da je začetek zadovoljiv, da je neko izhodišče za naprej.

FRANCE BAJT (TOZD VRATNI PODBOJ)

Mislim, da je položaj zdaj bistveno drugačen, kot je bil pred reorganizacijo. Predvsem zaradi tega, ker smo mi neke vrste novorojeno dete Železarne, z vsemi dobrimi in slabimi stranmi, ki so se ta čas pojavljale. Zategadelj mislim z vsemi dobrimi in slabimi stranmi, ker smo imeli določene težave ob formiranju, nismo vedeli, kako naj se obnašamo v prihodnje, kako naj se zadeve lotimo, da bi bila videti vsaj primerno urejena. Prej smo imeli enega predstavnika, pa še tistega bolj na papirju, v delavskem svetu Hladne predelave. Praktično smo bili odrezani od vsega samoupravnega dogajanja. Z novo organiziranostjo pa smo se vključili v delo vsi, kar nas je; ker smo majhen kolektiv, ima skoraj vsak kako funkcijo in se čuti dolžnega in poklicanega, da neke o nečem odloča. O stvareh, o katerih bi moral tudi prej odločati.

Naš položaj je težji, drugačen, ker se srečujemo s končnim izdelkom. Znotraj Železarne že lahko kako stvar naredimo bolj po domače, kakor hitro pa gre za odnos s tržiščem, so stvari drugačne. V začetku smo imeli na trgu težave, zaradi konservativne miselnosti, da naš podboj ni tako dober, kot je lesen. Pokazalo se je nasprotno: tisti kupci, ki so začeli pri nas kupovati, so pri naših izdelkih tudi ostali.

V zadnjem času nam proizvodnja malo manj kot skokovito narašča. Naročila prihajajo in zdaj smo v takem položaju, kot še nismo bili nikoli, da imamo zagotovljena naročila vsaj za dva meseca. Do zdaj smo bili navajeni delati iz rok v usta in med ljudmi je bila celo neke vrste psihoza, češ: saj ne vemo, koliko časa bo to še šlo, kako naj sploh delamo. Tudi zaradi tega ni bilo zanimanja za delo, še manj pa za samoupravljanje.

V zadnjem času pa se odnosi popravljajo, posebno, odkar smo ustanovili delavski svet in odbore. Odbori so kar živahno začeli delati. In ljudje se čutijo drugače poklicane, bolj živo jih zanima, ker se zgovarjamo o problemih, ki so naši. V stari temeljni organizaciji združenega dela je bilo vse razpravljanje preveč oddaljeno, premalo so govorili o problemih, ki so tudi nas zadevali. Mogoče tudi zaradi tega, ker smo bili le majhen drobec organizacije. Zdaj je drugače. So pa jasno še problemi, ker se še nismo popolnoma znašli v novi vlogi.

Obveščanje je v primerjavi s prejšnjim kar enako. Vzemimo, na primer, Železarja. Preko njega dobivamo bistvene informacije in ne bi bilo smiselno, da bi kaj več objavljali, kot že objavljamo. Informacije, ki jih dobivamo s centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, so zgoščene, jasne, primerne, z majhno zamero, da večkrat prepozno pridejo in da ni dovolj časa, da bi jih primerno posredovali naprej in se predhodno pripravili na tolmačenje. Ustno obveščanje je v redu, za nas so seveda zanimive le tiste stvari, ki nas neposredno prizadenejo, druge pa so že preveč odmaknjene. Za nas je zanimiva temeljna organizacija, še delovna organizacija, tja gor do sestavljene organizacije združenega dela pa več ne sežemo.

Samoupravni akti so v večini tako sestavljeni, da jih razume le pravnik. Preveč v formalni obliki so, da bi jih delavec dojel in zaradi tega največkrat ni nobene pripombe. Ne ve, kaj naj od takega akta pričakuje, kaj naj bi le-ta sploh pomenil, in zato je javna razprava največkrat mrtva in neučinkovita. Zbodejo ga samo stvari, ki najbolj izstopajo. Dobro, možna bi bila še druga razlaga, da so ti akti tako dobro pripravljani, da pripomb ni, ampak to je težko verjeti. Največkrat jih ljudje enostavno ne razumejo.

Te ovire bi se dalo obiti s primerno razlago teh aktov. Ni dovolj, da dobimo pusto informacijo, da je treba o sporazumu razpravljati in srečno. Povedal bom kar primer: Datum dopisa je četrti april, podpis sporazuma bo četrtega maja, besedilo pa

sem dobil danes (tudi četrtega maja). O tem sporazumu mi ne moremo razpravljati in verjetno bo šel mimo nas.

Mislil, da bi bilo pisnih informacij, ko bi jih bilo več, preveč. Drugače bi bilo, ko bi se ljudje bolj zanimali za obveščanje, pa jih zanima le tisto, s čimer so tesno povezani: osebni dohodek, določila sindikalne liste, vrednost bona za malice. Ob tem je bila razprava zelo živahna. Za druge načine bi bila res primernejša poljudna razlaga. Drugače pa se zdi, da lahko tisti, ki pokaže zanimanje, informacije tudi dobi.

JANEZ KOMEL (TOZD ŽICARNA)

V bistvu se odnosi sami niso spremenili, pač pa se spreminjajo. Zdi se, da še niso vsi dojeli, da se je z novo organiziranostjo, oziroma z zakonom o združenem delu nekaj spremenilo. Vse te spremembe so v glavnem proizvod dogovorov med osnovnimi organizacijami sindikata, Zveze komunistov in vodjem temeljne organizacije. Menimo, da kolikor ne bo dejavnosti s te strani, sama samoupravna struktura ne bo zaživila, kakor bi bilo treba. Vse dnevene rede smo do zdaj pripravili na tej ravni, s sodelovanjem predsednikov odborov.

Tudi prejeta gradivo je bilo v taki obliki, da ga nismo mogli posredovati samoupravnim delovnim skupinam v razpravo brez dodatnega komentarja. To so seveda začetne težave, so prehodnega značaja, dokler se ne bomo vsi navadili na nov sistem dela.

Samoupravni organi delujejo od vsega začetka, od izvolitve, še vedno pa premalo angažirano. Delegati iz samoupravnih delovnih skupin se ne počutijo kot delegati s pooblastili samoupravne delovne skupine, z določenimi pravicami in obveznostmi (prav do odločanja in odgovornosti za odločitve). Ni čutiti odločnosti, pravega zanimanja, vedno se neke postavljajo vprašanje: kaj bodo rekli drugi.

Dogaja se tudi, da na sestankih samoupravnih delovnih skupin delegati nimajo kaj poročati o svojem delu v samoupravnih organih, čeprav je to njihova dolžnost. Pa so bili dnevni redi dosti obsežni. Vsi sklepi so objavljeni na oglednih deskah. Delegat pa bi moral povedati, kakšna stališča je zastopal.

Same aktivnosti pač ne moremo meriti po številu sestankov, ampak po dejavnosti na sejah delavskega sveta in drugih samoupravnih organov. Ostala dva odbora, za samoupravno delavsko kontrolo in za ljudsko obrambo in družbeno samozastito še nista začela z delom, ker ni pravega impulza. Poživiti bi ju morali z neposrednim posegom: odbor za ljudsko obrambo bi moral pripraviti program dela, ki pa izhaja neposredno iz interesov delovne organizacije. Odbor za samoupravno delavsko kontrolo je dobil gradivo za program dela, dlje pa ni prišel. Mogoče ta dva odbora zanemarjamo, ker sta izven oziroma interesov dejavnosti temeljne organizacije. Prav tako čakamo po svoje na naloge tudi vodje temeljnih organizacij, ker smo izvršilni organi.

Vsa ta leta smo imeli utečen postopek obveščanja. Vsak mesec so se sestajale delovne skupine, ki so obravnavale pisno informacijo o proizvodnih rezultatih, o kadrovskih problemih in podobnem, posredovale so odgovore na konkretna vprašanja. Pod posebno točko pa so bila nova vprašanja. Ta oblika obveščanja je bila po mnenju nekaterih zadovoljiva, po drugih pa preveč pogosta. Z novo organiziranostjo, smo menili, da bodo potrebne te oblike še pogostejše. Preseneča pa, da so na dveh samoupravnih delovnih skupinah menili, da zadostuje, ko bi bile te informacije na četrletje. Verjetno so to mnenja posameznikov, ki tako prihajajo na plan. V kratkem bi se verjetno pojavilo obratno vprašanje: zakaj ne pogostejše.

Na pisne oblike obveščanja pa bodo vedno pripombe in kritike, verjetno tudi zaradi nerazumljivega jezika. Izredno počasi se prilagajamo novemu izrazoslovju, ki ga uporabljamo v vsakdanjem jeziku. Premalo se potrudimo, da bi ga razumeli. Če jih človek ne jemlje resno, da si pojmov ne zapomni, potem je vsaka informacija težka.

Mnenja o Železarni so pri nas osebna in različna, odvisno od tega, kaj pričakuje od časopisa. V Železaru vsak prebere tisto, kar mu ustreza, za ostalo pa meni, da ne bi smelo biti objavljeno. O Železarni bomo vedno dobili različna mnenja. Izpolnjuje pa svojo nalogo. Mogoče bi bilo v tem obdobju potrebno, da bi posvečali več člankov uvajanju novega sistema, težavam in načinom kako premostiti te težave, kako preiti na nov način dela. Mogoče je to spet ozko gledanje, toda mi, ki delamo na tem področju, opazimo, kaj manjka.

ALEKSANDER KAVČIČ (TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE)

Zakon o združenem delu postavlja v ospredje dve vprašanji:

- dvig produktivnosti
- in pravilno oblikovanje meril za ugotavljanje dohodka.

Začeli smo s produktivnostjo. Če jo vzamemo kot merilo, potem je doseženi uspeh velik. V prvem četrletju smo povečali produktivnost za 14,1 %, pri prekoračitvi družbenega plana za 6 %. Kljub temu, da smo lani dali na Belo 31 delavcev, predvsem tehnologov, tako da smo morali prve posadke popolnoma zamenjati. Istočasno pa je asortiment slabši po dimenzijah. To je bil tudi akcijski program temeljne organizacije in delovne organizacije, da se dvignejo proizvodni rezultati.

Samoupravne delovne skupine pa so razpravljale o drugem vprašanju — o načinu pridobivanja dohodka. Opredelili smo se seveda za delitev na podlagi menjave dela, ne pa po kakih procentnih odnosih. To je za zdaj glavna naloga temeljne organizacije in samoupravnih organov. Kakšen bo uspeh, je drugo vprašanje. Delovne skupnosti in nekatere temeljne organizacije nimajo norm, po katerih bi njihovo delo merili, morale pa bi jih seveda dobiti.

Odbor za gospodarstvo je razpravljal o problematiki cen. Lastna cena se dviguje, kljub temu pa se razlika med lastno in prodajno ceno niža. Tiste temeljne organizacije, ki so v neposrednem stiku s kupcem, so primerno bolj na udaru. Od lani, ko je začel veljati novi zakon o plačevanju, je bilo treba ustavljati proizvodnjo. Ker ni bilo pravih smernic. V naši temeljni organizaciji je nenormalno stanje. Delamo na podlagi nujnih urgenc, ki jih dobimo preko prodaje in glavnega direktorja, ne pa po tehnološkem postopku. Kljub temu smo dosegli v mesecih decembru, marcu in aprilu rekorde v proizvodnji, ki jih bomo težko še kdaj dosegli, in sicer v proizvodnji jekla in dinamo hladno valjanih trakov.

Samoupravni organi dobro delajo. Probleme pa bodo reševali v celem mandatsnem obdobju. Zakaj je stimulacija na plan spremenjena toliko, da se produktivnost tekočega meseca meri s poprečjem zadnjih treh mesecev? To diši po uravnilovki. Prav tako dvigati produktivnosti brez investicij ne moremo.

Sicer pa kaže, da bo poslovanje v celoti v redu. Le še en podatek: v prvih treh mesecih smo znižali stroške za 4,6 milijona dinarjev. Notranje obveščanje je dobro razvito. Enkrat mesečno posredujemo informacije s podatki o proizvodnji, o izpolnitvi plana, o akcijskih vprašanjih, delovnih ciljih, z odgovori na vprašanja, tekoče pa še druga obvestila. Prav tako delavce obveščamo preko oglednih desk, na sestankih SDS pa poskrbimo za strokovno razlago vodja temeljne organizacije ali koga drugega. Podobno razlagamo tudi na sestankih samoupravnih organov.

Železar je zadosten in nezadosten hkrati. Pogrešam informacije s tržišča: o stroških surovin, situacije na tržišču, stanje bilance v temeljnih organizacijah in delovni organizaciji. Nekdo iz pristojnih služb bi se moral s tem ukvarjati in stalno skrbeti za informiranje. Tudi dolgi člankov se mi zdi, da ljudje ne berejo. Več člankov bi moralo biti s privlačnejšimi naslovi in s čimmanj tujkami.

Pisne informacije, posredovane preko centra, so koristen pripomoček, a preobširne. Že tako so sestanki samoupravnih delovnih skupin obsežni, dnevni red zna biti dolg za celo stran.

Železarski globus

NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA

Ta država krije večji del svojih energetskih potreb z uporabo rjavega premoga. Letno ga nakopljejo okoli 250 milijonov ton in 80 % proizvedene električne energije dobijo z uporabo tega premoga v termoelektrarnah. Skupne zaloge rjavega premoga v tej deželi cenijo na 18 milijard ton. V teku je obsežna akcija za povečanje izkopa tega goriva in to predvsem na dnevnih kopih.

PORTUGALSKA

Na atlantski obali, v bližini mesta Oporto je pred kratkim pričela obratovati nova mini železarna. Zgradilo jo je zahodnonemško podjetje Demag AG, v sodelovanju z britanskim podjetjem Davy International. V jeklarni obratuje 70 tonska obložna električna peč z visoko zmogljivostjo (UHP) in močjo transformatorja 48 MVA ter štirizilna naprava za kontinuirno vlivanje kvadratnih gredic.

Prostovoljna delovna akcija mladih železarjev

IZKUŠNJE PRI DELITVI OSEBNIH DOHODKOV V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

zdrženega dela tako, da bo bistveno vplival na uspešnost poslovanja. Naš namen je prikazati sistem delitve osebnih dohodkov, kot velja v železarni Jesenice v začetku leta 1977. Pri tem bomo omenili nekaj stvari, ki so v uvajanju, izpustili pa nekatere podrobnosti, ki bi utegnile zabrisati celoto.

Po posameznih področjih bomo navedli razloge, ki so vodili k postavitvi našega sistema, opisali sistem, navedli njegove pomanjkljivosti in prikazali smeri, v katerih želimo izboljšati sedanji sistem oseb in dohodkov.

TEMELJI SISTEMA DELITVE OSEBNIH DOHODKOV V ŽELEZARNI

Za razumevanje sistema delitve osebnih dohodkov, v Železarni je potrebno razložiti nekaj bistvenih predpostavk, na katerih je zgrajen sistem. Ena od teh predpostavk je vsekakor ločitev pojmov delovno mesto od uspešnosti dela. Delovno mesto je osnovna organizacijska celica, ki jo sestavljajo delavec z delovnimi nalogami, delovni pogoji – prostor, oprema itd. Organiziranje delovnega mesta zahteva, da so na delovnem mestu dodeljene delovne naloge podobne, sorodne, saj jih opravlja oseba z določenimi znanji in sposobnostmi. Druga zahteva je, da je obseg dela na vseh delovnih mestih predviden približno enako. To sta razmeroma težki zahtevi, postavljeni pred organizatorje dela.

Delovne naloge, delovni pogoji in še nekatere druge zahteve določajo, kakšno strokovnost, znanja, odgovornost in delovne pogoje zahteva delovno mesto od delavca. Če delavec delovnih nalog ne opravlja, je potrebno delovno mesto spremeniti (ali pa delavca zamenjati, kar predstavlja kadrovske naloge); če delovne naloge slabo ali dobro opravlja, je potrebno odstopanje od normalne uspešnosti izpolnjevanja nalog upoštevati in motivirati delavca za čim večjo uspešnost.

Enaka – normalna uspešnost na dveh različnih delovnih mestih še ne pomeni enakih osebnih dohodkov, saj so razlike v zahtevnosti – vrednosti delovnih mest. Kolikšna naj bo razlika med delovnimi mesti pri normalni uspešnosti dela, pa je stvar sistema vrednotenja delovnih mest, oziroma predvsem politike delitve osebnih dohodkov in s tem zadeva samoupravne odločitve.

Pri izbiri delavca na delovno mesto upoštevamo sposobnosti delavca in zahteve delovnega mesta. Čim pa je izbran, mu ne glede na izobrazbo, prakso itd., pripada za normalno delo osebni dohodek, ki izvira iz delovnega mesta. Vsakega delavca pa je potrebno motivirati, da bo čim uspešnejši delal. Pri tem smatramo za potrebno motiviranje vsakega delavca, tako da ima vsako enake možnosti v delitvi osebnih dohodkov, glede na uspešnost dela. Potrebno je za vsako delovno mesto opredeliti glavne cilje in naloge in opredeliti pojem uspešnosti na vsakem delovnem mestu. Uspešnost dela je lahko v količini izdelkov, v kvaliteti izdelkov, v nizkih stroških, organiziranju dela itd. Vsako delovno mesto ima svoje specifične cilje. Zato je potrebno ugotovljati na vsakem delovnem mestu tiste kriterije, ki so kazalci uspešnosti dela na tem delovnem mestu. Pri tem je pogosto težko izluščiti najbolj pomembne kriterije. Ti so lahko posamični ali skupinski, merljivi ali pa samo ocenjeni.

Osebnih dohodki in njihova delitev so torej odvisni od uspešnosti dela na delovnem mestu. Skupna višina osebnih dohodkov pa je odvisna od družbenega priznanja dela. Lahko se zgodi, da je večina delavcev glede na kriterije dela na svojih delovnih mestih uspešna, pa vseeno pride do izgub, ker so, na primer, proizvajali napačen asortiment. Seveda bi v tem primeru morali tisti, ki odločajo o asortimentu, imeti ustrezno nizke osebne dohodke. Ne da bi razpravljali o podrobnostih, lahko rečemo, da so osebni dohodki in dohodek na določen način povezani. Cilj organizacije združenega dela je prav gotovo tudi dohodek, zato je potrebno motivirati zaposlene za doseganje dohodka. Smiselno je povezati doseganje dohodka z višino osebnih dohodkov.

MINULO DELO IN OSEBNI DOHODKI

V povezovanju minulega dela in osebnih dohodkov je v praksi še precej nejasnosti. Kolikor nam je znano, večina sistemov delitve osebnih dohodkov minulega dela nima vključevanja. Po našem mnenju gre namreč za določene probleme. Delavci namenijo del dohodka razširjeni reprodukciji. Ta del je kar enak pove-

žanju poslovnega sklada in je znan. Vložen pa je lahko v investicijo, povečanje zaloga, denarnih sredstev in podobno. Rezultat tega vlaganja je lahko povsem različen in znan ponavadi šele čez nekaj let. Organizacija združenega dela, ki je vložila del sredstev, npr. v investicijo, mora imeti možnost vplivati na investicijo, proizvodnjo in podobno ter možnost udeležbe v rezultatih in seveda vračila sredstev. V praksi je pogosto nerazčiščeno tako sodelovanje minulega in živega dela kot vprašanje udeležbe v rezultatih ter prevzemanje tveganja. Rezultati, del dohodka se vrne vlagateljem sredstev. Ta sredstva pa praviloma vlagajo OZD, ne pa posamezniki. Torej tudi OZD prejmejo ta del dohodka (ali izgube) in o njem odločajo. Praktično vprašljiva pa je zdaj delitev posameznikom, glede na višino in njihovo sedanjo zaposlenost. Postavlja se vprašanje, ali ni smiselno, da kar OZD kot celota vlaga in uživa rezultate vlaganj. Teh nekaj razmišljanj smo navedli zato, da bi prikazali nekaj problemov, ki v praksi zavirajo večji vpliv minulega dela na delitve osebnih dohodkov.

vrednost delovnega mesta
• dodatki: staž, ned. delo itd.
• merjena uspešnost dela
• ocenjena uspešnost dela
• dohodek TOZD in DO

OSEBNI DOHODKI V ODVISNOSTI OD DELOVNIH MEST IN DODATKOV

Za vsako delovno mesto (le-teh je okrog 2.300) je izdelan opis delovnega mesta. Opis vključuje organizacijske podatke, opis delovnih nalog, zahtevano strokovnost, odgovornost in napor, psihofizične in osebnostne zahteve ter delovne pogoje na delovnem mestu. Za vsako novo delovno mesto je potrebno izdelati opis, vrsto delovnih mest pa je potrebno prilagajati spremembam. Prav ažuriranje predstavlja problem, saj se pogosto ob spremembah pozabi na spremembo opisa delovnega mesta.

Drug problem predstavlja dosti-krat formalen pristop k opisu delovnega mesta z namenom napisati čimveč delovnih nalog. Na drugem mestu smo izrazili prepričanje, da bi sistematski pristop k določanju zares potrebnih nalog kot, na primer, pri analizi vrednosti bistveno znižal število potrebnih delovnih mest. Zato se pri izdelavi opisov trudimo v smeri določitve resnično potrebnih delovnih nalog, izdelavi in ažuriranju opisov (okrog 20–30% opisov je ali neažuriranih ali še neizdelanih) delovnih mest po enotni metodologiji ter razširitvi sistematizacije delovnih mest.

Vsako delovno mesto je bilo v preteklosti analitično ocenjeno. Analitična ocena delovnih mest je bila opuščena in zadnja leta se je uporabljala primerjalna metoda. Na osnovi primerjave delovnih mest so ta zbrana v 24 skupin. Vsaka skupina ima določeno obračunsko postavko, pri čemer znaša približno razmerje med skrajnima skupinama 1:3. Ta razpon je odločen s politiko delitve osebnih dohodkov v letnem planu. Danes vsako novo ali ažurirano delovno mesto vrednotimo na osnovi primerjave, kar opravi predlagatelj in oddelek za organizacijo, in na osnovi analitične ocene, kar opravi oddelek za nagradjevanje. Odločitev o vrednosti delovnega mesta da delavski svet na osnovi predloga predlagatelja, mnenja in ocene oddelka za nagradjevanje ter mnenja posebne strokovne komisije. Na tem področju predvidevamo predvsem stalno uporabo analitične metode ob istočasni uporabi primerjalne metode.

Drugi del osebnih dohodkov delavcev predstavljajo dodatki, vezani na delovno mesto, režim dela, staž in podobno. Ti podatki so ali dogovorjeni vsako leto v okvirih sindikalne liste ali pa določeni z notranjim

OKVIREN PRIKAZ DELITVE OSEBNIH DOHODKOV V ŽELEZARNI

Na osnovi navedenih razmišljanj velja v Železarni sistem delitve osebnih dohodkov, ki vključuje v osnovi tri dele osebnih dohodkov:

- osebni dohodek v odvisnosti od delovnega mesta;
- osebni dohodek v odvisnosti od uspešnosti dela;
- osebni dohodek v odvisnosti od dohodka TOZD in DO.

Prvi del temelji na vrednosti delovnega mesta in dodatkih, ki so vezani nanj; drugi del je odvisen od merjene in ocenjene uspešnosti; tretji del zavisi od ustvarjalnega dohodka. Struktura teh delov je prikazana na dva načina.

STRUKTURA OSEBNIH DOHODKOV

(Prikazana struktura se iz meseca v mesec delno menja, upoštevana je ocenjena uspešnost za vsa delovna mesta, čeprav je uvedena le za del delovnih mest, v pripravi pa je za vsa ostala in del na dohodek, ki je šele v uvajanju).

od 55–60 %	100 %
od 10–15 %	okrog 20 %
od 20–25 %	okrog 40 %
okrog 5 %	okrog 8 %
od 5–10 %	okrog 15 %

sporazumom (na primer: dodatek za oteženo delo, dodatek na določene poklice in podobno).

USPEŠNOST DELA

Kot smo že omenili, ločimo merjeno in ocenjeno uspešnost dela. Če se pri razmišljanju o realizaciji načela delitve po rezultatih dela omejimo na delovno uspešnost delavcev, se nam s čisto teoretičnega vidika ponujajo naslednje variante:

a. Zanimamo razlike v delovni uspešnosti delavcev.

b. Sprejememo domnevo o razlikah v delovni uspešnosti, vendar zanikamo, da bi jo lahko kakorkoli določili.

c. Sprejememo domnevo o razlikah v delovni uspešnosti in te razlike povsem ustrezno izmerimo.

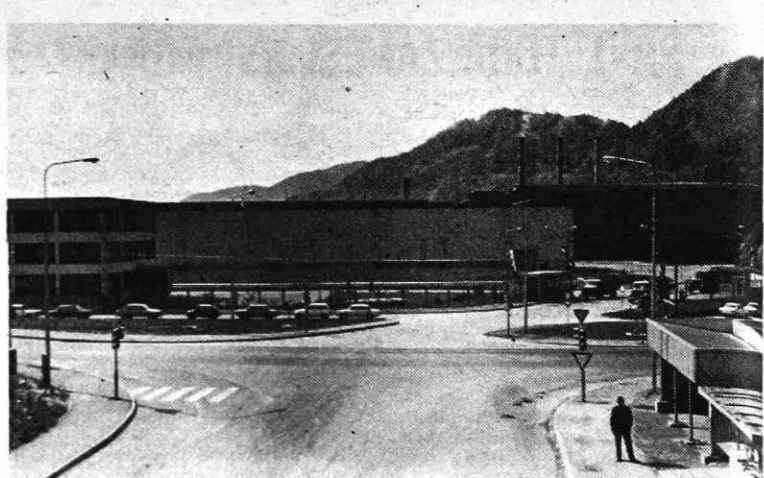
»Povsem ustrezno meritev« pa je treba definirati; to je meritev, pri kateri so dosežene popolna veljavnost, zanesljivost, občutljivost in objektivnost, pač v skladu s teorijo o merskih karakteristikah instrumentov.

d. Sprejememo domnevo o razlikah v delovni uspešnosti in te razlike čim bolj ustrezno ocenimo, oziroma ovrednotimo. Tudi »ocena« je vrsta merjenja, vendar pri njej pride do večjega ali manjšega odstopanja od popolne veljavnosti, zanesljivosti, občutljivosti in objektivnosti.

Prvo varianto, po kateri razlik v delovni uspešnosti ni, moramo zavrniti na osnovi številnih raziskav in vsakdanjih praktičnih izkušenj. Pomniti pa je treba, da ima omenjena teza svoje zagovornike, ne sicer v tej skrajni opredelitvi, pač pa v nekoliko ublaženi: razlike v delovni uspešnosti morda so, vendar tako majhne, da se z njimi ni vredno ukvarjati.

Druga varianta je za nas nesprejemljiva, o čemer smo se v javnosti že mnogokrat izrekli. Posebej je nesprejemljiva zato, ker uvaja umetni dualizem: razlike v delovni uspešnosti bi namreč za določena delovna mesta bile določljive, za druge – zlasti v režiji – pa ne. Mogoče je najkrajši odgovor strnjen v naslovu referata M. Spiljaka: »Za vsa dela se morajo izdelati kriteriji in merila« ali pa v izreku Galilea: »Vse, kar se da meriti, moramo meriti, kar pa se ne da meriti, moramo merljivo narediti.«

Tretja varianta je nedvomno najboljše, na žalost pa je obremenjena s praktičnimi pomanjkljivostmi. Raziskave ugotavljajo, da ne poznamo natančne metode za merjenje dela in – kar je za delitev osebnih dohodkov še pomembnejše: z razvojem tehnologije in organizacije dela neprestano upada delež tistih del, kjer bi bilo vsaj »pogojno natančno« merjenje mogoče. Po nekaterih podatkih lahko s tem zajamemo največ 25 % vseh delavcev v gospodarstvu. Tako nam torej ostaja še četrta varianta. Ta je upravičena zato, ker postaja vse bolj jasno, da delovna uspešnost ni zgolj enodimenzionalna spremenljivka količine dela, ampak je sestavljena iz več dimenzij: kvaliteta del, gospodarnost, inventivnost itd. Znano stališče o tem problemu (britanski institut za poslovanje), ki ga lahko brez večjih zadržkov uporabimo tudi pri nas, pravi naslednje: »Najhitrejši delavec lahko doseže visok učinek na račun svojih sodelavcev, tako da odklanja sodelovanje, jemlje ves razpoložljivi material zase, zane-marja stroje in opremo, proizvaja s škartom in na najnižjem kvalitetenem nivoju, s katerim je kontrola še

Vhod v valjarne Bela je vsak dan lepši

zadovoljna. Najhitrejši delavec lahko začne z delom kasneje od ostalih ali po odmoru – in s tem zadržuje ostale pri njihovem delu – kljub temu pa do konca delovnika ob povečanem naporu proizvede potrebno količino.

Takšen delavec pogosto slabo sodeluje, je grob do vodij, zavrača nadurno delo in noče prispevati svojega deleža v krizah. Kljub temu bi imel najvišji dohodek v skupini, ko bi se plačevalo izključno po delovnem učinku.

Ta in podobna razmišljanja so vodila z zaključku, da poskušamo na vseh delovnih mestih ugotoviti bolj ali manj neposredna merila uspešnosti dela; mogoče enostransko usmerjeno uspešnost dela pa dopolniti z oceno delovne uspešnosti.

MERJENA USPEŠNOST DELA

Kot smo že omenili, predstavlja v delitvi osebnih dohodkov merjena uspešnost okrog 20 % doseženega osebnega dohodka. Za vsako delovno mesto je ugotovljenih nekaj kriterijev, ki so ustrezno ponderirani. Sistem je postavljen tako, da je v osnovi vsakemu delavcu ob enaki uspešnosti omogočeno doseči enak učinek. Ponderacijski sistem onemogoča prednosti delovnim mestom, ki imajo večje število kriterijev.

Osnovni cilji pri oblikovanju merljivih kriterijev so:

- predvsem mora delavca motivirati za večjo uspešnost pri delu; težiti k boljšemu izkoristku predmetov dela in delovnih sredstev;
- težiti k kvaliteti in količini izdelkov in podobno.

Osnovna zahteva pri uvajanju meril uspešnosti je vsekakor to, da delavci sprejmejo merilo. Da to dosežemo, morajo merljivi kriteriji vsebovati naslednje značilnosti:

- med merjeno vrednostjo (količinska proizvodnja, parameter, kvalitete, prihranek materiala itd.) in naporom, oziroma uspešnostjo dela delavca mora biti neposredna odvisnost;
- ta odnos mora biti enostaven, vsakomur razumljiv in mora omogočati razmeroma enostaven izračun doseženega dela osebnega dohodka;
- normativ storilnosti in drugi parametri nagradjevanja glede na uspešnost dela morajo biti postavljeni na osnovi temeljite analize delovnega postopka in glede na postopek najprimernejši metodi;
- normativni dela naj bodo dovolj stabilni. Menjajo naj se le ob spremenjeni metodi dela, spremembi delovnih sredstev in predmetov dela, ki vplivajo na čas izvedbe delovnega postopka;
- raven normativa dela mora imeti značaj dosegljivega cilja in mora motivirati delavca za čim višji delovni rezultat. Previsoki in glede na druge v okolici prezahtevni ter prenikni normativi niso uspešni;
- višina doseganja in izplačila naj ne bi bila omejena. Noben sistem delitve osebnih dohodkov se pa ne more obdržati, če visoko doseganje ne bi bilo združeno z velikim naporom in veliko prizadevnostjo;
- od dobro oblikovanega normativa dela mora imeti delavec prednost možnosti doseganja višjega osebnega dohodka, v skladu z vloženim naporom in prizadevanjem, v organizacijski enoti – oddelek – TOZD pa se mora izražati to v nižjih proizvodnih stroških;
- normativni dela naj bodo oblikovani tako, da jih je razmeroma enostavno možno spremeniti v kontrolna merila planiranja, kontrole kvalitete, kalkulacije časov izdelave, kontrole stroškov itd.;
- normativni dela so tem bolj učinkoviti, kolikor bolj se približujejo ravni delovnega mesta ali čim manjši skupini; povprečja na višjih ravneh niso učinkovita;
- kontrolo normativov dela naj praviloma izvaja oblikovalec normativov, ki mora biti odgovoren za strokovno obdelavo in pravilnost, vodstva TOZD in delovne organizacije pa morajo čutiti stalno skrb za ustrezna merila in jih morajo smatrati kot element višje stopnje urejenosti v organizaciji dela in kot

pomoč njihovim lastnim prizadevanjem, oziroma orodje pri njihovem delu.

Različne možnosti vplivanja delavcev na delovni proces narekujejo tudi različne metode oblikovanja merljivih kriterijev uspešnosti. V Železarni dela po:

– individualnih normah (storilnost)	826 oseb
– skupinskih normah (storilnost)	693 oseb
– skupinskih normah (izkoristek naprav)	1052 oseb
– povprečju norm nivo oddelka, skupine	315 oseb
– povprečju norm nivo obrata	435 oseb
– premijskem sistemu	3432 oseb
Skupaj	6753 oseb

Individualne norme so oblikovane za individualna delovna mesta na proizvodnih strojih v veliki večini s časovnim snemanjem in oblikovanjem norm po sistemu REFA; le v obratu vratnih podbojev imamo zaradi postopka dela oblikovane normative dela po metodi WF.

Skupinske norme imamo po storilnosti oblikovane na valjarniških progah, v adjustajah; po produktivnosti naprav pa v obratih, kjer prevladuje procesna tehnika – plavž, jeklarja itd.

V povprečju norm so pomožna delovna mesta, transport v obratih ter režijska delovna mesta v obratih.

Osnova premijskih sistemov v proizvodnji je razmerje dosežene z normalno proizvodnjo, normalno porabljenih ur za dejansko porabljenimi urami ter planiranih stroškov za dejanskimi stroški na enoto proizvodnje.

Poleg navedenih osnovnih merljivih kriterijev so navedeni še dodatni kriteriji. Dodatni kriteriji so oblikovani le za vplivna delovna mesta v proizvodnji in znižujejo ali povečujejo doseženi osnovni odstotek (in znižujejo ali povečujejo doseženi osnovni odstotek) uspešnosti. Niso v ponderacijskem sistemu, zato je njihovo gibanje v obeh smereh enako možno. Nanašajo se predvsem na kvaliteto proizvodnje.

Sistem premij v vzdrževanju je zgrajen glede na vpliv organizacijskih enot vzdrževanja na proizvodne enote, ugotovljen na nivoju proizvodnega oddelka, obrata, TOZD. Premije so ponderirane povprečje vplivnih premijskih sistemov proizvodnih enot. Ponderirana udeležba je ugotovljena na osnovi doseženih stroškovnih obremenitev proizvodnih enot.

Sistem premij v skupnih službah je zgrajen na osnovi primerjave med doseženo in planirano odpremo, realizacijo, storilnostjo, skupno proizvodnjo, skupnimi stroški, stroški energije, stroški vzdrževanja, doseženo povprečno plansko ceno, faktorjem plačane realizacije, višino zaloge R3, varnostjo pri delu, številom obdelanih poizkusnih vzorcev. Vsaka organizacijska enota skupnih služb ima v svojem premijskem sistemu najmanj dva in največ štiri parametre, glede na to, katere parametre ima možnost vplivanja. Od možnosti vplivanja je odvisna tudi struktura ponderjev.

V oblikovanju normativov uspešnosti dela ter pri kontroli doseganja se pojavlja precej problemov.

Med oddelkom za študij dela in časa, zadolženim za oblikovanje normativov, ter vodij TOZD, oddelkov, delovodji, zadolženi za vsebino normativov, je še premalo sodelovanja, ker le-ti še vedno ne dojemajo v celoti, da so dobri normativni element motiviranja in urejenosti v oddelku, obratu itd.

V spremenjenih pogojih dela, ko delavec zaradi sprememb ne more doseči norme, se delavcu prizna kar povprečni učinek. Pogosti pa so primeri, ko se priznava povprečni učinek tudi v primerih nedoseganja norme zaradi subjektivnih razlogov.

Normative dela je možno doseči preseči z uspešnim delom, upoštevaje zahteve procesa. Možna pa jih je preseči tudi na račun varnosti, večje izrabe in okvar naprav in podobno. Do teh pojavov so delovodje še vse preveč popustljivi; to velja tudi za nekatere primere »napač-

nega«
Dosti
norma
pride
nem
splošn
dober
nosti

V p
nji so
leto v
plano
proizv
ki, kj
sprem
se pog
večja.
meseč
vedn
primer
ka, p
zahtev
negati
doseči
pozitiv
strukt

Naj
vitosti
stemi
transp
Pri te
vanje,
enim
toma,
Nad t
zgraje
proizv
že zel
tosti.
sporta
želje i
neposi
Ena
uspešr
prizad
logičn
prizna
bah le
delavc
param
premi
velja,
posrec

Vsa
novo
kušan
enega
vsa
povpr
lika,
primer
V s
vanje
mičen
limo i
vitve
delitve
v čim
tah.

vse b
rijev
delo,
jih mo
V i
lahko
nepos
uspeš
analiz
kater
močjo
mo, sl
jenost
gočaj
stabil

OC

Pre
enost
in nji
žijskl
lezzar
ocenjo
dodat
na del

Zač
studij
smo
instru
sti oc
nekat
pokaz
nosti
službi
lavcev
sti iz
inform
smo

tivne
nah.
uspeš
razčle
snem
ment
mezn
liko l
dokoi
sektu
ki sm
polnj
sister
nekol
za cel

Ce
razvz
osred
oblik
stavl
lednj

a)
njegc
dosež
nih k

b)
1.
2.

ZA HITREJŠI RAZVOJ MALEGA GOSPODARSTVA V JESENIŠKI OBČINI

Zakon o združenem delu je odprl vrsto možnosti za razmah dejavnosti malega gospodarstva in to od manjših industrijskih obratov, obrtnih delovnih organizacij do zasebnih obrtnikov. Imamo obrtni zakon in še vrsto drugih predpisov, ki urejajo zadeve iz delovnega prava, tako da lahko trdimo, da pravni akti niso ovira za hitrejši razvoj te vrste gospodarstva. Če se v naši občini ta zvrst ne razvija vzporedno z ostalim gospodarstvom, moramo za hitrejši razvoj te zvrsti izkoristiti odprte možnosti, ki jih ponuja zakonodaja, seveda prilagojene našim specifičnim pogojem in potrebam.

V okvir malega gospodarstva sodijo organizacije združenega dela s področja obrti, drobne industrijske proizvodnje blaga (izdelkov, polizdelkov in sestavnih delov), v katerih združuje svoje delo največ sto delavcev, dalje servisne enote, ustrezna poslovna združenja s področja obrti in male industrije, obrtne zadruge, pogodbene organizacije združenega dela, samostojni obrtniki, občani, ki v skladu z obrtnim zakonom v svojih zasebnih gospodinjstvih sprejemajo na prenočevanje goste ter jim nudijo hrano in pijačo, ter občani, ki opravljajo domačo in umetno obrt.

Sodobni razvoj industrijske tehnologije in urbaniziranega načina življenja je navrgel problem proizvodnje manj zahtevnih izdelkov, popravil, montaže in drugih storitev kot dopolnitev osnovnih dejavnosti. S porastom standarda rastejo tudi potrebe po raznih storitvah za zadovoljevanje osebnih potreb, ki jih nudijo storitvena obrt in izdelki po individualnih naročilih.

Pospešen razvoj obrti potrjuje tudi družbeni dogovor o razvoju malega gospodarstva, ki so ga podpisali 22 slovenskih občin, izvršni svet Slovenije, gospodarska zbornica SR Slovenije, štiri banke in dve varovalnici in je bil objavljen v Uradnem listu SRS št. 5/75.

V dosedanjem družbenem razvoju naše občine smo problemom obrti, prav tako pa tudi zasebnemu sektorju obrti, namenili zelo malo pozornosti, to pa predvsem zaradi potreb po hitrejši industrializaciji, preskrbovanju z energijo in hrano ter hitrejšem razvoju prometne in druge infrastrukture, kar je bilo povsem razumljivo in potrebno. Ob tem pa je bilo ugotovljeno, da so potrebe po proizvodnji izdelkov in storitev, ki jih lahko nudi to drobno gospodarstvo in zasebna obrt, mnogo večje od sedanjih zmogljivosti, tako z vidika kooperacijskih, poslovnih in proizvodnih možnosti z drugimi deli gospodarstva kot tudi z vidika neposrednega zadovoljevanja potreb kupcev s proizvodi in storitvami. Prav tako ne moremo prepustiti razvoju obrti, da se razvija nenačrtno in brez pomoči ostalih dejavnikov.

ZASEBNA OBRT

Iz podatkov preteklega in sedanjega stanja kot iz normativov, je razvidno, da zaostajamo pri samostojni obrti za potrebami pri ostalih panogah gospodarstva kot tudi za potrebami prebivalstva. Niti ni potrebna primerjava razvitosti malega gospodarstva z razvitostjo v tujini, velike razlike imamo že med razvitostjo malega gospodarstva med posameznimi občinami, v naši

Leto	Skupaj	Samostoj. obrtnikov	oseb s postr. pok.	zaposlenih pri samost. obrt.	Vajencev
1968	456	110	235	111	69
1969	412	112	190	110	83
1970	337	108	155	74	90
1971	321	109	150	62	65
1972	344	104	153	87	64
1973	353	104	155	94	51
1974	337	110	147	80	42
1975	339	114	135	90	39
1976	364	120	125	123	47

Naslednja razpredelnica nam prikazuje primerjavo števila delavcev med redno obrtjo in po-

stranskim poklicem v posameznih zvrsteh.

DEJAVNOST	ŠTEVILO							
	1973		1974		1975		1976	
	red. obrt	postr. p.	red. o.	postr. p.	red. o.	pos. p.	red.	postr.
predelava kovin	23	30	22	26	22	28	25	25
elektrof. dejav.	4	9	4	11	2	9	6	5
gradbeniš.	20	29	22	31	22	26	21	20
predelava lesa	13	18	17	17	15	17	13	10
predelava tekstila	7	47	8	41	8	32	5	29
predelava usnja	5	8	6	7	6	7	5	8
osebne in dr. obrt.	16	9	17	11	19	16	45	28

Iz zgornje razpredelnice pa tudi iz ostalih prikazov je razvidno, da se je razmerje med redno obrtjo in postranskim poklicem v letu 1976 precej izboljšalo, saj je skoraj v vseh zvrsteh močnejše zastopana redna obrt, medtem ko je bilo v preteklih letih ravno obratno. Čeprav obrt kot postranski poklic začasno rešuje pokrivanje potreb, je vendar v interesu razvoja drobnega gospodarstva, da nosilci te dejavnosti preidejo med redne obrtnike. Razlog, da se osebe s postranskim poklicem prepočasi usmerjajo v redno obrt, je treba iskati predvsem v tem, da dosedanj pogoji opravljanja redne obrti niso bili stimulativni. O tem zgovorno pričajo podatki, da so delavci, ki

občini pa tudi med posameznimi naselji.

V samem mestu Jesenice je čutili kronično pomanjkanje storitvene obrti. Premalo je servisov za popravilo gospodinjstskih aparatov, radio in televizijskih aparatov, vodovodnih instalaterjev... Na vasi pa je položaj skoraj še težji. Obrtniki tradicionalnih poklicev izumirajo, medtem ko jih je na novo nastajajočih le malo. Ob hitro razvijajoči se kmetijski mehanizaciji je, npr., premalo sposobnih mehanikov, oziroma jih za to zvrst popravila sploh ni. Storitve servisov so pogosto slabe, organizacija dela pa največkrat še slabša. Za tovarne je velikokrat razvijanje lastne servisne mreže predrago, prav tako pa so tudi pri veliki večini izdelkov prerede servisne mreže.

Prav za osebno delo s sredstvi v lasti občanov pravimo, da sodi predvsem v okvir storitvenih dejavnosti. Toda kljub širokim proklamacijam o poživljanju osebnega dela s sredstvi občanov na področju storitvenih dejavnosti rezultati niso najugodnejši.

Mesto in vloga zasebne obrti sta se v preteklih razdobjih obravnavala različno. Dejstvo je namreč, da je obrt poleg kmetijstva in precej skromnega dela trgovine in prometa ter seveda gostinstva eno redkih področij, kjer še vedno obstaja proizvodnja ob zasebnem lastništvu proizvodnih sredstev. Ob zelo spreminjajoči se davčni politiki, oziroma odnosu do zasebnih obrtnikov se je ta tudi, ne samo časovno, ampak tudi krajevno, različno razvijala.

Primerjava podatkov o številu samostojnih obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev in vajencev kaže, da je bilo to število najnižje v zadnjih desetih letih v letu 1972 in 1973, takrat pa je bilo tudi največ registriranih delavcev s postranskim poklicem (mala obrt), nato pa se je to število gibalo sorazmerno konstantno do lanskega leta (stanje 31. 12. 1976), ko je bil zabeležen zopet porast samostojnih obrtnikov, vajencev, predvsem pa delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih. Zanimivo pa je to, da se je prav v letu 1976 število delavcev s postranskim poklicem najbolj znižalo in doseglo najnižje število v zadnjih desetih letih.

Ugotavljamo pa, da na znižanje delavcev s postranskim poklicem ni vplivalo preregistriranje v redno obrt (razen v dveh primerih), temveč da velika večina teh občanov, ki so postranski poklic odjavili, z dejavnostjo nadaljuje (šušmarijo).

Primerjava podatkov ŠTEVILA samostojnih obrtnikov v letih od 1968 - 1976

nega« pisanja doseganj normativov. Dosti težko je tudi spremeniti normative, čeprav do sprememb pride zaradi sprememb v proizvodnem procesu ali organiziranju. Na splošno pa so normativi dela dokaj dober in stabilen podatek o uspešnosti dela.

V premijski sistemu v proizvodnji so ažurirane osnove premij vsako leto v skladu z doseganji in letnim planom. To so predvsem količine proizvodnje, porabljene ure in stroški, kjer se pogoji iz leta v leto spreminjajo. Zaradi spreminjajočih se pogojev dela so odstopanja premij večja. Zato so pogosto zahteve po mesečnih popravilih kot posledica »vedno utemeljene višje sile« kot, na primer, pomanjkanje naročil, vložka, prekomernih zastojev itd. Te zahteve so vedno le v primerih negativnih vplivov. Silno težko pa je doseči znižanje premij v primerih pozitivnih vplivov, npr., ugodne strukture naročil, manj zastojev itd.

Najbolj posredna merila učinkovitosti so prav gotovo premijski sistemi v vzdrževanju, energiji in transportu ter v skupnih službah. Pri tem področno dežurno vzdrževanje, ki je še v tesnejšem stiku z enim ali dvema proizvodnima obratoma, še čuti vpliv dela teh obratov. Nad tem nivojem pa so normativi zgrajeni na povprečjih več ali vseh proizvodnih obratov, kar predstavlja že zelo posredno merilo učinkovitosti. Na strani vzdrževanja, transporta in energije pa spet ni večje želje in podpore za oblikovanje bolj neposrednih meril učinkovitosti.

Enako posredna so tudi merila uspešnosti v skupnih službah. Kljub prizadevanjem službe za kreiranje logičnega modela, moramo vendar priznati, da imajo v različnih službah le nekateri vodilni ali vodstveni delavci še določeno omejen vpliv na parametre, ki so vključeni v njihov premijski sistem; v glavnem pa velja, da so tudi ti parametri preveč posredni.

Vsak vpliv, ki ga vgrajujemo na novo v neki premijski sistem, preizkusamo na osnovi doseganj vsaj enega leta. V tem letu ugotavljamo vsa nihanja in odstopanja od povprečja. Kolikor so nihanja prevelika, ne smatramo parametra kot primerneza za sistem nagrajevanja.

V splošnem lahko zaključimo s tem, da moramo smatrati nagrajevanje po uspešnosti kot zelo dinamičen, nikoli dokončan proces. Želimo in moramo doseči trend uveljavitve čim bolj neposrednih meril delovne uspešnosti in uveljavljanje vse bolj ustreznih merljivih kriterijev pa je zahtevno in dolgotrajno delo, ne nazadnje zaradi zahtev, ki jih morajo dobri kriteriji imeti.

V precejšnji pomoč so pri tem lahko dela, ki na prvi pogled nimajo neposredne zveze z merjenjem uspešnosti. Ta dela so, na primer, analize dela režijskih delavcev, s katero začenjamo, vodenje s pomočjo delovnih ciljev, ki ga uvajamo, skratka vsa dela, ki vodijo k urejenosti poslovanja, s tem pa omogočajo postavitev ustreznih in stabilnih meril uspešnosti dela.

OČENJEVANJE DELOVNE USPEŠNOSTI

Predvsem zaradi že navedene enostranskosti merljivih kriterijev in njihove posrednosti zlasti na režijskih delovnih mestih smo v Železarni začeli razmišljati o uvedbi ocenjevanja delovne uspešnosti kot dodatnega kazalca uspešnosti dela na delovnem mestu.

Začetno sondiranje terena je bilo študijsko dokaj poglobljeno, z njim smo skušali konstruirati merseke instrumente in preveriti zanesljivost ocenjevanja. Začetni rezultati in nekatere praktične omejitve so pokazale, da oceno delovne uspešnosti sprva uvedemo za skupne službe, ki štejejo približno 1.000 delavcev. Zavedali smo se pomembnosti izobraževanja, zato smo izdali informativno brošuro, poleg tega pa smo organizirali tudi krajše operativne instrukcije po majhnih skupinah. Kriterije za oceno delovne uspešnosti smo določili in podrobno razčlenili induktivno (empirično), s snemanjem najpomembnejših elementov delovne uspešnosti po posameznih področjih dela. Kljub nekoliko heterogenim rezultatom smo se dokončno odločili, da velja za vse sektorje enotna lestvica kriterijev, ki smo jo večkrat popravljali in dopolnjevali, vse do odločitve, da se sistem ocene delovne uspešnosti (v nekoliko spremenjeni obliki) uvede za celotno Železarno.

Ce pri opisovanju zanemarimo razvojne spremembe sistema in se osredotočimo le na sedaj veljavno obliko, potem bi sistem zelo poenostavljeno lahko predstavili v naslednjih točkah:

a) Za vsakega delavca se oceni njegova delovna uspešnost, oziroma doseženi delovni rezultati po enotnih kriterijih.

b) Kriteriji so:

1. N. Količina dela.

2. N. Kvaliteta dela.

1. V. Kako zna organizirati delo svoje skupine.

2. V. Ali skrbi za razvoj sodelavcev.

3. S. Odnos do dela in delovnih obveznosti.

4. S. Odnos do samoupravljanja in sodelavcev.

5. S. Strokovnost.

6. S. Iniciativnost.

7. S. Odnos med dejansko (priznano) in zahtevano izobrazbo na delovnem mestu.

N + Kriteriji za nevdostvene delavce.

V + Kriteriji za vodstvene delavce.

S + Skupni kriteriji (za vse delavce).

c) Ocenjevanje izvedeta vodja in delegat, ki ga neposredno izvolijo delavci na zboru samoupravne delovne skupine. Ocenji vodje in delegata sta enakovredni. Ocenjevanje delovne uspešnosti lahko ob soglasju in dogovoru prizadetih teče tudi na druge načine.

— da se vsi delavci istega organizacijskega nivoja ocenjujejo medsebojno (»vsi - vse«);

— da delavci nižjega organizacijskega nivoja ocenjujejo delavce višjega organizacijskega nivoja.

Na ta način so praktično podane vse smeri in načini ocenjevanja.

d) V sistemu je posebej poudarjeno, da ne gre za nikakršno »osebno oceno« ali »oceno osebnosti«, ampak **izključno** za oceno delovne uspešnosti, oziroma delovnih rezultatov. Vseskozi smo se namreč jasno zavedali, da tako osebnostne lastnosti, ki z delom niso povezane, kakor tudi potencialne, a nerealizirane delovne lastnosti, ne smejo imeti vpliva na delitve osebnega dohodka. V tem je naše stališče identično z večkrat izraženimi družbenopolitičnimi stališči. V naših materialih je to večkrat zapisano, na primer, na ocenjevalnih zvezkih: »Ne ocenjujte sodelavce, ampak njihove delovne rezultate! Popolnoma morate zavreči vse značilnosti posameznikov, ki z delovno uspešnostjo nimajo nikakršne zveze!«

e) Obdelava podatkov ocen delovne uspešnosti se izvaja po posebnih statistični proceduri, ki bazira na izračunavanju vrednosti in preko njih na razdelitvi po »normalni« krivulji. Končne ocene delovne uspešnosti so razvrščene v šest stopenj. »Prisilna« normalna distribucija za ocene je za večje skupine glede na lastnosti delavcev utemeljena; istočasno pa onemogoča enako ocenjevanje vseh, ne glede na njihovo uspešnost.

f) Rezultate ocen delovne uspešnosti obravnava in potrjuje odbor za kadre in medsebojna razmerja pri TOZD, oziroma DS, ki rešuje tudi pritožbe.

g) Ocenjevanje delovne uspešnosti se obnavlja vsakih dvanajst mesecev, v utemeljenih primerih pa vsakih šest mesecev ali celo v krajših periodah.

Samo ocenjevanje zahteva, da vodje zares sistematično in stalno spremljajo uspehe delavcev, če hočejo, da jih bodo pravilno ocenili. Običajno pride tudi do razgovora, v katerem ocenjevalec pove ocenjenemu, zakaj ga je tako ocenil in kaj bi bilo treba storiti, da bo uspešnost dela še večja. Razlike v osebnih dohodkih in vpliv ocene je zaenkrat razmeroma majhen (razlika od 1 do 11%) in se bo verjetno še nekaj povečal. Razširjena pa bo ta ocena tudi na ostala delovna mesta v Železarni.

OSEBNI DOHODKI V ODVISNOSTI OD DOHODKA TOZD IN DO

Kot smo že omenili, je družbeno priznani dohodek tisti, ki predstavlja, vsaj naknadno, okvir skupnim osebnim dohodkom. Zato je smiselno kljub precejšnji posrednosti uvesti stimulacijo na doseganje dohodka v TOZD in DO, saj je cilj delavca povečati tako enega kot drugega. Razmišljanje v Železarni, kjer je ta stimulacija predlagana v uvajanje, je šlo v naslednji smeri. Dohodek dokončno ocenimo ob zaključku poslovnega leta, približno pa tudi vsako četrtletje. Med letom »izplačujemo« akontacijo osebnih dohodkov na osnovi opisanega sistema in uspešnosti delavcev. Ugotovljeni dohodek pokaže, ali smo razdelili ravno prav, preveč ali premalo. Tako imenovani ostanek dohodka je potrebno razdeliti. Predpostavimo, da ga lahko razdelimo na razširjeno reprodukcijo in za osebne dohodke. Ostanek dohodka prav tako kot ostale dele dohodka ustvarita živo in minulo delo. Živo delo predstavljajo, na primer, v preteklem letu zaposleni, minulo delo pa lastni viri poslovnih sredstev. Zaposleni dobijo med letom dogovorjene normalne osebne dohodke, poslovna sredstva pa prav tako dogovorjeni (v okviru panoge veljavni 8%) znesek za razširitev. Na primer, v letu 1975 so znašali osebni dohodki 427 milij. din, 8% od lastnih virov pa 120 milij. din. Delež živega dela je znašal 78%, delež minulega dela pa 22%. Ostanek dohodka (brez sklada za

skupno porabo, rezervnega sklada in posojil) je, na primer, znašal 33 milij. din (upoštevaje tudi povečano amortizacijo). Ta del se zdaj razdeli na živo delo kot stimulacija na dohodek TOZD in enako za DO od dohodka DO (predlog ponderjev je 50:50) in na minulo delo. Ta znesek se ne izplača naenkrat ob zaključku leta, marveč praviloma na osnovi četrtletnih rezultatov mesečno v odnosu na ostali del osebnega dohodka.

Uvedbo te stimulacije predlagamo še iz drugega, praktičnega razloga. TOZD v Železarni imajo različno organsko sestavo kapitala. To pomeni, da nekatere TOZD potrebujejo velik dohodek, da zmorejo obnavljanje in razširjanje proizvodnje, medtem ko bi druge lahko razdelile več osebnega dohodka. Odstotek od poslovnih sredstev tako zagotavlja vsem enake možnosti razširjene reprodukcije. Težnja po več dohodka pa spodbuja tako doseganje več dohodka kot istočasno večanje razširjene reprodukcije. Pri tem je stvar politike poslovanja določitev odstotka za razširitev lastnih virov poslovnih sredstev.

ZAKLJUČEK

V zaključku želimo strniti nekatere zapazanja iz naše prakse, ki se nam zdijo pomembnejša, pa jih nismo sproti omenjali.

V delitvi osebnih dohodkov, ki jo na splošno precej radi kritiziramo, moramo ločiti pojmovanje sistema delitve, politike delitve in izvajanja delitve. Lahko je sistem dober, napačna pa, na primer, politika (določitev strukture, razponov, odstotek za razširjeno reprodukcijo) ali pa izvajanje (npr.: niso izbrani kriteriji uspešnosti). Ločitev teh treh pojmov je pomembna zato, ker vse preradi kritiziramo sistem, običajno pa gre za probleme v politiki ali izvajanju. Usmeritev pozornosti na ugotovljena kritična področja je nujna.

Izkušnje kažejo, da sta ena od osnovnih zahtev sistema enostavnost in čim večja neposrednost. Na vsak način pa bosta morali imeti enostavnost in razumljivost prednost pred natančnostjo; nerazumljivi kriteriji ne morejo motivirati. S tem povezana je tudi zahteva, da delavec sistem nagrajevanja, zlasti še merljive kriterije sprejme.

Največja pomanjkljivost v delitvi osebnih dohodkov pa je vsekakor še premalo dozorelo spoznanje, da so za motiviranje odgovorni predvsem delovodje, obratovodje, poslovodni organi. Le-ti delo podrobno poznajo in prevzemajo odgovornost, da bo delo uspešno opravljeno. Eno od orodij, ki ga lahko pri tem koristno uporabijo, je vsekakor predlaganje raznih meril uspešnosti dela. Vse preveč pogosto pa merila predlagajo z namenom dvigniti osebne dohodke, ne pa z namenom motiviranja; vse preveč pogosto ščitijo svoje nedelo in nedelo drugih kot posledice objektivnih zunanjih faktorjev itd. ter s tem ustvarjajo začasni lažni občutek zadovoljstva. Zato bo poleg vseh ostalih, že naštetih nalog na področju delitve osebnih dohodkov potrebno glavni poudarek dati motiviranju delovodij, oddelevodij itd., da bodo razmišljali in uporabljali motiviranje kot orodje svojega dela. Prav gotovo bodo k temu prispevali ustrezni dohodkovni odnosi med TOZD, ki bodo zahtevali zlasti od vodilnih delavcev, da bodo čim boljše planirali, organizirali, koordinirali in ne nazadnje tudi motivirali za uspešnejše delo.

Franc Belčič, Tine Črv, Rudi Rozman

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Pred kratkim so v zahodnomemški železarni Henrichshütte v Hattin-genu predali naročniku doslej v Evropi največje, v enem kosu oddito valjčno ogrodje. Njegove dimenzije so 14.425 x 4.500 mm in teža v surovem stanju 340 ton. Za odlitje tega valjčnega stojala so porabili preko 600 ton raztaljenega jekla.

ZDA

Železarska družba Nord Western Steel & Wire Co. je v ZDA pionir gradnje in uporabe največjih obločnih električnih peči. Sedaj ima v obratovanju dve peči s premerom kotla 11,4 m in težo šarže 400 ton. To sta tudi največji električni jeklarski peči v ZDA. Pripravlja pa se na gradnjo obločne električne peči s težo šarže 600 ton.

FRANCIJA

Železarska družba Cockerill bo zgradila novo obločno električno peč z veliko močjo (UHP) v svoji železarni Hautmants, ki leži v Severni Franciji. 45-tonska peč bo imela moč transformatorja 25/30 MVA in bo lahko uporabljala v vložku tudi železovo gobo. Pričela bo obratovati spomladi leta 1978.

efekta, kot bi ga morali, saj po 16-urnem delu, ki teče iz dneva v dan, ni mogoče pričakovati polnega efekta.

Navajamo primer občine Jesenice in občine Domžale. V letu 1973 so bili v občini Jesenice registrirani 104 samostojni obrtniki in 155 oseb s posttranskim poklicem, v občini Domžale pa v istem letu 582 samostojnih obrtnikov in 77 občanov s posttransko obrtjo.

Čeprav šušmarjenje na področju storitvenih dejavnosti lahko ocenjujemo kot objektivno mejo, saj pokriva vrsto deficitov, pa ima vendarle tako na široko dopuščanje nelegalnega opravljanja obrti, oziroma premalo dosledno ukrepanje posledice, da je skupnost prikrajšana za ustrezne dohodke, registrirani obrtniki pa so postavljeni v neenakopraven položaj glede na šušmarje.

V naši občini imamo vrsto deficitarnih poklicev, predvsem pa je prisotno močno zaostajanje uslužnostnih storitev in proizvodnih samostojnih obrti. Zaostajanje je namreč v tem, da potrebe po storitvah samostojnih obrti rastejo veliko hitreje kot pa kapacitete, oziroma število tovrstnih obratov, ki v nekaterih dejavnostih ostaja iz leta v leto enako, v nekaterih dejavnostih pa celo nazaduje (čevljarstvo, oblačilna stroka, popravila in vzdrževanje itd.).

Posebnost storitvenih samostojnih obrti je v tem, da jih z redkimi izjemami ni možno mehanizirati, zato tudi v tej vrsti samostojnega obrtništva ročno delo daleč prevladuje. Storitvena obrt dela predvsem za individualnega potrošnika, zato je delo delavca neprijetnejše, saj je

izpostavljen neposrednim zahtevam, z boljšim ali slabšim odnosom potrošnikov. Vse to zmanjšuje zaslužek, poleg tega pa se tudi dohodek ustvarja veliko počasneje kot v serijski proizvodnji.

V zadnjih letih je storitvena ali uslužnostna samostojna obrt, za razliko od drugih gospodarskih dejavnosti, pod stalnim pritiskom blokiranja, oziroma zadrževanja cen storitev. Ob splošnem nesorazmerju povečanja cen in s tem seveda tudi poslovnih stroškov se je zato rentabilnost v storitvenih samostojnih obrti še bolj zmanjšala.

To so samo nekateri razlogi, zaradi katerih področje samostojnega obrtništva ni zanimivo, kar seveda nujno mora povzročiti stagnacijo ali celo nazadovanje tako imenovane klasične obrti. Če pa k temu dodamo še izredno slab družbeni odnos in politiko do vprašanja poslovnih prostorov in lokalov za samostojno obrt, mora biti vsakomur razumljivo, zakaj je število teh obratov v stalnem upadanju.

Vsi navedeni problemi so v dosedanjih praksi imeli bistven vpliv, da se razvoj samostojnih obrtnih delavnic ni razvijal v tisti smeri, ki bi naj pripeljal v končni fazi do zadovoljivih uslug individualnim potrošnikom. Če pogledamo v luči številnih stanj samostojnih obrti v občini Jesenice, to je, v mestu Jesenice (KS Plavž, Sava, Podmežaklja in Javornik-Koroška Bela) in drugih naselij, oziroma matičnih območjih, v primerjavi s številom prebivalcev, bodo potrjene navedbe, ki so vplivale, da se je razvoj samostojne obrti razvijal v smeri vse manjše uspešnosti zadovoljevanja potreb individualnih potrošnikov s strani uslužnostnih in storitvenih samostojnih obrti.

Nasleje, KS matično območje	Štev. prebival. (register preb.) stanje 31. 1. 1977	Štev. samostoj. obrti (stanje 31. 12. 1976)	Štev. preb. na sam. obrt.
Mesto Jesenice (KS Plavž, Sava Podmežaklja Javornik - Kor. Bela)	17.662	74	239
Okoliške vasi mesta Jesenice (Hrušica, Jav. rovt Bl. Dobrava, Planina pod Golico, Plavški rovt, Lipce, Potoki)	2.915	9	324
Matično območje Žirovnica	3.214	19	169
Kr. gora (Rateče, Podkoren, Log, Gozd Martuljk)	2.986	12	249
Mojstrana - Dovje (Belca, Dovje, Radovna, Mojstrana)	1.783	6	297
Občina Jesenice	28.624	120	239

Razpredelnica nam pokaže, da je dosti premalo storjenega, da bi lahko trdili, da je samostojna obrt tako številčno kakor tudi teritorialno na taki ravni, ki bi omogočala individualnim potrošnikom vsaj delno zadovoljivo pokrivanje potreb. Karakteristično je to, da je v naseljih, kjer je gostota prebivalstva velika, tudi število prebivalcev na eno samostojno obrt tudi največje (pomanjkanje prostorov, lokacijsko nereseno, urbanistično spregledano itd.). Če te številke v naši občini primerjamo s stanjem v razvitih državah, vidimo, da zaostajamo pri uslužnostnih in storitvenih dejavnostih na področju obrti za štirikrat.

Nesmiselna in tendenciozna bi bila trditev, da so vsemu krivi samo občina s svojimi institucijami, davčna politika in družbeno gledanje na razvoj samostojnega obrtništva. V precejšnji meri so vzrok takšnemu stanju neorganiziranost, indolentnost, nezaupljivost samih ljudi, nosilcev razvoja samostojnega obrtništva.

Odločen premik in po vsej verjetnosti tudi vzpon na vseh področjih samostojnega obrtništva pomeni

ustanovitve združenja samostojnih obrtnikov. Združenje je namreč pokazalo, da se samostojni obrtniki prav intenzivno vključujejo v to njihovo združenje, saj pričakujejo, da bo le na ta način mogoče rešiti z leti nakopičene probleme na vseh področjih njihove dejavnosti. To pričakujejo še toliko bolj zato, ker je s sprejetjem novega obrtnega zakona, nove ustave, predvsem pa zakona o združenem delu, dan večji poudarek razvoju obrti.

Če hočemo doseči cilje, načrtane v družbenem dogovoru o razvoju malega gospodarstva v našem srednjoročnem načrtu, je potrebno združiti napore vseh dejavnikov, ki lahko pripomorejo k hitrejšemu, predvsem pa načrtnejšemu razvoju tega področja. Z namenom, da bi se ta pomembna zvrst gospodarstva v naši občini razvijala načrtno za daljše časovno obdobje, je izvršni svet skupščine občine Jesenice dne 15. 10. 1976 imenoval strokovno skupino, ki je zadolžena, da v prvi polovici tega leta izdela program razvoja gospodarstva v naši občini.

R. Košir

NOVICE IZ DU JAVORNIK - KOROŠKA BELA

Teden od 17. do 24. aprila je bil za društvo zelo pester in zanimiv tako v spominskem kot tudi v rekreacijskem pomenu. Prve dni tedna je praznovala v krogu pevskega zbora in ožjih znancev Ivanka Oman - Omanova Johana 80. rojstni dan. Starši so ji bili zavedni proletarci in v tem duhu so vzgajali tudi svojo 15-člansko družino. Tako ji je bilo vsako delo v zadovoljstvo, danes pa rada preživlja proste ure v našem domu. Zato ji tudi na tem mestu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Druga zanimivost je bil članski izlet v atomske toplice Podčetrtek, ki ga je organiziral društveni odbor za rekreacijo.

Enaindvajsetega aprila smo se z avtobusom - vozil ga je dobrovoljni šofer Tonček Noč - odpeljali z Jesenic. Relacija vožnje: Jesenice - Kranj - Brnik, skozi Tuhinjsko dolino - Celje - Store in Rogaske Slatine na glavni cilj, do atomskih toplic Podčetrtek. Atomske toplice, z nadmorsko višino 220 m, ležijo sredi valovite, gričevnate pokrajine gornjega Obotolja, ob mejni reki Sotli in zahodnih obronkih Rudnice. Že železnico so toplice povezane s Celjem in Ljubljano, Mariborom in Zagrebom. Leta 1948 je pri iskanju železove rude v bližini Podčetrtega pridrla na dan topla termalna voda s temperaturo 35 - 37 stopinj Celzija. Ob našem obisku pokritega plastičnega bazena so namerili 30 stopinj Celzija, vendar pa se v njem, zaradi predhodnega opozorila, nismo smeli predolgo kopati.

Po kosilu smo se odpeljali v Celje, kjer smo si ogledali drugo največjo mučilnico na Stajerskem - prva je bila v Mariboru, zloglasno jetnišnico Stari pisker. Danes so v nji zapori in KPZ za mladoletnike in muzej NOB. Po zunanosti je precej drugačna od naših Begunj, visoka, dvonadstropna oglata stavba, v kateri se z velikega pride na malo dvorišče. Tu so v juniju leta 1942 ustrelili 164 žrtev, katerih imena so vklesana v spominsko ploščo, poleg pa relief, v katerem je simbolično prikazano trpljenje jetnikov in njihova vera v svobodo. Obtožba okupatorja je tudi poslovilno pismo, očeta obsojenega na smrt, domačim, ki je z zlatimi črkami vklesano v sivi marmor. Muzejski vodič nam je pokazal tudi sobo - mučilnico, v kateri so na stenah letaki objav usmrtenih, v vitrini pa razno mučilno orodje. Prav je bilo, da smo si s tem obiskom dovolili povratek v preteklost - čeprav mračno in težko, toda končano z zmago in svobodo - še zlasti zaradi letošnjih obletnic.

Na povratku proti domu smo si ogledali še eno največjih jam na Stajerskem - 770 m raziskane kraške jame Pekel, ki leži severno od Šempetra v Savinjski dolini. Vhod v to jamo se odpira konec doline potoka Peklenščica, ki teče iz nje. Jama, ki je bila že od nekdaj znana in obiskovana, je po vsej verjetnosti stara že preko 30.000 let. Zaradi prvotnih lesenih poti, ki jih pa niso obnavljali, je jama padla za nekaj časa v pozabo. Na pobudo turističnega društva Šempeter v Savinjski dolini so leta 1969 jama začeli na novo raziskovati in meriti ter pri tem našli zgornje suhe in kapniške rove, ki so še nedotaknjeni. Pri takem merjenju se je smrtno ponesrečil ljubljanski jamar Anton Suwa, po katerem se tudi ena rova imenuje. Ostali rovi so še: Tihi rov, Kapniški rov, Spodnja in Zgor-

nja kapniška dvorana in druge. Jama je električno razsvetljena, po jamskih vzpetinah, nekako 42 m višinske razlike, pa so speljane železne in betonske stopnice. Za udeležence izleta je bil to enkratni ogled in svojstveno doživetje. Koliko naravnih lepot čuva to podzemlje! Za vodenje po Peklu je vedno na razpolago tudi vodič. Polni najlepših vtiškov smo se nato zapeljali preko Trojan do Žirovnice, kjer smo v domu upokojevcem zaključili izlet in se polni lepih spominov in dobre volje zaradi uspešnega izleta vrnili na svoje domove.

Del udeležencev - nekdanjih zapornikov in gostov v Begunjah

DELOVANJE DU ŽIROVNICA

Konec marca smo imeli občni zbor, na katerem je bil govor praktično o vsem, kar zanima upokojeence. Člani so se zbora udeležili polnoštevilno, informacij pa so dobili kot še nikoli in to z vseh področij.

Jasno je, da je ljudi, poleg tistega, kar izhaja iz minulega dela, pravic, sprememb in podobnega, predvsem zanimalo gospodarjenje v domu, organiziranost in načrtni. Predsednik je obrazložil vse mogoče težave, ki so zavirale uresničevanje naših želja. Veliko pisarije in potov je bilo treba, da je društvo po nasvetu okroglega gospodarskega sodišča uveljavilo večjo širino poslovanja. Tako smo z vsemi društvi v krajevni skupnosti sklenili pogodbo, da naše gostišče posluje za vse njihove člane, da bi se tako predvsem razširila društvena dejavnost.

V pretekli sezoni smo imeli v gosteh 100 gostov, iz vse Slovenije, ki so letovali v našem domu. To sezono smo imeli težave s kuharico, saj smo zamenjali med sezono kar tri. Letos kaže, da teh težav ne bo, ker smo namestili mlajšega šolanega kuharja, ki pa trenutno še pogreša goste.

Z 21. majem dobimo prve letoviščarje, ki se letos že bolj korajžno prijavljajo, saj jih je 170 že registriranih. Prebivalcem Sela pa tudi širše okolice se tako ponuja možnost oddaje sob, ker jih je v domu pre malo.

Po dogovoru z zvezo društev upokojevcem republike društvo se pripravlja adaptacijo dvorane, tako da bi prvo nadstropje uporabili za dvo-posteljne sobe. Poleg tega se pripravljajo tudi gradnja večjega bloka, ki bi zamenjal sosednjo bivšo Osvaldovo dependanco. V njem naj bi stanovali upokojeenci, nekaj sob ali morda odvečne sobe pa bi lahko uporabili za upokojeence - letovi-

V soboto, 23. aprila, pa so naše člane obiskali v domu že večkratni gostje, člani godbe na pihala s Hrušice. Godbeniki - pod vodstvom dirigenta Štefana Prežljaja - so v domu vedno z veseljem sprejeti in priljubljeni, kar dokazuje tudi polna dvorana. Program je obsegal devet točk in je trajal poldrugo uro.

In da je bil zaključek tedna vesel, se je večer končal z dobro voljo tako onih pri mizah kot tudi drugih, ki so se vrteli ob veselih zvokih raznih instrumentov.

T.

Preko zime je bilo življenje v domu precej razgibano. Imeli smo razna predavanja, v dvorani je bilo precej občnih zborov, počastili smo 80-letnike, še posebno pa je uspel večer za dan žena.

Gospodarski odbor društva ima tedensko seje, kjer vso to dejavnost vodi, organizira in pripravlja. Člani tega odbora so zelo disciplinirani in zavzeto delujejo.

Predsednik tov. Mekina pravijo: Res smo že amortizirani, a nismo še za odpis. No, po vsem tem se zdi, da ima prav!

NAŠ PARK

Ko sem se pred dnevi sprehajala po našem parku (nekdanjem pokopališču na Plavžu), v katerega so vložili ogromno truda Janez Pšenica in člani hortikulturnega društva, sem se zgrozila. Vsi smo se veselili novega parka in ko je začelo cveteti na tisoče tulipanov, smo bili ponosni nanj. Tudi Jeseničani zmoremo kaj takega ustvariti kot v Velenju, ki ga vsi občudujejo. In kaj smo zdaj napravili iz parka prebivalci Plavža? Navadno nogometno igrišče in igrišče ter sprehajališče psov. Ne manjka tudi resnih sprehajalcev, največ pa je otrok, ki lomijo veje, menderajo in trgajo rože in teptajo travo. Ko sem zadnjič opozorila fantiča, ki je tekal s psom med rožami, naj da psa na veržico, mi je zabrusil: »Kaj pa te briga, saj ni tvoj park!«

Takrat mi je potožila tudi moja spremljevalka, ki je okregala fantiča z žogo, da park ni nogometno igrišče, da jo je prišla ozmerjati celo mati otroka. - Torej, namesto da bi posvarila otroka, mu daje s tem še celo potuho in podporo pri njegovem uničevalnem delu.

Ali res nismo Jeseničani sposobni vzdrževati edinega parka ali res nismo več kritični do grde okolice in ali res nismo zreli za lepoto okrog naših blokov? Na Jesenicah je že tako malo zelenih površin, posebno pa na Plavžu, ki postaja prava betonska džungla.

Mislím, da bi o vsem tem morali razmisliti tako starši kot vzgojitelji v šolah, še posebno letošnje leto, ki smo ga proglasili za leto varstva našega okolja.

K. Frumen

RATEŠKI UPKOJENCI NA IZLETU

V letošnjem letu, ko praznujemo celo vrsto jubilejev, 40-letnico prihoda tovariša Tita na čelo KPJ, 40-letnico Komunistične partije Slovenije in bližnji, 85. rojstni dan našega dolgoletnega voditelja - maršala Tita, smo se upokojeenci iz Rateč na svoji redni letni konferenci dogovorili, da bomo organizirali več izletov v kraje, ki so poznani iz naše NOB. S tem se bomo priključili praznovanju v letošnjem jubilejnem letu.

V soboto, 7. maja, je iz Rateč navesogodaj odpeljal avtobus s 45 upokojeenci. Podali smo se precej daleč od svojega rodnega kraja, prav do Kozare.

Naš prvi postanek je bil na Plitvicah. Z zanimanjem smo si ogledali narodni park pri Plitvičkih jezerih. Srečevali smo zelo veliko obiskovalcev tega res lepega kraja. Vseh nam je bilo to, da se vsi obiskovalci tega kraja držijo navodil in vse odpadke odvržejo v za to namenjene posode. S tem se vključujejo v akcije v letu, ki je posvečeno tudi varstvu okolja. Od dolge vožnje smo bili kar malo utrujeni in smo zadovoljni prespali v hotelu na Plitvicah.

Naslednji dan smo se odpravili naprej proti Kozari. Tam smo si z zanimanjem ogledali veličasten spomenik tisočemu borcem, ki so prav na Kozari žrtvovali svoja mlada življenja, da mi sedaj lahko svobodno živimo v novi Jugoslaviji. Žal nam je bilo, da si nismo mogli ogledati tudi

filma o bojih na Kozari. To pa zato, ker je bilo na Kozari tisti dan na tisoče obiskovalcev. Kupili smo si tudi razne spominke in značke ter knjigo z naslovom Bitka na Kozari.

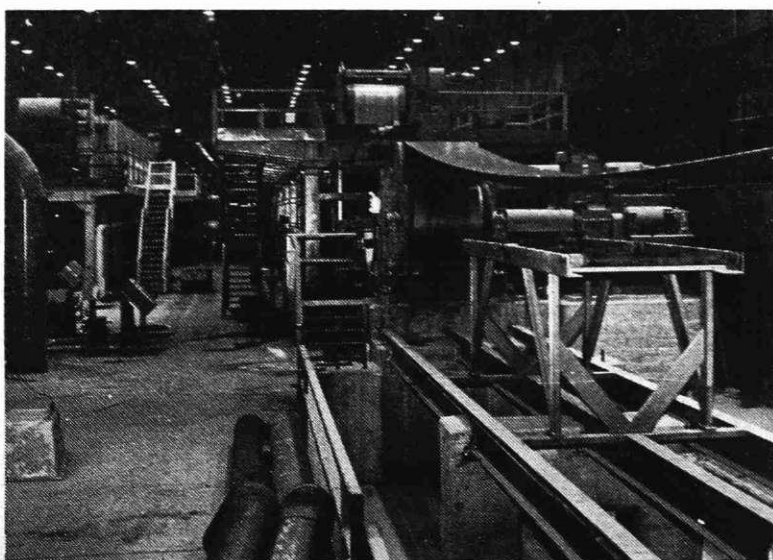
S Kozare smo se odpeljali naprej proti Jasenovcu. Tam je bilo med vojno zloglasno koncentracijsko taborišče, v katerem je pod terorjem ustašev izgubilo življenje mnogo zavednih Jugoslovancev. Ogledali smo si tudi muzej in čeprav je bilo tudi v Jasenovcu veliko ljudi, tudi film o trpljenju naših ljudi v tem taborišču med NOB.

Obiskali smo tudi Bihač. V muzeju smo si s posebnim zanimanjem ogledali fotografije, ki pričajo o NOB v Sloveniji. To so bile fotografije z Osankarice ter iz celjskega Starega piskra. Ker sva bila med izletniki tudi dva borca Tomšičeve brigade (Franc Rebernik in Franc Nesman), ki se je borila tudi na Osankarici in Pohorju, smo ob gledanju fotografij obujali spomine na tiste težke dni na Pohorju.

Tudi v avtobusu nam ni bilo dolgočas. Vodič je poskrbel za to, da smo zvedeli vse o krajih, skozi katere smo potovali, za veselo vzdrušje pa je poskrbel naš blagajnik s harmoniko.

Čile in zdrave nas je šofer Viatorjevega avtobusa pripeljal v Rateče. Vsem bo ta izlet ostal še dolgo v lepem spominu. Želim pa si, da bi tudi druga upokojevska društva po Sloveniji organizirala podobne izlete.

Franc Nesman

Žarilno-lužilna linija
v hladni valjarni Bela

ZA JAVNO RAZPRAVO

Ker v Poročevalcu, glasilo skupščine SR Slovenije in SFR Jugoslavije za delegate in delegacije, nista bila objavljena samoupravna sporazuma o temeljih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1976–1980, koordinacijski odbor za spremljanje družbenega dogovora o skupni porabi pri skupščini občine Jesenice daje ta dva sporazuma naknadno v javno razpravo. Ostali sporazumi so objavljeni v posebni prilogi Železjarja, ki jo delavci Železarne prejema skupaj z današnjo številko Železjarja, ostali občani pa so jo že prejeli prek krajevnih skupnosti.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976 – 1980

Delovni ljudje, v samoupravno organizirani skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je enotna v SR Sloveniji, uresničujejo po načelih vzajemnosti in solidarnosti ter na podlagi rezultatov minulega dela pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Skladno s temelji sistema družbenega planiranja sklenejo samoupravni sporazum o osnovah plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja:

- delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
- delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih,
- delovni ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov,
- drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani,
- upokojeanci, združeni v društvi upokojencev,
- skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Ta predlog samoupravnega sporazuma je usklajen z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976–1980 in z družbenim planom razvoja SR Slovenije za obdobje 1976–1980 ter pripombami, predlogi in stališči izraženimi v javni razpravi.

Sprejetje predloga samoupravnega sporazuma se opravi sočasno in po enakem postopku kot sprejetje samoupravnih sporazumov temeljnih samoupravnih interesnih skupnosti v občinah.

Ljubljana, 14. aprila 1977

PREDLOG – 14. 4. 1977

Na podlagi 2. in 28. člena zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije ter 1. in 2. odstavka 24. člena zakona o združenem delu sklepajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih, delovni ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov, drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno zavarovani za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ter upokojeanci, združeni v društvu upokojencev, ter skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji (nadalje: udeleženci)

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o temeljih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1976 – 1980

1.

Skladno z zakoni, samoupravnim sporazumom in statutom skupnosti so udeleženci sporazumni, da si zavarovanci in upokojeanci v skupnosti zagotavljajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje in v ta namen določajo zase in za svoje družinske člane:

- pravico do starostne pokojnine v starosti;
- pravico do invalidske pokojnine in pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nadomestili za primer izgubljen ali zmanjšane delovne zmoglosti (invalidnosti);
- pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi delovnimi nadomestili – za primer neposredne nevarnosti za invalidnost v zvezi z delom na določenem delovnem mestu (neposredna nevarnost za invalidnost);
- pravico do denarnega nadomestila (invalidnine) – za primer telesne okvare;
- pravico do družinske pokojnine v primeru zavarovaneve ali upokojenčeve smrti;
- pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, varstvenega dodatka, povračila potnih in selitvenih stroškov in enkratnega letnega zneska prispevka za rekreacijo;
- druge pravice, opredeljene v zakonu in splošnih aktih skupnosti.

2.

Udeleženci se bodo zavzemali za naslednje cilje:

- v skladu z novim družbeno-ekonomskim in samoupravnim položajem delavca v združenem delu, da razpolaga z ustvarjenim dohodkom in pravico upokojencev, ki jo uveljavljajo na podlagi minulega dela, je treba oblikovati nov sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bo uveljavil tudi nove odnose med zakonsko in samoupravno regulativo ter zagotovil dolgočnejše stabilno financiranje skupnosti;

- nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov v skupnosti in temu ustrežna samoupravna organiziranost ter učinkovito delovanje delegatskega sistema;
- porast realne vrednosti pokojnin, skladno s porastom povprečnih realnih osebnih dohodkov zaposlenih, glede na minulo delo upokojencev in opredelitev značaja pokojnin kot nadaljevanje izplačevanja osebnih dohodkov;
- v celotnem sistemu je treba stimulirati dalje aktivno delo, z ukrepi na področju invalidskega varstva, rehabilitacije in zaposlovanja pa zmanjševati rast invalidskih upokojencev;
- z ukrepi preventive, učinkovitejšo rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih invalidov ter študijsko-raziskovalnim delom na tem področju zmanjšati porast invalidskih upokojencev, ob relativno večjem porastu izdatkov za rehabilitacijo in za zaposlovanje delovnih invalidov;
- zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem, določa samo za tista delovna mesta, na katerih je delo posebno težko in za zdravje škodljivo, kjer znatneje delujejo na zdravstveno stanje in delovno zmoglost delavca škodljivi vplivi, neposredno ob viru škodljivih vplivov, če kljub vsem varstvenim in tehnološkim ukrepom ni mogoče zboljšati delovnih pogojev;

- sredstva sklada za gradnjo domov in stanovanja upokojencev se bodo pretežno uporabljala za gradnjo, oziroma razširitev domov za ostarele in za kreditiranje družbenih stanovanj v trajni uporabi upokojencev in delovnih invalidov;
- z razvojem in modernizacijo strokovne službe ter pospeševanjem študijsko-raziskovalnega dela doseči racionalno, ažurno ter učinkovito izvajanje zavarovanja.

3.

V obdobju srednjeročnega plana načrtujemo, glede na gibanja v zadnjih letih, naslednje:

- poprečen prirast skupnega števila upokojencev za 3,0 odstotka, in sicer: starostnih upokojencev za 2,5 odstotka letno, družinskih upokojencev za 3,9 odstotka letno, invalidskih upokojencev za 3,2 odstotka letno;
- valorizacijo pokojnin in denarnih dajatev na podlagi povprečne rasti realnega osebnega dohodka zaposlenih po stopnji okoli 3,0 odstotka letno in ustrežnejše razmerje pokojnin glede na povprečni osebni dohodek;
- hitrejšo rast izdatkov za oskrbnine, nadomestila in poklicno rehabilitacijo v posebnih zavodih ter zagotovitev pogojev za usposabljanje in zaposlovanje delovnih invalidov;
- da bodo prispevki za zdravstveno varstvo upokojencev, otroški dodatek, otroško varstvo ter stanovanjski sklad znašali skupaj 16 odstotkov od pokojnin.

4.

Po vrednostih iz leta 1975 so predvideni dohodki iz prispevkov za leto 1976 v višini 6.621,6 milij. din, in sicer:

- iz dohodka TOZD in zasebnega sektorja 1.102,4 milij. din
 - iz prispevka od OD zavarovancev 5.519,2 milij. din
- Na istih osnovah se za leto 1980 predvideva 8.334,1 milij. dinarjev dohodkov, in sicer:
- iz dohodka TOZD in zasebnega sektorja 1.418,2 milij. din
 - iz prispevka od OD zavarovancev 6.915,9 milij. din

5.

Udeleženci ugotavljajo, da mora skupnost za uresničevanje s tem sporazumom opredeljenih nalog in ciljev v celotnem planskem obdobju zbrati vključno z rezervo – obratnimi sredstvi – 41.434,9 milij. din.

Predvideva se, da bosta federacija in republika prispevali za pravice borcev NOV sredstva v višini 4.585,9 milij. din.

Udeleženci tega sporazuma se zavezujejo zbrati 36.849,0 milij. din, kar znese 7,6 % družbenega proizvoda Slovenije v tem obdobju, in sicer:

- iz dohodka TOZD 6.276,7 milij. din, kar znese 1,7 % dohodka TOZD v tem obdobju,
- iz prispevka od OD zavarovancev 30.572,3 milij. din, kar znese 12,5 % bruto OD v tem obdobju.

6.

Nominalni znesek sredstev, ki se bodo združevala v drugem polletju 1977, se izračuna tako, da se od celotnega dogovorjenega zneska za leto 1977 odštejejo sredstva, zbrana s prispevki na osnovi zakona o začasnem financiranju SIS v prvem polletju 1977, in sicer:

- 1. dogovorjena sredstva za leto 1977 8.288,9 milij. din
- 2. ocena realiziranih sredstev za čas od 1. 1. do 30. 6. 1977 3.970,0 milij. din

Ostane za združevanje za čas od 1. 7. do 31. 12. 1977 4.318,9 milij. din

Potrebna sredstva v višini 4.318,9 milij. din bodo združevali z:

- a) rednim prispevkom po stopnji 12,00 % od bruto osebnega dohodka, kar pomeni znižanje stopnje za 0,70 %, glede na prvo polletje 1977;

- b) prispevkom iz dohodka za nesreče pri delu in poklicne bolezni po stopnji 0,80 % od bruto osebnega dohodka;

- c) prispevkom iz dohodka za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem:

- za povečanje od 12 na 14 mesecev po stopnji 3,5 % od bruto osebnega dohodka
- za povečanje od 12 na 15 mesecev po stopnji 5,2 % od bruto osebnega dohodka
- za povečanje od 12 na 16 mesecev po stopnji 7,0 % od bruto osebnega dohodka
- za povečanje od 12 na 18 mesecev po stopnji 10,5 % od bruto osebnega dohodka

- d) posebnim prispevkom iz dohodka:

- po stopnji 1,27 % od poslovnega sklada, s katerim se opravljajo dejavnosti iz 5., 6. in 7. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vplačevanju obveznega posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo (Uradni list SRS št. 12/73);

- po stopnji 0,27 % od poslovnega sklada, s katerim se opravljajo iz 8., 9. in 9 a člena omenjenega zakona;

- e) prispevkom za posebne vrste zavarovanja po stopnjah in zneskih, ki veljajo za leto 1976 in so bili objavljeni v Uradnem listu SRS št. 8/76.

7.

Osnove in viri za obračunavanje in plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so prehodnega značaja in veljajo do spremembe predpisov.

Ko bo skupščina skupnosti določala konkretne prispevne stopnje, bo upoštevala takratni delitveni sistem dohodka in ekonomska gibanja ter splošne ocene in cilje, določene z družbenimi dogovori.

8.

V primeru odstopanj v planskih predvidevanjih ali ob spremembah v obsegu pravic bo skupnost predlagala udeležencem ustrezne ukrepe.

9.

Nadzor nad izvajanjem tega sporazuma opravlja odbor samoupravne delavske kontrole ter skupščina skupnosti.

10.

Ta sporazum je sklenjen, ko ga sprejmejo in podpišejo pristopne izjave pooblaščenih predstavnikov najmanj dveh tretjin udeležencev sporazumevanja. Ugotovitev, da je sporazum sklenjen, sprejme in objavi v Uradnem listu SR Slovenije skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI STAROSTNEGA ZAVAROVANJA KMETOV V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976 – 1980

V samoupravni interesni skupnosti starostnega zavarovanja kmetov so na območju SR Slovenije obvezno zavarovani kmetje, ki si po načelu vzajemnosti in solidarnosti in ob solidarnosti delavcev in drugih delovnih ljudi zagotavljajo pravice do starostne pokojnine.

Skladno s temelji sistema družbenega planiranja sklenejo samoupravni sporazum o osnovah plana samoupravne interesne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov:

- delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v delovnih skupnostih,
- delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih,
- delovni ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov,
- drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani,
- delegacije kmetov v občinah,
- samoupravna interesna skupnost starostnega zavarovanja kmetov.

Ta predlog samoupravnega sporazuma je usklajen z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976–1980 in z družbenim planom razvoja SR Slovenije za obdobje 1976–1980, ter pripombami, predlogi in stališči javne razprave konec leta 1976.

Sprejetje predloga samoupravnega sporazuma se opravi sočasno in po enakem postopku kot sprejetje samoupravnih sporazumov temeljnih samoupravnih interesnih skupnosti v občinah.

Ljubljana, 15. aprila 1977.

PREDLOG – 14. 4. 1977

Na podlagi 2. in 28. člena zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije ter 1. in 2. odstavka 24. člena zakona o združenem delu sklenejo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v delovnih skupnostih, delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih, delovni ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov, in drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno zavarovani v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, delegacije kmetov v občinah ter samoupravna interesna skupnost starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: udeleženci)

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI STAROSTNEGA ZAVAROVANJA KMETOV V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976 – 1980

1.

Udeleženci so sporazumni, da je osnova plana skupnosti zagotovitev starostne pokojnine kmetov po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS, št. 13/72, 26/73, 45/73 in 29/75).

2.

Starostna pokojnina bo znašala vsaj 30 odstotkov mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov iz preteklega koledarskega leta po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju delavcev. Mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov je v letu 1975 znašal 1358, torej bo pokojnina v letu 1976 znašala vsaj 407 dinarjev.

3.

Sredstva za pokojnine prispevajo kmetje v višini 40 odstotkov ter solidarnostno delavci in drugi delovni ljudje v višini 60 odstotkov potrebnih sredstev v posameznem letu; delavci in drugi delovni ljudje prispevajo svoj delež s prispevkom iz dohodka temeljnih in drugih organizacij združenega dela, iz sredstev drugih organizacij in delovnih skupnosti ter iz sredstev občanov, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek.

4.

Na podlagi krepitve materialne osnove svojega dela, rasti dohodka in rasti družbenega proizvoda se bodo udeleženci prizadevali za krepitev socialne varnosti ostalih kmečkih proizvajalcev. Za doseg tega cilja bodo proučili tudi možnosti širjenja kroga zavarovancev in obsega pravic, o čemer se bodo posebej sporazumeli.

5.

V tem srednjeročnem obdobju pričakujemo glede na gibanje števila upokojencev v zadnjih letih povečevanja števila upokojencev letno za tri odstotke. V letu 1976 bo število udeležencev pokojnin znašalo 42.100 upravičencev.

Ob načrtovanem povečevanju števila upokojencev za tri odstotke letno načrtujemo sprotno valorizacijo pokojnin na podlagi povprečne rasti realnega osebnega dohodka zaposlenih po stopnji okoli 3,0 odstotka letno. Ob takšnih gibanjih bo v letu 1980 približno 47.380 upokojencev, od tega 1687 kmetov-borcev. Od skupnega števila upokojencev jih bo približno 2840 prejelo varstveni dodatek, ki gre socialno ogroženim borcem NOV.

6.

Udeleženci ugotavljajo, da bo morala skupnost za uresničitev v tem sporazumu opredeljenih nalog in ciljev v planskem obdobju 1976–1980 zbrati 1.314,3 milijona din.

Od tega se predvideva, da bo v letu 1976 zbranih 232,7 milijona din, v letu 1980 pa 294,9 milijona din.

Od zneska, potrebnega za petletno obdobje, bodo kmetje s svojim prispevkom zbrali 430,3 milijona din, delavci in drugi delovni ljudje s solidarnostno udeležbo 654,0 milijona din, kar znese 0,13 % družbenega proizvoda Slovenije v tem obdobju, proračun republike pa bo prispeval 229,9 milijona din za pravice borcev iz tega zavarovanja.

7.

Nominalni znesek sredstev, ki se bodo združevala s solidarnostnimi prispevki delavcev in drugih delovnih ljudi v drugem polletju 1977, se izračuna tako, da se od celotnega dogovorjenega zneska za leto 1977 odštejejo sredstva, zbrana s prispevki na osnovi zakona o začasnem financiranju SIS v prvem polletju 1977, ter prištejejo primanjkljaj iz leta 1976.

1. Dogovorjena sredstva 1977	159.485.640 din
2. Ocena realiziranih sredstev za čas od 1. 1. do 30. 6. 1977	67.059.984 din
3. Primanjkljaj iz leta 1976	21.030.304 din

Ostane za združevanje za čas od 1. 7. do 31. 12. 1977	113.455.960 din
---	-----------------

Znesek iz prejšnjega odstavka se bo združeval tako, da bodo:

- temeljne organizacije združenega dela, ki so zavezanci za davek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela po zakonu o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela plačevale celo leto 1977 po stopnji 0,73 % od osnove, ki se ugotovi tako, da se od celotnega dohodka odbijejo odbitne postavke po 11., 12. in 13. členu zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela;
- občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek, bodo plačevali celo leto 1977 po stopnji 0,73 % od osnove, od katere plačujejo davek iz dejavnosti;

temeljne organizacije združenega dela, ki ne plačujejo prispevka po prvi alineji tega odstavka, druge organizacije in delovne skupnosti, ki izplačujejo osebne dohodke, plačevale 0,26 % od osnove, ki jo sestavljajo osebni dohodki z vsemi obveznostmi, ki se plačujejo iz osebnega dohodka;

Akontacije na prispevke po prvi in drugi alineji prejšnjega odstavka se do obračuna po zaključnem računu plačujejo po prispevni stopnji iz leta 1976, ki je znašala 0,49 % od davčne osnove.

Udeleženci ugotavljajo, da je vrednostni izračun iz prejšnje točke izdelan na osnovi predvidenih izdatkov za leto 1976, vrednotenih po realni vrednosti leta 1975, in na podlagi predvidenega gibanja družbenega proizvoda. Na teh osnovah so skupnost starostnega zavarovanja kmetov v SRS določila prispevno stopnjo za kmete-zavarovance, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji pa stopnje prispevkov za solidarnostno udeležbo delavcev in drugih delovnih ljudi. Stopnje prispevkov bodo določene glede na dejanska gibanja v posameznih letih.

Če financiranje skupnosti ne bo potekalo tako, kot je predvideno v tem samoupravnem sporazumu, bo skupnost udeležencem predlagala sprejem ustreznih ukrepov.

Skupnost bo o izpolnjevanju tega sporazuma obveščala udeležence.

Ta sporazum je sklenjen, ko ga sprejmejo in podpišejo pristopne izjave pooblaščenih predstavniki najmanj dveh tretjin udeležencev sporazumevanja. Ugotovitev, da je sporazum sklenjen, sprejme in objavi v Uradnem listu SR Slovenije skupščina samoupravne interesne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji.

OSNUTEK ODLOKA PRORAČUNA OBČINE JESENICE ZA LETO 1977

Na zadnji seji 28. aprila so vsi trije zbori skupščine občine Jesenice razpravljali o osnutku proračuna občine Jesenice za leto 1977 in sprejeli sklep, da se osnutek posreduje v javno razpravo, ki bo trajala do 31. maja. Zaradi celovitejše razprave, skupaj s predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS, ki so priloženi kot prilogi Železarija, objavljamo povzetek osnutka. Pripombe in predloge na osnutek pošljite oddelku za finance in planiranje pri skupščini občine Jesenice.

Skupščina občine Jesenice je na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora sprejela osnutek odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1977 in ga sklenila posredovati v javno razpravo. S ciljem kar najbolj poglobljene razprave se poleg osnutka, ki je bil posredovan delegacijam, le-ta objavlja še v tedniku Železar. Osnutek proračuna občine Jesenice za leto 1977 je prikazan v zgoščenih obliki, podrobno pa je obdelan v gradivu, ki so ga prejele delegacije.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb so sestavni del skupnega družbenega dohodka ustvarjenega v združenem delu, čeprav se sredstva za splošno, to je, proračunsko porabo v občini ne zagotavljajo neposredno iz združenega dela, temveč iz drugih virov, kot so prometni davki, davki od osebnih dohodkov občanov, davki na premoženje in na dohodke od premoženja ter druge davčine. Zato morajo delavci v združenem delu razpravljati in odločati tudi o splošni porabi kot sestavnem delu celovite družbene porabe. Tudi v zakonu o združenem delu je nedvoumno postavljeno načelo, da delavci v združenem delu odločajo o vseh oblikah porabe hkrati, zato je jasno, da splošna poraba ne more biti predmet ločenega obravnavanja samo v delegatskih skupčinah.

Osnutek proračuna je sestavljen v skladu z zakonom o financiranju splošnih družbenih potreb družbenopolitičnih skupnosti (Ur. list SRS št. 39/74) in osnutka zakona o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam.

Ceprav še niso sprejeti vsi predpisi in izoblikovana vsa stališča, kriteriji ter merila, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju splošne porabe, je smotno, da se osnutek proračuna izdela čimprej, zato da bi zagotovili kar največ časa za obravnavo, usklajevanje in odločanje o splošni porabi.

Proračun naše občine se v letu 1977 financira iz istih virov kot v preteklem letu. Skupni lastni dohodki bodo znašali 32.660.000 din, kar pa ne zadošča za kritje izdatkov, določenih v skladu z osnutkom zakona o republiškem proračunu za leto 1977, glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam. Za kritje vseh izdatkov bodo potrebna še dopolnilna sredstva iz republiškega proračuna.

Ob koncu leta 1976 je bila ustanovljena samoupravna komunalna skupnost občine Jesenice. V nadaljevanju procesa čiščenja proračuna se izdatki za komunalno dejavnost preneso na to interesno skupnost, obenem pa se ji odstopijo tudi dohodki v ustrejni višini. Ker je bilo za prvo polletje tega leta uveljavljeno začasno financiranje proračuna, je bilo v letem tudi zadržano financiranje te dejavnosti, za drugo polletje pa to dejavnost financira komunalna skupnost. Ob sestavljanju tega gradiva ni jasno, kateri viri dohodkov bi bili odstopljeni komunalni skupnosti, zato predlagamo, da se odstopijo tisti viri, ki so najtesneje povezani s komunalno dejavnostjo, in sicer:

- davek na promet nepremičnin,
- davki na premoženje in na dohodke od premoženja in
- komunalne takse.

Proračun občine Jesenice naj bi v letu 1977 financiral: dejavnost družbenopolitičnih skupnosti, dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev, negospodarske investicije, del socialnega skrbstva, del zdravstvenega varstva, komunalno dejavnost v I. polletju, dejavnost krajevnih skupnosti, gospodarske posege in obveznosti do tekočih proračunskih rezerv, rezervnega sklada ter neporavnanih obveznosti iz preteklega leta.

Proračun občine Jesenice za leto 1977 bi znašal 34.829.500 dinarjev. Le-ta je za 16 % večji od lanskoletne realizacije. V letu 1976 je sicer znašala dovoljena poraba 30.680.000 din, ki pa ni bila realizirana v celoti. Posledica tega je manjša osnova za planiranje proračuna v letu 1977. Primerjava osnutka proračuna za leto 1977 in dovoljene porabe za leto 1976 kaže zvišanje za 13,5 %.

Najpomembnejša vrsta proračunskih izdatkov je »dejavnost organov družbenopolitične skupnosti«, ki zajema 69 % celotnega proračuna ali v znesku 24.014.500 din. Ta postavka je povišana za 32 % v primerjavi z lanskoletno realizacijo v skladu z izračunom potrebnih sredstev za financiranje organov, katerih stroški so normirani z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi.

Poleg navedene vrste izdatkov imata zelo visoko povečanje še dve vrsti, ki sta finančno manj pomembni, in sicer:

- socialno skrbstvo za 90 % in
- zdravstveno varstvo za 109,2 %.

Izdatki pri socialnem skrbstvu so narasli zaradi povečanja postavke podpore družinam kadrovcem, zaradi večjega plana podpor, nove postavke obveznosti do starostnega zavarovanja kmetov za obdobje 1972 do 1975 in povečanja priznavalnin borem NOV v skladu z družbenimi dogovori.

Proračunski izdatki pri zdravstvenem varstvu so povečani zaradi nove postavke komisija AB in nove obveznosti v zvezi s financiranjem mrliško ogledne službe ter zaradi večje inten-

zivnosti in povišanja cen analiz, ki jih naroča sanitarna inšpekcija.

Osnutek proračuna je izdelan na podlagi dohodkov in sedaj znanih meril za formiranje izdatkov. Kot tak ni popoln, zato ga bo treba med obravnavo še spreminjati in dopoljevati. Posebno skrb bo treba posvetiti usklajevanju splošne porabe v okviru usklajevanja vseh oblik porabe z družbenim proizvodom.

PREGLAD DOHODKOV IN RAZPORA DOHODKOV PRORAČUNA OBČINE JESENICE ZA LETO 1977

	Realizacija 1976	Predlog 1977	Ind. 2/1
DOHODKI			
1. Davek na dohodek in davek iz oseb. dohodkov	6.193.121	6.260.000	101,1
2. Prom. davek, davek na premoženje in na dohodke od premoženja	19.043.569	22.270.000	116,9
3. Takse	3.402.725	3.530.000	103,7
4. Dohodki po poseb. predpisih	373.533	400.000	107,1
5. Razni drugi dohodki	182.246	200.000	109,7
SKUPAJ	29.195.195	32.169.500	110,2
Dopolnilna sredstva	828.833	2.169.500	261,8
SKUPAJ	30.024.028	34.829.500	116,0

RAZPORED DOHODKOV

Sredstva za splošno porabo

01 Dejavnost org. druž. politične skupnosti	18.187.968	24.014.500	132,0
03 Dejavnost družb. političnih org. in društev	1.946.890	2.135.000	109,7
04 Negospodarske investicije	2.371.557	2.520.000	106,3
	22.506.415	28.669.500	127,4

Sredstva za skupno porabo

08 Socialno skrbstvo	626.892	1.191.000	190,0
09 Zdravstveno varstvo	56.418	118.000	209,2
10 Komunalna dejavnost	4.370.513	2.421.000	110,8*
11 Dejavnost kraj. skupnosti	1.353.500	1.353.500	100,0
	6.407.323	5.083.500	79,3

Sredstva za investicije in intervencije v gospodarstvo

16 Intervencije v gospodarstvo	396.424	376.500	95,0
--------------------------------	---------	---------	------

Druge sredstva

17 Tekoča prorač. rezerva	213.828	200.000	93,5
17 Obveznosti iz prejšnjih let	226.006	180.000	79,6
18 Rezervni sklad	274.032	320.000	116,8
	713.866	700.000	98,1
SKUPAJ	30.024.028	34.829.500	116,0

* Primerjava s polletnim planom, oz. realizacijo 1976

Osnutek

Na podlagi 23. člena zakona o financiranju splošnih potreb v družbenopolitičnih skupnostih v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 39/74) in 198. člena statuta občine Jesenice (Ur. vestnik

Gorenjske št. 18-161/74) je skupščina občine Jesenice na sejah zbora združenega dela, družbenopolitičnega zbora in zbora krajevnih skupnosti dne

ODLOK o proračunu občine Jesenice za leto 1977

1. člen
Proračun občine Jesenice za leto 1977 obsega dohodke v znesku 34.829.500 din in razporeditev dohodkov v znesku 34.829.500 din.

2. člen
Proračunski dohodki:
- od davka na promet nepremičnin,
- od davkov na premoženje in na dohodke od premoženja,
- od komunalnih takse,
se od 30/6-1977 dalje v celoti neposredno odstopajo samoupravni komunalni skupnosti občine Jesenice.

3. člen
Sredstva za rezervni sklad se formirajo v višini 1 % od dohodkov, ki pripadajo proračunu.

4. člen
Izvršni svet skupščine občine Jesenice razpolaga v letu 1977 s sredstvi tekočih proračunskih rezerv in s sredstvi rezervnega sklada.

5. člen
Upravnemu organu skupščine občine Jesenice, občinskemu sodišču Jesenice in občinskemu sodniku za prekrške pripadajo poleg dohodkov, razporejenih v proračunu, tudi dohodki, ustvarjeni z lastno dejavnostjo.

6. člen
Če zaostaja pritekanje proračunskih dohodkov v taki meri, da obstaja verjetnost, da ne bodo doseženi v planirani višini iz 1. člena tega odloka, sme izvršni svet zmanjšati višino sredstev, ki so v proračunu razporejena na posamezne namene. O tem ukrepu je dolžan poročati skupščini.

7. člen
Sredstva, ki so po odloku o začasnem financiranju splošnih družbenih potreb v občini Jesenice v prvem polletju 1977 (Ur. vestnik Gorenjske št. 1/77) dana posameznim uporabnikom, oziroma porabljeni za posamezne namene, se proračunsko v smislu določb odloka v okviru odobrenih sredstev proračuna.

8. člen
Odredbodajalec za izvrševanje proračuna občine Jesenice je predsednik izvršnega sveta skupščine občine Jesenice.

9. člen
Pregled dohodkov in razpored dohodkov proračuna občine Jesenice je sestavni del tega odloka.

10. člen
Ta odlok velja naslednji dan po objavi v Uradnem vestniku Gorenjske, uporablja pa se od 1. januarja 1977 dalje.

Številka: 400/1/72-4

Datum:

Predsednik
Slavko Osredkar, dipl. iur.

DOPOLNITEV SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE

Občinska zdravstvena skupnost v posebni prilogi Železarija, skupaj z ostalimi samoupravnimi sporazumi, objavlja svoj sporazum. S ciljem, da bo razprava v združenem delu in v krajevnih skupnostih celovitejša, pred-

vsem pa, da bo delavcem in občanom na voljo kar največ programskih podatkov, objavlja skupnost še naslednje tabele:

OBSEG IN VRSTA ZDRAVSTVENIH STORITEV V OKVIRU ENOTNEGA PROGRAMA

Tabela I.

Zap. št.	Oblika zdrav. varstva	1976	1977	1978	1979	1980	Skupaj 1976-1980
1.	Zdrav. varstvo otrok	2.894	2.920	2.946	2.972	2.999	
	0-6 let - štev. storitev						
	- osnovno in dispanzersko varstvo (pregledi)	9.116	9.519	9.928	10.372	10.826	49.761
	- spec. varstvo (pregledi)	1.447	1.518	1.561	1.635	1.709	7.870
	- bolnišnično varstvo (oskrb. dnevi)	3.531	3.562	3.594	3.626	3.659	17.972
	- klinično var. (v oskr. dnevi)	145	146	147	149	150	737
	- zobozdr. varstvo (pogojne plombe I. razr.)	2.605	2.716	2.828	2.972	3.089	14.210
2.	Zdravstveno varstvo šolarjev in mladine 7-18 let - št.	3.989	4.025	4.061	4.098	4.135	
	- osnovno in dispanzersko varstvo (pregledi)	8.138	8.493	8.894	9.261	9.676	44.462
	- specialistično var. (pregl.)	1.237	1.288	1.340	1.393	1.489	6.747
	- bolnišnično var. (v oskr. dnevi)	2.952	2.979	3.005	3.033	3.060	15.029
	- klinično varst. (v oskr. dnevi)	120	121	122	123	124	610
	- zobozdr. varst. (pogojne plombe I. razr.)	13.044	13.605	14.214	14.876	15.506	71.245
3.	Zdrav. varstvo aktivnega prebivalstva - število	15.382	15.689	16.003	16.323	16.650	
	- osnov. in dispan. var. (pregl.)	64.604	68.247	72.014	76.065	80.253	361.183
	- special. varstvo (pregledi)	17.997	18.984	20.004	21.220	22.311	100.516
	- bolnišnično var. (v oskr. dnevi)	26.303	26.828	27.365	27.912	28.472	136.880
	- klinično varstvo (v oskr. dnevi)	1.538	1.569	1.600	1.632	1.665	8.004
	- zobozdrav. varstvo (pogojne plombe I. razr.)	27.226	28.711	30.406	31.993	33.800	152.136
4.	Zdrav. varstvo ostalega odraslega prebivalstva nad 19 let (št.)	5.828	5.711	5.590	5.465	5.334	
	- osnov. in disp. varst. (pregledi)	16.610	16.847	17.050	17.269	17.442	85.218
	- specialistič. varst. (pregledi)	4.488	4.569	4.584	4.645	4.694	22.980
	- bolnišnič. var. (v oskrb. dnevi)	7.984	7.824	7.658	7.487	7.308	38.261
	- klinično varstvo (v oskrb. dnevi)	408	400	391	383	373	1.955
	- zobozdrav. varstvo (pogojne plombe I. razr.)	10.316	10.451	10.621	10.711	10.828	52.927
5.	Special. zdrav. varstvo žena nad 15 let (št.)	11.608	11.704	11.799	11.895	11.990	
	- osnov. in disp. varst. (pregledi)	8.474	8.895	9.203	9.635	10.072	46.279
	- special. varstvo (pregledi)	2.206	2.341	2.360	2.498	2.538	11.943
	- bolnišnično varst. (v oskrb. dnevi)	7.034	7.093	7.150	7.208	7.266	35.751
	- klinično varst. (v oskrb. dnevi)	1.229	1.223	1.217	1.211	1.205	5.955
	- osnov. in dispan. varstvo (pregl.)	5.076	5.051	5.026	5.001	4.977	25.131
	- zdraviliško var. (v oskrb. dnevi)	922	917	913	908	904	4.564
7.	Ostale specifične oblike zdrav. varstva - število	28.093	28.345	28.600	28.858	29.118	
	a) pnevmatofiziolo. zdrav. var.						
	- dispanzer. in spec. var. (pregl.)	4.214	4.535	4.576	4.906	5.241	23.472
	- bolnišnič. var. (v oskrb. dnevi)	1.657	1.956	1.973	1.991	2.009	9.586
	b) kožno venerično zdrav. var.						
	- dispan. in special. var. (pregl.)	197	198	229	231	262	1.117
	- bolnišnično var. (v oskr. dnevi)	1.039	1.049	1.058	1.068	1.077	5.291
	c) psihiatrično zdrav. varstvo						
	- dispan. in special. var. (pregl.)	1.068	1.134	1.144	1.154	1.165	5.665
	- bolnišnič. var. (v oskrb. dnevi)	5.562	5.612	5.663	5.714	5.765	28.316
8.	Ostale oblike zdrav. varstva namenjene vsemu prebival. - št.	28.093	28.345	28.600	28.858	29.118	
	a) patronaž. var. z nego na domu						
	- obiski	6.461	6.803	7.150	7.503	7.571	497.138
	b) zdravila (recepti)	91.021	94.956	99.242	103.600	108.319	497.138
	c) reševalni prevozi (km)	111.810	116.781	121.836	127.264	133.069	610.760
	d) labor., rentg. in fizioterapevt. (storitve)	70.233	73.414	76.648	79.937	83.569	383.801

TEMELJNI PROGRAM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA 1976 - 1980 (VREDNOSTNO)

Tabela II.

BESEDILO	1976	1977	1978	1979	1980	1976 - 1980
IZDATKI ZA NEPOSREDNO ZDR. VARSTVO						
- amb. in spec. zdravl.	11.066	11.600	12.086	12.665	13.195	60.612
- bolnišnično zdravljenje	29.010	29.443	29.735	30.036	30.333	148.557
- zobozdravstvo	2.387	2.492	2.606	2.719	2.839	13.043
- zdravila	5.989	6.248	6.530	6.817	7.128	32.712
- drugi izdatki nep. osr. zdr. varstva	2.490	2.586	2.687	2.795	2.909	13.467
SKUPAJ	50.942	52.369	53.644	55.032	56.404	268.391

136,1 = indeksi povečanja stroškov izračunanih iz prebivalstva za razliko v številu zavarovanih oseb

DODATNI PROGRAM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA 1976 - 1980 (VREDNOSTNO)

Tabela št. III.

	1976	1977	1978	1979	1980	76 - 80
1. Denarne dajatve skupaj	11.382	11.938	12.520	13.132	13.775	62.747
- nad. OD za nesrečo	1.363	1.433	1.506	1.583	1.663	7.548
- nad. OD za bolezen	6.362	6.686	7.027	7.386	7.762	35.223
- nad. OD za nos. in porod	2.831	2.976	3.128	3.287	3.455	15.677
- pogrebne	624	637	649	662	676	3.248
- posmrtnine	202	206	210	214	219	1.051
2. Izdatki za nepos. zdr. varstvo	9.817	9.721	9.683	9.561	9.498	48.280
- amb. in spec. zdr.	6.727	7.044	7.519	8.000	8.502	37.792
- bolnišnično	5.320	5.377	5.433	5.484	5.536	27.150
- zobozdravstvo	4.924	4.895	4.847	4.799	4.731	24.196
- zdravila	1.177	1.158	1.136	1.090	1.077	5.638
- drugi izd. nep. zdr. v.	27.965	28.195	28.618	28.934	29.344	143.056
3. Drugi izdatki in rezerva	4.254	4.334	4.432	4.526	4.626	22.172
4. Investicije	4.833	5.397	6.026	6.729	7.526	30.511
SKUPAJ	48.434	49.864	51.596	53.321	55.271	258.486

INVESTICIJSKI PROGRAM ZA OBDOBJE 1977 - 1980 (PREDLOG DELITVE PO LETIH IN PO ZDRAVSTVENIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH)

Tabela IV.

	1976	1977	1978	1979	1980	76 - 80
Splošna bolnica Jesenice						
- gradnja	13.002.872	10.783.05	17.158.881		2.881.521	
- oprema			2.592.636	666.727		
- dializa				2.000.000		
- skupaj	13.002.872	10.783.058	19.751.517	2.666.727	2.881.521	49.085.695
Psihiatrična bol. Begunje	1.142.475	1.042.219			1.356.000	3.540.694
Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj	941.634	235.367		1.319.000	1.872.000	3.049.001
Golnik	715.052	252.320			3.381.000	5.667.372
ZDZ Jesenice:			360.000			
- gradnja A želez.				1.273.273		
- TOZD Boh. Bistr.					1.212.000	
- TOZD Jesenice					1.319.142	
- oprema	1.077.592	744.478			2.531.142	5.986.485
- skupaj	1.077.592	744.478	360.000	1.273.273	2.531.142	
ZDZ Kranj:						
- gradnja	4.302.000					
ZP Stražišče		5.800.000				
ZP Gorenja vas				7.140.000		
Prizidek Kranj					7.460.568	
Oprema		3.498.558	526.087		5.682.000	
Skupaj	4.302.000	9.298.558	526.087	7.140.000	13.142.568	34.409.213
Zavod za socialno medicino in higieno Kranj - gradnja	393.537	1.244.000	9.365.296	22.694.204	360.000	
- oprema				1.651.228	120.000	
skupaj	393.537	1.244.000	9.365.296	24.345.432	480.000	35.828.365
LEKARNE:						
- Stražišče		3.154.000				3.154.000
- Žiri			3.154.000			3.154.000
- Radovljica		2.930.000				2.930.000
- Gorenja vas					3.154.000	3.154.000
- Kranj II.				292.568	4.439.232	4.731.800
Računalniška oprema					8.200.000	8.200.000
Klinični center Ljubljana	5.000.000					5.000.000
SKUPAJ	26.575.162	29.684.000	33.156.900	37.037.100	41.437.463	167.890.625

Če se otološki oddelek ne bo preselil na Jesenice, se uporabijo sredstva, namenjena za računalniško opremo, za izgradnjo prizidka specialističnih ambulant pri ZD Kranj.

PRIPOMBE

ZAGOTOVITI VKLJUČEVANJE ŽENSK...

(Nadaljevanje s 1. strani)

področjih. Iskanje pravih rešitev pri zagotavljanju stroškov materinstva je prepočasno, kar se neugodno odraža na položaj zaposlenih žensk in še se srečujejo s pojavi malomeščanščine, zaščitniškega in tehnokonomskega odnosa pri reševanju problema zaposlenih žensk itd.

Izhajajoč iz zakona o združenem delu in dogovora vseh organiziranih subjektivnih sil v okviru SZDL Jugoslavije za hitreje reševanje aktualnih problemov položaja žensk, sta predsedstvo sveta ZSJ in predsedstvo konference žensk Jugoslavije sprejela zaključke o nadaljnji aktivnosti teh organizacij, v katerih je med drugim poudarjeno:

- Vse sindikalne organizacije in organizacije žensk morajo stalno delovati pri zagotavljanju najširšega vključevanja žensk v samoupravne in vsakodnevne politične aktivnosti, tako da bo zastopnost žensk v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organih sorazmerna njihovi udeležbi v materialni proizvodnji, v delu in organih samoupravnih interesnih skupnosti in mestih, oziroma občinskih skupnosti.

- Pri uresničevanju politike zaposlenosti in zaposlovanja žensk, še posebno v organizacijah združenega dela in zagotavljanju enakih možnosti pri izpolnjevanju delovnih mest, je v programih zaposlovanja v temeljnih organizacijah potrebno zagotoviti hitreje in enakomernejše zaposlovanje žensk na vseh delih, oziroma opravilih in v vseh dejavnostih.

- V samoupravnih dokumentih je potrebno zagotoviti dosledno spoštovanje dogovorjenih načel in prednosti ter onemogočiti rešitve, ki neenakopravno tretirajo ženske pri zaposlovanju (navajanje spola v razpisih, zahteva po posebnih zdravniških potrdilih in podobno).

- Skozi sistem poklicne orientacije in usmerjenega izobraževanja je potrebno zagotoviti premagovanje tradicionalne delitve poklicev na moške in ženske ter si izboriti enake

možnosti strokovnega izpolnjevanja žensk.

- Pri delitvi dohodka po rezultatih dela je treba onemogočiti formalne kriterije (delovno mesto, kvalifikacija, poklic, strokovnost), ki se še posebno neugodno odražajo pri osebnih dohodkih zaposlenih žensk.

- Bolj odločno se je potrebno angažirati pri izboljševanju delovnih pogojev in zaščiti delovnega okolja, posebno pri zaščiti žensk, zaradi zagotavljanja uresničevanja njene poslanstva materinstva. To je potrebno natančno izdelati v samoupravnih aktih temeljnih organizacij združenega dela, ob popolnem upoštevanju strokovnih in zdravstvenih indikatorjev.

Vprašanje nočnega dela žensk ima širši pomen in se ga ne more opredeliti samo na prepoved dela žensk v nočnih izmenah. Dolžnost in odgovornost vseh dejavnikov je, še posebno sindikata, da se izboljšujejo delovni pogoji in zaščita pri delu v vseh izmenah, s čimer se bo vprašanje dela žensk v nočni izmeni vedno bolj presegalo. V zvezi s tem je potrebno za vsako konkretno situacijo sprejeti programe reševanja delovnih pogojev v nočni izmeni, predvsem glede varstva otrok, zagotavljanja družbene prehrane, prevoza delavcev itd. Prav tako je potrebno zagotoviti, da delavke z majhnimi otroki ne bodo delale v nočnih izmenah.

Še posebnega pomena je, da se pri teh vprašanjih še posebno angažirajo organi in sindikalne organizacije v večjih industrijskih centrih, kjer je zaposlenost žensk večja in kjer so izrazitejši problemi varstva otrok.

Predsedstvi sta sklenili, da je pri vseh teh vprašanjih potrebno angažirati vse samoupravne in družbene dejavnike z namenom zagotavljanja širše družbene solidarnosti pri pokrivanju stroškov, še posebno materinstva, za iskanje rešitev o postopnem osvobajanju temeljnih organizacij združenega dela, ki pretežno zaposlujejo ženske, stroškov v zvezi z materinstvom in nego otrok.

(Iz INFORMATORJA sveta ZSJ - april 1977)

V JEKLARNI ZA 3.721.096 DIN...

(Nadaljevanje s 1. strani)

uvredli v proizvodnjo ter predložili v oceno prizadevni inovatorji. Sedmim uspešnim avtorjem so člani za štiri tehnološke in tehnične izboljšave na osnovi prikazanih, overjenih in potrjenih prihrankov in koristi v višini 3.721.096,00 din priznali in odobrili 95.754,00 din spodbudnih odškodnin in rent, kar je vsekakor lepo priznanje delovnemu in ustvarjalnemu poletu jeklarjev in njihovih vzdrževalcev.

Ivan Bucek, referent priprave dela iz remontnih delavnic, je za svojo inovacijo št. 2169 »kontaktna glava za električno peč ASEA« dobil tretjo rento v višini 19.608,00 din za ustvarjeni letni prihranek 667.805,00 dinarjev.

Tehnična inovacija št. 2200 »naprava za izbijanje žlindre iz banje«, ki sta jo izvedla in predložila v oceno Jože Šlibar, vodja cestnega oddelka v obratu transport, in Peter Kisič, izkazuje letni prihranek v višini 652.005,00 din. Odbor je uspešna avtorjema za te koristi in prihranke priznal in odobril drugo rento v višini 22.092,00 din, ki si jo avtorja delita v razmerju 60:40 %, glede na sodelovanje pri realizaciji izboljšave.

Druga renta za ustvarjeni dohodek v letu 1976 je bila priznana in odobrena v višini 52.928,00 din avtorjema tehnološke inovacije št. 2089 »naprava za uvajanje svinca v prahu v curek jekla pri vlivanju«. Prizadevna in uspešna inovatorja Anton Razinger in Jože Arh sta v letu 1976 ustvarila letni presežek dohodka v višini 2.388.475,00 din in upravičila tako spodbudno rento.

Orodna ključavničarja France Ravnikar in Vlado Repe sta za tehnično inovacijo št. 2289 »obesne kljuke za obok SM peči« prejela

spodbudno odškodnino v višini 1.126,00 din, katero si avtorja delita v razmerju 50:50 %. S to koristno izboljšavo sta v preteklem letu ustvarila in prihranila temeljni organizaciji preko 12.000,00 din.

Sedem prizadevnih in uspešnih avtorjev štirih tehnoloških in tehničnih inovacij je v preteklem letu ustvarilo in prihranilo TOZD preko 3.722.000,00 din, zato jim je odbor za gospodarstvo opravičeno odobril in priznal štiri odškodnine, rente v višini 95.754,00 din, kar je vsekakor spodbudno vpliva na poživljeno inventivno aktivnost v tej temeljni organizaciji.

Člani odbora za gospodarstvo na osnovi strokovnih ocen niso mogli pozitivno oceniti tehnološke inovacije št. 2290 »zamenjava Ni monda z Ni oksidom pri izdelavi nerjavečih jekel v električni obločni peči, ki sta jo predložila v oceno Karol Ravnik in Marjan Mrak iz elektro jeklarne, ker je ta način zahteval trg.

Na prvi seji tudi niso mogli dokončno oceniti tehnične izboljšave št. 2282 avtorjev Petra Podlesnika, Franca Ambrožiča in Mirke Svetline »obdelava naležnih površin livnih lijakov« in izboljšave št. 2307 »nov način odpiranja zakladalne košare na električni peči avtorjev Mirana Sulerja, Franca Legata, Antona Mlakarja in Nika Selakoviča, ker odboru niso bili predloženi potrebni podatki za dokončno objektivno oceno.

Odbor za gospodarstvo pri TOZD Jeklarna tudi ni mogel sprejeti in odobriti ponudbe Draga Novaka iz Zenice »zmanjšanje odpadkov pri vlivanju jekel«, ker je bil ta način pred leti pri nas že uporabljen in zaradi praktičnih pomanjkljivosti neuporaben in opuščen.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Primerjava med proizvodnjo surovega jekla po različnih postopkih v letu 1976 in 1975 je sledeča:

	1976		1975		1976/75
	milij. ton	%	milij. ton	%	%
Thomosov konv.	0,580	1,3	0,575	1,4	0,9
Kisikov konv.	30,485	71,9	28,024	69,3	8,8
SM peč	6,086	14,4	6,735	16,7	-9,6
Elektro peč	5,264	12,4	5,080	12,6	3,6
Skupaj	42,415	100,0	40,415	100,0	4,9

Številke kažejo, da gre skupno povečanje proizvodnje surovega jekla predvsem v korist jekla iz kisikovih

konvertorjev in elektro jekla na škodo SM jekla.

Železarski globus

ŽELEZAR

CVETKO ZAGORSKI POTOVANJE V TUMANJAN LIRIČEN POTOPIS

17

»Tvoj ljubi, ožgan od ljubezni,
tu je bil, pil.
Kako je bil žejen! A žeje
si ni pogasil!«

Medtem se je Anuš skrivaj sešla s
pastirjem Saro in med njima se
plete pogovor:

»No, spusti me, slišiš? Že mati me
kliče.«
»Nikar ne odidi!« »Se res mi že
blede?«
»Ostani pri meni!« »Oh, vidim, da
rad me
ti nimaš... Nič kolikokrat sem
zaman te
pri vodi čakala — kot tista
nesrečna,
ki iva nazadnje je tiha postala.«

No, nazadnje jo mati le prikljče
— kot košuta priteče iz tesni, s praz-
nim vrčem, brez krpe za vrč na
rami, češ da se je »prestrašila tujih
ljudi — mislila sem, kaj če bi Turki
bili...«

Se malo in gore prestopi »ambra-
cun« — velika noč, ustajenje, po-
mlad. Kot roj metuljev roje med
cvetjem dekleta in iz cvetov ugibljejo
srečo. Pojo:

Ambracun, ajla,
ajla-džan, ajla,
pomladni dan, ajla,
ajla-džan, ajla!

Ambracun je prišel
v srme gore:
kdo je tvoj ženin,
uprjaše srce.

Anuš trga liste s cvetov in si pre-
rokuje bodočnost. Nič dobrega se ji
ne obeta. Spomni se berača, ki ga je
bila za njenih otroških let nagnala
mati brez darila od hiše, in kako je
kljical nesrečo nad otroka. Anuš
poje:

Ambracun, ajla,
ajla-džan, ajla,
ogonj muk, ajla,
ajla-džan, ajla!

Dekleta tolažijo Anuš in zanikajo
pomen beračeve kletve:

Razcveteni pomladi
usa si podobna,
tvoj ljubi kot gora
stoji za teboj.

Ambracun, ajla,
ajla-džan, ajla,
ljubezni čas, ajla,
ajla-džan, ajla!

Ob neki svatbi na vasi pa se je
zapletlo. Pastirji so peli, plesali, za-
peljevali dekleta — a znenada

za novo so igro zgrnili se v krog
in borbeno pesem zasvira jim zurna
in že si stojita iz oči v oči
ponosni Mosi, ki Anušin je brat,
in ljubljene njen, korenjaški Saro.
Borivca je stisnil krog svatov tesno,
v skupini se dve razdelila je vas,
že usaka od njih pahljavna ima,
za njim se je zbrala, kričala glasno:
»Ej, dečka, ne obirajta se! Bolj
živó!«

... V teh naših tesneh je tak star
običaj:
če soborca pritisneš s pleči na tla,
žalitev je strašna, da bog je ne daj!

Saro pa se je v svoji vnemi spoza-
bil in položil Anušinega brata Mosi
s hrbtom na tla. Množica je zavru-
la, zmagovalca so odpeljali k mizi
novoporočencev, medtem ko se je
Mosi osramočen pobral z blatne
zemlje in v njem sta vrela srd in
misel na maščevanje. Najprej se je
spravil doma nad sestro.

»Oh, brat, ne ubij me, usmili se me!
Prisegam, zruvala ga bom iz srca.
Kot bilki v sapi srce mi drhti,
bojim se kindžala, brat, v tvojih
rokah.«
prosila Mosija dekleta je v solzah,
pred njim pokleknila brezumna na
tla.

Naslednje jutro pa je nastal v vasi
preplah:

Z orožjem vsi moški v planino hite —
Saro je odpeljal Anuš si v gore!

Dogodki se vrste dramatično: za-
sledovalci se vrnejo praznih rok in
fantom je to celo všeč: dober vzgled,
kako prideš do dekleta! Le Mosi je
ostal na preži za Sarojem, ki se je z
Anuš potikal in skrivaj po gorah.

Cez mnogo dni pa se je pomešala
Anuš, skoraj gola, med žanjice in se
vrnila domov. Oče pa:

»Poberi, vlačuga, se mi spred oči!
Si osramotila naš dom in naš rod!
Saj vedela si, da sovraži Mosi
ga in da ga ne maramo mi.
Kako si le mogla s pastirjem v goró?
Če v grobu bila bi, bi bolje bilo!«

Vaščani ga mirijo, Anuš kleči in
joče. Tedaj pride tēr — vaški duho-
ven, ki prosi ljudi, naj ga puste z
Anuš za nekaj minut sama.

»Pomiri, Anuš se, le to mi povej:
po lastni si volji s pastirjem odšla?«
»Po lastni!« »Ne kaže drugače

ko da vaju zvežem, ženo in moža...
Ej, kakšen pred hišo je hrum?
Kako? Kdo je mrtev? Saro?
Kdo da ga je ustrelil? Mosi!
Utiša pred hišo se šum,
Mosi pa gre v hišo, mračen in tuj,
nikomur ne ozre se v oči,
le puško obesi na steni na klin —
kot kača strupena na njem obvisi.

Mati pastirja Saro steče v sotesko,
od koder je bil prišel Mosi, za njo
Anuš in vsa vas. Od tam se oglasi
materino ječanje in klicanje:

»Kam, sonce, si pal,
Saro-džan?
Kam z veje cvetoče si pal,
Saro-džan?
Nam luč je zakrila tema,
Saro-džan!
Zgrnila nad nas se je noč,
Saro-džan!

... Res zgrne nad zemljo se noč.
V soteski utihne vsak glas,
le stari Dêv-Bêd, stokajoč
in sam, čez skalovje grmeč,
penečih se griv in ves siv
skoz tesen vzdihuje rohneč,
šumi in bobni,
pni,
vali se,
razjarjen do dna
in poln gorja
zaganja
za valom se val
ob stene skal

In spet je pomlad. Pobočja gor
prekrije cvetje. Brezdomna Anuš ga
trga — sreče pa si ne prerokuje.
Blazna išče svojega pastirja. Zdjaj
joče, zdaj se smeje — zaspi pod
grmom, s travami se hrani — noč in
dan blodi, dokler je Dêv-Bêd (po-
osebljenje vsemogočne usode — dèv
pomeni zlega duha) ne premami
k sebi — z obljubo, da jo bo ponesel
ljubemu v naročje. In potem spet
samo stari Dêv-Bêd še šumi in
bobni...

Za pesnitev je značilna enotnost
narave in človeka, neprestano pre-
pletanje in sozvočje obeh. V njej ni
nič izumetničenega, nobenih stehni-
ških problemov in rešitev, marveč
je vsa scela, jasna in preprosta.
Čeprav je izražanje lirčno, je blizu
pogovornemu — ljudskemu. Narava
je »psihologizirana«, psihologija
oseb pa je nakazana z njihovimi de-
jani. Ljudje so upodobljeni jasno —
niso ne dobri ne zli, ne pozitivni ne
negativni, marveč takšni, kakor so
edinoole mogli biti v določenem času
in v določenem okolju. Vsi so sami
in nemirni, ujeti v svet neusmiljene,
veličastne narave in še bolj neusmi-
ljenih adatov. Kljub svoji brezmejni,
do kraja vdani ljubezni, kljub lepoti
in čistosti ni idealizirana niti Anuš,
ampak je tudi ona vraževerna (ver-
jame, da jo je zaklel berač, ki ga
mami ni bila obdarovala), medtem ko
je pastir Saro prisposoda prepro-
stejša, odkritosrčnejša, premočrnej-
ga gorjanca, ki mu »usoda ni bila
naklonjena«; niti Mosi — mašče-
valec, ki najdosledneje izpolnjuje
zakon adatov, ni poplacen z olajša-
njem, marveč začuti po uboju na
svojih plečih vso krutost in neusmi-
ljenost življenja, ki si ga ne on ne
katera druga izmed oseb, zapletenih
v dramo, ne zna razložiti, kaj šele
razvozlati ali presekat. In tako
ostaja na koncu le še vsesplošna žal-
lost, tarnanje matere, blodne oči pa-
stirja Saro, mračni obraz Mosi, prek
vsega pa bučanje hudournika Dêv-
Bêd, ki se prebija iz nedostopnih
sten Catindaga in izginja v dolini
prav tako neznanega, sovražnega
sveta...

Tako prepričljivo, široko upodob-
ljena kavkaška vas s svojimi zna-
čaji, običaji, usodami, značilnimi za
predrevolucijski čas, z glasbo, zaje-
majajočo iz prvin zemlje in ljudstva si
je kot opera utrla pot v gledališča po
Sovjetski zvezi, Franciji, Združenih
državah, Egiptu, Turčiji... Leta
1944 je bila v Hollywoodu posneta
z armenskimi igralci in pevci na
filmski trak.

SLOVO OD LORI
Še preden je bilo zborovanje pred
šolo končano, sem preprosil milični-
škega častnika, da me je spustil v
Tumanjanovo rojstno hišo. Tako mi
je mala Armik, Tumanjanova vnu-
kinja, hči matere Armik, lepe, dozo-
rele žene, ki skrbi za muzej, prvega
postregla s sladkim rženim kruhom
iz kmečke peči in lorijskim sirom na
velikem lesenem pladnju.

Družina tēra Tatevosa ni živela
bogato, vendar pa se dovolj varno in
taka je tudi hiša, za takratne raz-
mere kar udobna. Središnji prostor
je »črna kuhinja«, v katero se pride
navzdol po nekaj stopnicah. Ne bom
je podrobno opisoval, saj se je ko-
maj spominjam, toliko je bilo tistega
dne že vtisov, a tudi mudilo se je, saj
sem že slišal hrup bližajoče se mno-
žice. Ostal mi je vtis gorenske črne
kuhinje, njenega ognjišča, burkel in
lončene posode. Bežen pogled v
kamro mi je povedal, da je živela
družina dokaj na tesnem. Zato pa je
bil postavljen oče na prvotni kamniti
dom, ki je tičal večidel v zemlji, za-
jeto leseno ogradoje in ga obložil
z deskami — tako je nastala svoje-
vrstna visoka stavba z ravno streho
in nekaj okni, podobna veliki, nad
tla pridvignjeni baraki.

ponoči na turo. Od tu dalje je teren bolj položen in sva lahko
stopila hitreje. V veselem pomenku in z dovtipi na račun
doživljenj nocojšnjega večera sva se znašla kar hitro pred
Staničovo kočjo, ki stoji kot začarana v beli mesečini.

Rahel vetrič pihlja ob koči in nama kar dobro dene, kajti
pot naju je pošteno ogrela. Pod Begunjskim vrhom se sliši rahlo
zvončkanje zvonca, ki prihaja iz tropa ovac.

Prekrasen je pogled na vrsto vrhov ob luninem siju. Tako
edinstven, da bi težko našel prave besede za opis teh lepot. Zdi
se ti, da kot da bi sanjal. Triglav pred nama je božanstven
v vsej svoji veličini. Ura je dve in šestintrideset minut po
polnoči, čez kake pol ure se bo pričelo daniti.

Pobočje v Rži je bilo še močno zasneženo, na srečo pa sneg
ni bil preveč trd, tako da sva bila kar hitro na grebenu. Ko
prispeva ob vrvi do zadnjega pomola v levi pred robom
Kredarice, se prične rahlo svitati. Nekoliko se ustavi, saj je
lepo in nič hladno, toliko, da se naredi dan in se koča na
Kredarici z njenimi obiskovalci prebudi. Na mali ravnici sva
tudi nekoliko zadremala. Zbudi, se, ko ravno vzhaja sonce.
Hitro se odpraviva do kočje. Nekaj planincev je že odšlo na vrh
Triglava, večina pa se jih še odpravlja na pot.

Hitro spijeva čaj in nekoliko pozajtrkujeva in ob petih se
odpraviva tudi midva na vrh. Sonce že toplo greje, ko prispeva
do Aljaževega stolpa. Kako krassen je bil razgled po planinskem
svetu, nebo je brez oblaka, okrog vrhov Dolomitov,
Grossglocknerja in Grossvenedigerja in še drugih vrhov v
visokih Turah ni nobenih meglic. Tako vreme in tako lep
razgled doživim le redko kdaj. Tudi razgled na Tržaški zaliv je
bil krassen.

Na grebenu Triglava je vse polno planincev. Nekaj na poti
na goro, drugi z nje. Pri stolpu se zadrživa kake pol ure, nato se
odpraviva nazaj proti Kredarici. V dvajsetih minutah sva že
v koči, vzameva nahrbtnika, ki sva ju pustila v koči, in ob 7.30
odideva proti dolini Vrat. Šla sva po Tominkovski poti, sestopala

Filip je pridobil nekaj sekund. Valil se je že navzdol in zginit v
gostem smrečju. Pomagala mu je še noč. Stražarja pa sta mislila, da
sta ga na tistih nekaj metrov podrla. Toda tam, kjer je padel, sta
našla le prestreljen klobuk. Divje sta se zakadila za njima, a Filipa ni
bilo nikjer več!

Jesen je bil s fanti takoj po strelah za njima. Iskali so vsi, a Fili-
pa nikjer. Kot bi ga požrla zemlja.

Razgotogeni jesen je tako hotel ustreliti Tončka in pomočnika,
pa so mu bližnji obrnili cev.

— Ne nori! To ne bo ustavilo Filipa!

— Povedal sem jima prej! Tako delajo saboterji!

Jesen se je zdaj umiril toliko, da je orožje spet obesil na ramo.
Prisiljeni so bili, da takoj odrinejo drugam in začno iskati Filipa. So-
kol je odhitel po pomoč v bataljon. Po okolici so se razkropile majh-
ne patrulje, ki so nestrpnost iskale izdajalca. Ljudi v dolini o tem niso
obveščali, da ne bi prilivali olja na ogenj, ki je bil že tako prevelik.

— Moramo ga dobiti, je rekel jesen, če ne bo spet pokol!

Prvi se je spustil v dolino Gorski...

Nekateri so sumničili:

— Morda tudi ta beg ni čisto naključen.

XV

Ko se je Filip vrgel na tla, je to storil preračunljivo. Stražarja,
za katerega je vedel, da bosta streljala, je hotel speljati, da je zadet.
Tako bi pridobil, če ga ne bosta spodnesla, nekaj dragocenih trenu-
tkov. Tvegati ni dosti. Tako ali tako bi ga ubili! Noro se je veselil,
medtem ko se je valil navzdol. Potem je stekel.

Najprej je zavil v desno, kmalu pa se je obrnil na drugo stran.
Poznal je kraj in vedel, da mora biti blizu potok. Saj ni širši od
štirih, petih metrov! Tam bo v mrtvem kotu. Potem naj kar stre-
ljajo. Tudi slišali ga ne bodo!

Sam sebi se je čudil, da je tako srečno prišel do struge. Vanjo je
skočil brez pomisleka. Sicer je padel in se po njej valil še nekaj
metrov, toda polomil se ni. Moker je hitel navzdol, kar so mu dale
moči. Oviral ga je vrvice, ki se je zapletala med grmovje, vendar se
ni ustavil, da bi jo odmotal in odvrnil. Ovil si jo je okoli zapestja in
čofotal po potoku navzdol. Nenadoma pa mu je začelo postajati
slabo. Pred očmi so mu poplesavali redki, svetli kolobarji. Ko se mu
je zdelo dovolj, se je hotel skobacati iz struge. Spet svetle točke in
višnjevi krogi. Šlo je počasi. In ko se je vzpel iz vode, ga je slabost
zdelala, da se je spet sesedel v vodo. To ga je spet osvežilo. Slaboten
in majavih nog se je počasi, kakor pijanec, končno le splazil iz
potoka. Moral je leči na rob med smrečje.

IVAN JAN

98

MRTVI NE LAŽEJO

Od naporov in strahu!

Slabost pa ni popustila. Tudi boleti ga je začelo in stresel ga je
mraz. Nič čudnega: bil je moker in še prepoten. Nenadoma pa je na
desni, ob rebrih začutil, da mu po koži polzi nekaj toplega. Prestra-
šen je segel za srajco in otipal lepljivo kapljo. Kljub vrtoglavičji je ob
mesečini ugotovil, da je ranjen!

Ko zadeti človek beži, ko skuša pobegniti krogla, sprva sploh
ne čuti, da ga je zadelo. Strah za življenje in napetost zaradi skrbi,
če bo v tekmi s smrtjo zmagal, sta močnejša od rane. Samo če se
more hoditi. Zato Filip dolgo ni mogel ugotoviti, kaj se mu je zgo-
dilo. Hitel je trgati srajco ter hlastno tipati po sebi in iskati, s čim bi
se še lahko obvezal. Vedel je, da mora najprej zamašiti rano. Usta-
viti mora kri. Samo da bi ustavil kri!

Rana je bila tik pod prsmi, zato je moral poviti vse telo. Zelo
skrbno je obvezoval rano. Sleklet je še suknjič, ga razparal in naredil
nekakšno nerodne pasove ter se z njimi tesno prevezal. Zdjaj mu je
tudi vrvice prišla prav. Meglilo se mu je pred očmi in pred njim je
vstajala podoba, kako mrtev leži med grmovjem, razpadajoče telo
pa trgajo požrešne ptice in lisice. Strah pred partizani pa ga je spet
spravil pokonci. Če ne bom mogel več, se bom že sesedel. To pride
samo od sebe! Si je govoril in med potikanjem skozi goščavo čakal in
se bal, kdaj se bo to zgodilo.

Se vedno ga lahko dobe! Zdjaj bi bilo res neumno, da bi ga zgrabili
še enkrat!

Pijano se je vlekel naprej. Vanj pa se je že zajedla nova skrb:
Kam? K Nemcem? Domov? K zdravniku? Mar k Martini? Hodil je
kakor bi bil vedno bolj pijan. Na obvezi pa je bilo videti vedno večji
madež krvi. Z vsako kapljico je bil slabotnejši.

K zdravniku? Rekel sem jim, da je moj prijatelj! Saj je! Toda
prijatelj Filipa, ki sodeluje s partizani. Sicer pa je dolžan vsakemu
pomagati! On bi to tudi storil! A potem? Koga bi poklical? Parti-
zane ali Nemce? Prej partizane, če že ni celo med njimi! Drugam
moram!... Kaj pa k Rozi? Ne, to je dvorezen nož! Pol sveta bi
v tem hipu dal za življenje, ki ga je hkrati čutil še toliko, da ni
popustil šepetu, ki mu je prigovarjal, da bo ranjenemu človeku po-
magal vsak, ki bo nanj naletel.

Najbolj razumno bi bilo, da bi se zatekel na žandarmerijo. Dalj
tako ne bi prišel. Zdjaj je bil Werner tako neznanako daleč...

Ni se dal zapeljati. Razum ga ni zapustil. Računal je z novimi
okolščinami. Gorski je bil še na varnem, vendar se mu prav zaradi
njega ni zdelo pametno takoj poiskati nemško pomoč. Med
zasliševanjem je le preveč govoril. Gorski je slišal skoraj vse!
Nemara bi se ga Werner zdaj še otesel. Če prav pomisli, ga je
spoštoval le kot nerazkrinkanega sodelavca partizanov!

Prirojeni čut za varnost in povezovanje dogodkov je v njem
rasel toliko močnejše, kolikor bolj je slabel.

K njim za zdaj še ne!

sva zelo hitro, vso pot pa sva srečavala planince, ki so hiteli v
objem Triglava. Mladi in stari, vsi se želijo povzpeti na najvišji
vrh in podariti kralju Julijev obrok svojih moči in radosti.

Ob devetih sva že v Aljaževem domu. Tudi tu je bilo še
precej planincev, ki so namenjeni v gore. Med vrati doma se
srečamo z nadvse dobrodušnim in vedno veselim in zabavnim
oskrbnikom Torkarjem. Začuden obstane in nama v pozdrav
ponudi desnico. »Kakor veter vaju je prineslo. Zdi se, da nista
prišla šele sedaj od doma,« nama je dejal namesto pozdrava.
Poveva mu, da sva šla malo na nočni ogled prek Kota na
Triglav, ker pa sva še precej spočita in je bil ta sprehod nekoliko
prekratek, pa nameravava še na Kriške pode in prek Kriške
stene v Krnico in v Kranjsko goro. Torkar naju začuden
sprasuje: »Res mislita še danes čez Križ v Kranjsko goro?«
Midva pa se le spogledava, spijeva malinovec, se posloviva in
odrineva v novo smer.

Sonce je pripekalo vso pot, da nam je kapalo od nosu in
brade, ko sva se dvigala na Rušje in dalje proti Križu. Ni čudno,
saj hodiva v največji vročini in se še najrahljša sapica izgubi
pred njeno močjo. Ura je ena popoldan, ko prispeva na vrh
Križa.

Na vrhu pol ure počivava, nekoliko pojeva, dosti pa tako
nisva mogla, ker sva bila preveč žejna, piti pa nisva imela
ničesar. Ob pol dveh popoldan sva šla naprej, kar hitro sva bila
preko Kriške stene, pod katero je bilo še dosti snega in sva se
lepo vozila po čevljih. Tu je bilo bolj hladno, saj je bila že senca,
do studenčka sva bila kar hitro. Tu se dobodra odjejava, nato
pa zopet pot pod noge, kar hitro sva v Klinu. Časa sva imela še
dovolj do vlaka. Še dve uri in pol, zaradi tega sva korak
nekoliko zmanjšala. V jasni sva se še nekoliko okopala, nato pa
naprej v Kranjsko goro in na vlak do Mojstrane. Isto turo sem
napravil še nekajkrat in to sam.

JANEZ BROJAN-ST

2

IZ ALPINISTOVE BELEŽNICE

NOČNI POHOD NA TRIGLAV

Kakšen mir vlada povsod, le tam v grapi v
pragu rahlo žubori voda, komaj da se zazna njen rahli šum.
Nekje gori v steni Rjavine se je sprožil kamen, zamolklo
odmeva od skalah in moti nočni mir. V Mecesnovcu se oglasi
sova s svojim skovik, skovik. Tone mi pravi: »Ali jo slišiš?
Mrtvaška ptica, ali poje nama?« Zasmejem se mu in odgovorim:
»Veš Tone, meni se pa zdi, da bo morala še precej časa peti, da
bo naju izpela. Gotovo se bo že prej naveličala.« Oba se smejeva
temu pogovoru, ki nama je krajšal čas. V šali in smehu sva se
hitro znašla na robu Pekla.

Ko napraviva nekaj korakov po ravnici do ruševja, nekaj
zašumi za grmom. V trenutku sva obstala kot vkopana. Lasje so
se nama nehote naježili, pred nama je stal sam peklenšček — v
obliki gamsa. Kake pol minute je strmel v naju, potem pa se je
v skokih pognal preko roba.

Tone pravi: »Sem mislil, da je prišel sam zlodej po naju, ker
se sprehajava ponoči okrog Pekla.« Jaz pa mu odvrnem: »Ne
vem, kdo se je koga bolj ustrašil, on naju ali midva njega, ko
smo se tako nenadoma srečali.« Zopet sva se nasmejala od srca.
Ali niso to lepi doživljaji? Že zaradi takih dogodivščin je lepo iti

14

ŽELEZAR

KONEC

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

ARHIV NA JESENICAH

I. ARHIVSKO REGISTRATURNO (PISARNIŠKO) GRADIVO

I. Arhivsko registraturno (pisarniško) gradivo

Zapisi, ki nastajajo pri tekočem poslovanju upravnih organov, gospodarskih organizacij, ustanov, društev, itd., se imenujejo registraturno, včasih tudi pisarniško gradivo. Pojem zapis je zelo širok. Obsega rokopise, zapise na pisalni stroj, tiske, pa tudi magnetofonske in gramofonske posnetke, fotografije, filme in na podobne načine izražene misli. Z leti se po pisarnah nabere ogromno registraturnega gradiva, katerega deli postopoma izgubljajo pomen za praktično uporabo pri tekočem poslovanju določenega organa, organizacije. V sodobnem svetu je proces odmiranja tekoče uporabnosti pisarniškega gradiva mnogo hitrejši kot v preteklosti.

Praktičnega pomena takega gradiva so se zavedali že v starem veku. Do danes so se ohranili sorazmerno obsejni privatni arhivi iz Starega Egipta in držav v Mezopotamiji, ki so napisani na glinastih in voščenih tablicah ter na papirusu. Podobno je z gradivom vladarjev in pomembnih osebnosti grške in rimske zgodovine ter vladarskimi in graščinskimi dokumenti na pergamentu iz srednjega veka. Vsi ohranjeni dokumenti so služili več let ali celo stoletja kot dokazilo za posamezne vladarske, oz. plemiške pravice. Imeli so izključno praktično uporabno značaj. Enako lahko ugotovimo za dokumente 18. in 19. stoletja. Cehovska pravila so imela mnogo daljšo uporabno vrednost kot današnji obrtni predpisi, ki se zaradi hitrih gospodarskih in družbenih dogajanj čisto spreminjajo, in starejši predpisi nimajo več nikakršne uporabne vrednosti.

Z odmiranjem praktične poslovne uporabnosti dokumentacije pa nekaterim delom registraturnega gradiva raste znanstveni pomen, zlasti pomen za zgodovino, pa tudi druge znanosti (sociologijo, geografijo, demografijo in tudi prirodoslovne vede).

Tiste dele registraturnega gradiva, ki imajo znanstveni pomen in vrednost, imenujemo arhivsko gradivo, včasih tudi zgodovinsko gradivo ali le kratko arhivlje. Arhivsko gradivo je torej del registraturnega gradiva, ki ima znanstveno vrednost. Znanost, ki se ukvarja z arhivskim gradivom, se imenuje arhivistika. Ta označuje arhivsko gradivo kot "... v poslovnem življenju nastale zapise in upodobitve, ki imajo za družbo trajen pomen in, ki niso nastali ... kot knjigotropsko blago ...". Tako opredeljen pojem arhivskega gradiva zajema zapise, ki so nastali kjerkoli, kadarkoli in pri komerkoli. Izraz poslovno življenje označuje, da so zapisi nastali v gospodarskem, političnem, znanstvenem, pravnem ali kakšnem drugem odnosu z družbenim okoljem. Arhivsko gradivo pa niso zapisi in upodobitve, ki so nastali v taki obliki, da jih lahko vsakdo kupi ali pa bi bili izraz umetniškega stremeljenja ali namenjeni za zabavo.

Gradivo, ki je označeno kot znanstveno pomembno, dobi značaj narodnega kulturnega premoženja. Mora se trajno in varno hraniti. Arhivsko gradivo kot gradivo z znanstveno vrednostjo je osnovni vir za proučevanje zgodovine celotnega naroda ali le določenega geografskega področja, gospodarstva ali določenega gospodarskega panoge. Pomen arhivskega gradiva je lepo opisal Ivo Andrić. Ugotavlja, da v svoji kratkovidnosti nekateri niti ne slutijo, da je arhivsko gradivo prav tako živo in »resnično« kakor življenje samo. ... v resnici je vse, kar je človek nekdaj mislil in čutil, neolčljivo vtakno v to, kar mi danes mislimo, čutimo in delamo. Ko mečem ločeno znanstvene resnice na dogodek preteklosti, služimo sedanjosti. Zato arhivski dokumenti niso mrtvi, sivi in nepotrebni, kot se to lahko včasih zdi površnemu in neopencenemu. So dragocene priče, brez katerih bi nam ostal nepopolno razumljiv marsikateri pojav v sedanjosti, brez katerih ne bi mogli ničesar slutiti o prihodnosti.

Pomembnosti arhivskega gradiva kot zgodovinskega vira so se zgodovinarji začeli čedalje bolj zavedati šele v 19. stoletju. Do te dobe so zgodovinarji pisali le na osnovi kronik in analov. Tako napisane zgodovine pa niso bile objektivne, saj so bile ponavadi stare kronike napisane na željo vladarjev ali pomembnejših osebnosti, z namenom, da povečujejo njihova junaštva in dejanja. Doba romantike v 19. stoletju je povečala zanimanje za zgodovinsko vedo. Po-

časí je začelo prevladovati mnenje, da je treba pisati kritično, to je, objektivno in resnično. To pa je bilo mogoče le z upoštevanjem t.i. kritike virov, ki pomeni preverjanje originalnosti in resničnosti dokumentov, ki so jim služili pri pisanju zgodovine. Ta metoda je postavila arhivsko gradivo, to je, gradivo, ki je nastalo pri poslovanju, oz. delovanju nekega vladarja, urada ali ustanove, kot osnovo za resno zgodovinsko pisanje. Arhivsko gradivo je postalo primarni zgodovinski vir. Zgodovinarji so spoznali, da spisi, ki so nastajali pri tekočem poslovanju, mnogo bolj resnično govorijo o nekem procesu ali dogajanju, kakor pa prejšnje prikrojene in znanstveno nezanesljive kronike ter njim podobni zapisi. Vsebinsko arhivskega gradiva se ni mogla olepševati in prikrojiti željam vladarjev in drugih osebnosti. Neki dogodek, oz. proces je v arhivskem gradivu z vrsto različnih dokumentov opisan tako, kakor se je odvijal. Iz mozaika drobnih sporočil v dokumentih je nastal mnogo bolj objektivno in resničen zapis dogodka, procesa ali celotnega obdobja na nekem ozemlju.

SVETI POTROŠNIKOV V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Na posvetu predsednikov krajevnih konferenc SZDL radovljiške občine 18. aprila so med drugim spregovorili tudi o vlogi, organiziranosti in dejavnosti svetov potrošnikov v krajevnih skupnostih.

Ugotovili so, da ta oblika samoupravnega organiziranja potrošnikov in koristnikov storitev domala nikjer ni povsem zaživela, četudi je zapisana v statutih krajevnih skupnosti. Podoba je, da so potrošniški sveti, ponekod tudi komisije za varstvo interesov potrošnikov, ostali le na papirju. Izjema naj bi bila le krajevna skupnost Lesce, kjer je krajevna konferenca SZDL na pobudo trgovskega podjetja Murka organizirala javno razpravo o predlogu dogovora med krajevno skupnostjo, krajevno konferenco SZDL in vsemi trgovskimi, gostinskimi in obrtnimi delovnimi organizacijami o organiziranosti potrošnikov, zaščiti njihovih interesov ter usklajevanju odnosov z izvajalci storitev.

Poskusi, da svet potrošnikov zaživi, navzlic prizadevanjem krajevnih konferenc, da bi vključila čim večje število krajanov, še vedno niso dali zaželenih rezultatov. Na več kot sto vprašanih pol, ki so jih razposlali gospodinjstvom o problematiki prekrbe in organiziranja potrošnikov, so dobili le slabo tretjino odgovorov. Tudi pripomba na predlog dogovora je bilo izredno malo. Vse kaže, da je še precej nejasnosti, predvsem pa, kdo naj bo delegat zbora potrošnikov. Po mnenju krajevnih dejavnikov bi morali biti delegati predvsem gospodinjstve, trgovski delavci in drugi ponudniki storitev. Takšna zasnova delegatske organiziranosti potrošnikov, kar se je že potrdilo v praksi, je nesprejemljiva, saj navsezadnje niso potrošniki zgolj žene - gospodinjke.

VELIČASTNO SREČANJE NEKDANJIH ZAPORNIKOV V BEGUNJAH

Medobčinski svet SZDL za Gorenjsko je v soboto, 7. maja, organiziral na Krpinu v Begunjah srečanje nekdanjih zapornikov in zapornikov pod geslom Še pomnite tovariši, ki se ga je udeležilo okrog tri tisoč nekdanjih zapornikov in zapornikov, borcev NOV, aktivistov in drugih občanov. Med številnimi uglednimi gosti je bil tudi tovariš Edvard Kardelj z ženo Pepco.

Slavnostni govornik je bil Vinko Hafner, ki je med drugim opisal našo prehojeno pot in poudaril izredne uspehe v našem povojnem socialističnem razvoju. Omenil je tudi zločinska početja gestapovca Clementa Druschkeja in pri tem dejal, da ne zahtevamo njegove obsodbe zaradi maščevanja, pač pa zato, da bo to v opomin drugim, da se nihče več ne bi loteval takih krvočelnih dejanj. Njegova starost ne more biti oprostila okoliščina, saj je sam izvajal zločine tudi nad ostarelimi, ženami in otroki.

V prestem kulturnem programu so nastopili recitatorji delavske univerze Radovljica, združena pevska

V drugi polovici 19. stoletja so se začele razvijati gospodarska, socialna zgodovina in druge zgodovinske znanosti. Stari zgodovinski zapisi niso vsebovali podatkov, ki so zanimali te panoge. Take podatke je edino lahko nudilo arhivsko gradivo, zato se je njegov pomen še povečal.

Važnosti arhivskega gradiva za zgodovino in druga znanstvena področja, za kulturo nasploh in druge družbene potrebe se zavedata tudi jugoslovanska in slovenska zakonodaja. Ljudska oblast se je že med drugo svetovno vojno zavzemala, da se reši kar največ virov za zgodovino, tako za obdobje med vojno kakor tudi za dobo ljudske revolucije in izgradnje nove oblasti. Odlok predsedstva SNOS z dne 27. januarja 1945 zahteva: »Vse knjižnice, vsi arhivi, umetniški, kulturni in zgodovinski spomeniki, znanstvene in umetniške zbirke in prirodne znamenitosti, last kogar koli, spadajo pod posebno zaščito slovenske narodne oblasti.« Novejša arhivska zakonodaja pojem arhivskega gradiva še bolj precizira in poudarja njegov pomen. Zavarovanje arhivskega gradiva pa je posebej poudarjeno in sankcionirano v kazenskem zakoniku.

Določiti nekaterim delom registraturnega gradiva znanstveno in trajno vrednost je izredno težka, zapletena in odgovorna naloga in jo po zakonskih določilih smejo izvajati samo zgodovinski arhivi.

V Radovljici so že ob zadnjih volitvah 1974. leta, hkrati s konstituantno delegatske skupščine krajevnih skupnosti izvolili tudi s statutom določeno komisijo za varstvo interesov potrošnikov, ki pa razen enega ali dveh sestankov ni imela kaj početi, čeprav so problemi prekrbe in storitvenih dejavnosti na tem območju vseskozi prisotni.

Na posvetu so predsedniki KK SZDL priznali, da doslej tej obliki organiziranosti in zaščiti interesov potrošnikov niso namenili posebne pozornosti. Nedavna pobuda zvezne in republiške konference SZDL o akciji, da se pospeši proces organiziranja potrošnikov na vseh ravneh, predvsem pa v krajevnih skupnostih, je zato sprejeta kot prednostna naloga v programih KK SZDL. Za uredničenje te naloge bodo v koristno oporo jasna in konkretna izhodišča republiške konference SZDL Slovenije, zapisana v napotkih o metodah delovanja svetov potrošnikov, njihove organiziranosti in osnutke poslovnika sveta, ki so jih prejeli v obravnavo vse krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL. To gradivo bo služilo kot pripomoček za konkretno oblikovanje predlogov dokumentov za ustanavljanje in dejavnost svetov iz zborov potrošnikov. Te bodo sestavljali delegati, izbrani na uličnih in vaskih ter krajevnih zbiorih občanov, v skladu s statutarnimi določili, ki pa jih bodo v krajevnih skupnostih morali še dopolniti in spremeniti.

zbora iz Lesce in Ljubnega ter godba na pihala Lesce. Z zborovanja so udeleženci poslali čestitke za najlepši željami tovariši Titu za njegovo 85-letnico rojstva. Srečanje je bilo povezano tudi s praznovanjem letošnjih jubilejev - 40. letnice ustanovitve kongresa KPS in jubilejev tov. Tita, poleg tega pa je bila s tem dana priložnost za obujanje spominov na leta naše revolucije. Obenem pa je bila s tem dana spodbuda, da bi se zaporniki lotili pisanja svojih spominov, ki bodo dopolnili revolucionarno zgodovino Gorenjske. Z odobravanjem so namreč sprejeli predlog medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, da naj se bivša kaznilnica v Begunjah spremeni v muzej revolucije za Gorenjsko.

Posebna delegacija je s prireditvenega prostora odnesla vence na graščinski vrt, kjer so okupatorjevi krvniki ustrelili 509 talcev, in v Drago, kjer je pod nemškimi krogli padlo 116 talcev ter 18 borcev NOV.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V vseh krajih radovljiške občine so izredno svečano počastili praznik OF in 1. maja, ki so ju posvetili jubilejnemu obletnicam tov. Tita in zveze komunistov. V vseh KS so družbenopolitične organizacije priredile proslave s kulturnimi programi, zaslužnim občanom, organizacijam in društvom pa so podelili priznanja OF. V prazničnih dneh je bilo tudi več športnih tekmovalj in pobodov, ki so jih organizirali mladi. Osrednja proslava in veskoletno delavsko slavlje je bila pri Šobcu.

Na slavnostnem zboru komunistov radovljiške občine, 23. aprila, v festivalni dvorani na Bledu so svečano sprejeli v ZK 84 novih članov. Ob tej priliki je 6 predvojnih komunistov dobilo posebna priznanja OK ZK Radovljica, za več kot 30-letno članstvo pa je prejelo priznanje 88 komunistov. Vsi udeleženci zbora so prejeli tudi brošuro, monografijo revolucionarnih dogodkov in NOB z opisi življenjske poti predvojnih komunistov z območja radovljiške občine.

Na 82. seji izvršnega sveta OS Radovljica, 26. aprila, so obravnavali predloge samoupravnih sporazumov o temeljnih planov za obdobje 1976 - 1980 izobraževalne skupnosti SRS, skupnosti otroškega varstva SRS, skupnosti socialnega skrbstva, kulturne skupnosti in zveze skupnosti za zaposlovanje SRS. Na dnevnem redu je bila tudi obravnavana naročila urbanistične dokumentacije za 1977. leto, programa usmerjenega izobraževanja, poročila o izvajanju odloka o javni snagi, poročila o delu izvršnega sveta v 1976. letu, predloga o financiranju odprave poškodb na cesti proti Češnjici pri Podnartu in v Peratici, poročila o izvajanju srednjeročnega programa izgradnje in rekonstrukcije regionalnih cest v radovljiški občini, predloga plana dohodkov in izdatkov občinskega proračuna za II. tromesečje 1977. ter več finančnih zadev.

Letošnja občinska priznanja OF, ki jih je na proslavi dneva OF v Radovljici podelila OK SZDL, je prejelo 18 zaslužnih družbenopolitičnih delavcev, od teh z Bleda 3, iz Radovljice in Zaspja 2 ter po eden z Bohinjske Bete, Bohinjske Bistrice, Begunj, Gorj, Krop, Lencova, Lesc, Ljubnega, Nemškega rova, Srednje Dobrave in Podnarta. Občinsko priznanje OF sta prejeli tudi gasilski društvi Mlino in Brezje, Murka Lesce, Knjigovoznica Radovljica in TVD Partizan Gorje. V krajevnih organizacijah SZDL so za praznik podelili 106 krajevnih priznanj OF.

Na proslavi prvega maja pri Šobcu je predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Marjan Vrabec podelil za uspešno delo v sindikatih srebrne znake sindikata Slovenije Francu Koršcu, Petru Piskurju in Tomažu Majerju iz Verige Lesce, Stefanu Hojdičniku in Miru Albaninju iz Iške Otoče, Srečku Paulu iz Iške Lipnice, Janezu Koncu in Stanuku Jeretu iz GG Bled, Vinku Iskrji iz Vezene Bled, Marku Berčetu iz Plamena Kropa, Stefanu Bankotu iz LIP Bled, Janezu Kavčiču iz LIP - TOZD Bohinjska Bistrica, Zoranu Kristanu iz PTT Radovljica, Jožetu Koselju iz železniške postaje Lesce ter sindikalnim organizacijam Boline Begunje, PTT Radovljica, LIP Bled in Zdravstveni dom Radovljica. Zlati znak je prejela Iskra Otoče v Ljubljani.

Izvršni svet OS Radovljica je 25. aprila v hotelu Svoboda na Bledu sklical posvetovanje o urbanističnih in lokacijskih možnostih za izvedbo investicijskega programa razvoja turizma in gostinstva na Bledu in v Bohinju. Poleg članov izvršnega sveta, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij so se posveta udeležili tudi predstavniki Zavoda za urbanizem, komunalne skupnosti ter turističnih in gostinskih delovnih organizacij.

V spomin na 4. maj 1945. leta, ko so borci Kokrškega odreda osvobodili zapornike v begunjski jetišnici, slavijo v KS Begunjah na ta dan krajevni praznik. Letošnje slovesnosti, ki so potekale v znamenju jubilejev tov. Tita, partije, OF in praznika dela, so bile 1. maja pred osnovno šolo, kjer je nekdanji komandant Kokrškega odreda Stane Prezelj odkril spominsko ploščo, posvečeno osvoboditvi Begunj.

Od 11. do 14. maja bodo zasedale skupščine vseh SIS družbenih dejavnosti radovljiške občine. Delegati obeh zborov skupščin bodo obravnavali in potrjevali najnovejše predloge samoupravnih sporazumov o temeljnih planov srednjeročnega razvoja za obdobje 1976 - 1980. Predlogi samoupravnih sporazumov ter povzetki programov vseh SIS bodo v javni razpravi v združenem delu in krajevnih skupnostih, skupščine SIS pa jih bodo dokončno potrdile konec junija.

Obrambnega dne, ki so ga uspešno pripravili aktiv ZRVS Bled v sodelovanju s prosvetnimi delavci in gasilci ter JLA Bohinjska Bela 23. aprila, se je udeležilo nad 400 učencev višjih razredov osnovne šole Bled. Po vaji zračnega napada so učenci opravili taktični pohod na Višce in reševali razne naloge, za zaključek pa so po razredih organizirali kulturno zabavno prireditve.

Na osnovi spremenjenih določil odloka o komunalnih taksah, ki ga je potrdila občinska skupščina Radovljica, bo letos za uporabo parkirnega prostora na območju Bleda za osebne avtomobile dnevna parkirnina 5 din, za motorna kolesa 2 in za avtomobila 30 din. Na območju Bohinja bo parkirnina za osebne avtomobile 5, za kombi vozila 7, za motorna kolesa 3 in za avtomobila 20 din. Na območju Lesce pa bo parkirnina za osebne avtomobile 4, za motorna vozila 3 in za avtomobila 20 din dnevno.

Na 44. seji izvršnega odbora predsedstva OK SZDL Radovljica je bila v ospredju obravnavanje vsebinske in finančne problematike CP Glas iz Kranja. Medtem ko na vsebinsko zasnovano glasilo ni bistvenih pripomb, pa je bila izražena kritika na račun zastopanosti člankov in zapisov, ki nesorazmerno pokrivajo radovljiško občino, prebika je povezava z dopisniki in tudi z OZD in TOZD, po drugi strani pa se vedno ni usklajen finančni delež Radovljice z ostalimi občinami na Gorenjskem.

Kolektiv osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je pred prvomajskimi prazniki obiskala delegacija osnovne šole Božana Šukan iz Varazdina. Z varazdinsko šolo radovljiški prosvetni delavci že poldrugo leto uspešno sodelujejo, zahvaljujoč atikom, ki so jih navezali s posredovanjem kulturnikov obeh občin. Gostje so bili sprejeti tudi na občinskem svetu zveze sindikatov, kjer so se pogovarjali o vzgojno izobraževalnih problemih v radovljiški občini.

Finančni načrt OK SZDL, ki so ga člani konference potrdili na 3. seji, 25. aprila, za 1977. leto predvideva 1.005.073 din dohodkov ali 3 % več kot leta 1976. Funkcionalni izdatki bodo letos znašali 132.179 din, predvsem za kritje stroškov sej, seminarjev, zborovanj in proslav, ki bodo glede na jubilejno leto številnejše kot druga leta.

Do 10. maja so bile v vseh krajevnih organizacijah ZRVS v radovljiški občini opravljene ustanovne skupščine osnovnih organizacij, kot to terjajo reorganizacija po novih določilih statuta. Do 20. maja bodo sklicane tudi skupščine vseh krajevnih organizacij, na katerih bodo izvolili nova vodstva in delegate za skupščino občinske organizacije rezervnih starešin, hkrati pa bodo potrdili letošnje programe strokovnega usposabljanja.

Po podatkih iz poslovnega poročila občinske zdravstvene skupnosti Radovljica, ki je bilo konec aprila obravnavano v vseh delegacijah SIS v KS in OZD, je razvidno, da so bili izdatki za zdravstveno varstvo v občini za okoli 7 % nad gorenjskim povprečjem. Vzrok je predvsem v izredno visokih stroških bolnišnice zdraviljenja, ki je pogojeno z visoko starostno strukturo prebivalstva. Na enega aktivnega zavarovanca odpade že 0,51 upokojenca, kar je 0,10 nad regijskim povprečjem.

Za praznik OF so 26. aprila v navzočnosti predstavnikov občinskih družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in kulturne skupnosti v Šivčevi hiši svečano odprli razstavo »Življenje slovenskih mornarjev v taboriščih Gonara in Padova 1942 - 1943«, o kateri je spregovoril ravnatelj Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« iz Pirana dr. Pahor, ki je postavil razstavo. Zanimive izvirne risbe in drugi likovni izdelki nekdanjih taboriščnikov bodo na ogled do 20. maja.

V šolskem centru Radovljica je nad 400 mladih dijakov in dijakinj, ki so organizirani v štirih osnovnih organizacijah ZSMS - v pedagoški gimnaziji, ekonomski srednji in kovinski poklicni šoli v Radovljici in v gostinski šoli na Bledu. Žal pa njihova dejavnost ni izpolnila pričakovanja zaradi pasivnosti vodstev teh OO ZSMS, ki bodo morala v bodoče krepko spremeniti način dela v skladu s statutom ZSMS, pa tudi s sprejetim programom dela konference mladih v izobraževanju.

Na 22. seji izvršnega odbora kulturne skupnosti Radovljica in delegacije obeh zborov za skupščino kulturne skupnosti Slovenije, 21. aprila, so kritično obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega programa, ki, kot je rečeno v razpravi, ne upošteva realnih potreb investicijskih naložb v kulturne objekte v radovljiški občini, pa tudi ne pretečajo zaostajanja materialne osnove knjižničarstva in izjemnih kadrovskih potreb v vseh kulturnih institucijah v občini.

Prvo mladinsko glasbeno srečanje, ki je bilo 22. aprila v avli osnovne šole v Lescah pod pokroviteljstvom sveta ZK tovarne Verige Lesce in v organizaciji izobraževalne skupnosti ter ZKPO Radovljica, je izredno lepo uspelo. Zasluga gre vsem nastopajočim mladim glasbenikom in skupinam z Bleda, Bohinja, Radovljice in Lesce, pa tudi prirediteljem pevovodjem in učiteljem. Žal pa se te lepe prireditve, razen nekaj starejših nastopajočih in okoli 100 učencev domače šole, ni udeležilo pričakovano število donatcev.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

BORCI »TITOVE VASI« OBUJAJO SPOMINE

Pod Smokuškim vrhom je bila Titova vas, pod njo dolina Završnica, nad njo del Karavank, ob vznožju pa se razprostirajo vasi Potoki, Moste, Žirovnica, Zabrznica, Selo, Breznica, Vrba, Doslovčev, Smokuč in Rodine. Tu so se rodili, delali in ustvarjali znani slovenski velikani, kmetje in delavci, trd gorenjski življ, ki se je upiral in odbijal vse poizkuse potujčevanja. Prešerni, Čopi, Janše, Finžgarji še živijo, še snujejo, še kmetujejo, tako je bilo in tako bo.

Mnogo fantov iz številnih vaških družin je pred fašistično okupacijo delalo v takratni Kranjski industrijski družbi na Javorniku in na Jesenicah. Tu so sodelovali v znanih štrajkih in se družno sodelavci in sodrugi uspešno upirali proti zatiranju delavstva, ki so ga izvajali nemški lastniki fužin, obratov in tovarne.

Prihod okupatorjev v aprilu 1941. leta za ljudi iz teh vasi ni bilo posebno presenečenje. Poznali so namreč fašizma, zato so se mu vsi štiri leta okupacije organizirano upirali. Enotnost ljudi, kljub izselitvam, aretacijam, streljanju talcev v Gorjah, na Koroški Beli, v Begunjah, Mostah in drugje, odganjanju ljudi v koncentracijska taborišča in vsem grozotnim metodam mučenja, ki so ga izvajali fašisti Druschkejevega kova, ni prenehala, nasprotno, se je še krepila. V vrstah borcev Cankarjeve čete, enotah gorenjskega in kokrškega odreda ter v drugih enotah NOB, so se borili fantje in dekleta iz vasi izpod Stola. Največ jih je bilo v prvem bataljonu gorenjskega in kasneje kokrškega odreda, ki se je ob podpori večine vaščanov uspešno boril proti sovražnim silam, nastanjenim na Jesenicah, na Javorniku, v Žirovnici, v Lescah, v Radovljici, na Bledu in v Begunjah. Več kot 5.000 do zob obojroženih fašističnih vojakov (policija, žandarmerija, enote SS in SA, gestapovci in drugi) je v obliki podkve proti Stolu zapiralo stirmi, rovtne in gozdove, kjer se je v stalni pripravljenosti zadrževal in izvajal akcije bataljon. Nenehno vznemirjanje sovražnika od Jesenic do Otoč sta bila cilj in naloga bataljona, ki mu do konca okupacije okupator ni prišel do živega. Nastanitveni položaj bataljona se je vsakih nekaj dni menjal, od Završnice proti Smokuški, Doslovski, Poljski in Zeleniški planini.

V začetku oktobra 1944. leta je bil bataljon že nakajdni med Planinco in Poljsko planino, takrat je bil njegov komandant Alojz Bele-Tičko, pred njim pa ga je iz akcije v akcijo vodil znani borec France Rebolj-Planinc. Komandant je bil mnenja, da to mesto za stalnejšo nastanitev bataljona ni najbolj primerno, zato sta se z Ivanom Dežmanom-Jančkom, komandirjem tretje čete (Dežman je kot domačin dobro poznal dolino Završnice), dogovorila, da poiščeta boljše. Dežman je peljal komandanta v Bulovčevo gozdno parcelo, to je, nad Smokuškim mostom desno proti Smokuški planini. Le 15 minut hoje v stirmi breg proti Smokuškemu vrhu sta se ustavila na jasi in oba hkrati ugotovila, da bo najbolj primerna. Ob pogovoru, kako bi razporedili objekte za nastanitev bataljona, sta menila, da je treba bodočemu taboru dati tudi ime. Dežman je predlagal naj se imenuje Titova vas!

Komandant Tičko se je strinjal, kasneje tudi seveda vsi borci, ki so se z navdušenjem lotili gradnje. Nekaj dni so nosili deske in drugo gradivo iz Paplerjeve (Tonejške) žage, ki je bila na začetku doline Završnice. Gradnja barak je vodil Ignac Baloh iz Doslovč, tesali, delali in pomagali pa so vsi borci bataljona. Po več dneh trdega dela je bilo zgrajenih osem objektov, ki so služili za nastanitev treh čet, obveščevalcev, kuhinje in zobne ambulante. V bližnji okolici so napravili zemeljanke, ki so služile za skladiščenje hrane, municije in drugih potreb.

Takoj po nastanitvi bataljona so postavili tri stražarska mesta: prvo na Smokuškem vrhu, drugo v bližini smokuškega mostu, tretje pa ob poti proti Kalščem, oziroma Sv. Petru nad Begunjami. Stražarsko mesto na Smokuškem vrhu, od koder je razgled po vsej dolini Završnice in proti Karavankam ter na planoto od Most proti Radovljici, je bilo telefonično povezano s štabom bataljona. Presenečenje s strani sovražnika je bilo onemogočeno, saj je bil zaznan vsak manjši ali večji premik iz njihovih postojank. Poleg budnih stražarjev in kurirjev so premike in namere sovražnika sproti in pravčasno ob pomoči vaščanov odkrivali bataljonski in obveščevalci kokrškega odreda.

V Titovi vasi je vladala prava vojaška tovariška disciplina. V dneh, ko bataljon ni izvajal akcij, so se borci po jutranjem zboru in dviganju zastave urili v ravnanju z orožjem (v bataljonu je bilo precej mladih borcev, ki še niso služili vojaškega roka) in v drugih vojaških veščinah, imeli so politične ure in kulturne večere. Za prehrano borcev je skrbela lastna gospodarska komi-

sija, za obutev, obleko in druge potrebe pa čevljarstva in krojaška delavnica ter delavnica za popravilo orožja. Obrtne delavnice so bile vsaka za sebe v bližnji okolici Titove vasi. Nad zdravim borcem sta bedela bolničar in zobozdravnik, le-ta je imel iz kolovrata napravljen moderno aparaturo za popravilo zob.

Vest o bivanju prvega bataljona kokrškega odreda v Titovi vasi si je kmalu utrla pot do širšega kroga ljudi in prišla na uho tudi sovražniku, ki pa si ni bil na jasem, kolikšna in številna partizanska enota mu stalno minira strogo nadzorovano železniško progo od Jesenic proti Radovljici, uprizarja mitinge v prosvetnem domu na Breznici in v Vrbi in se pojavlja v manjšem ali večjem številu v predelih zgornje gorenjske doline. Sovražna vojska je nekajkrat hajkala proti dolini Završnice, vendar dalj kot do njenega začetka ni prišla. Govorilo se je o močni obojrožitvi in pripravljenosti borcev, da odbijejo sovražnika, ki se je nekaj mesecev pripravljaval na uničenje »zloglasne« Titove vasi. Priprave niso ostale toliko skrite, da ne bi zanje že nekaj dni prej izvedeli obveščevalci. Pred napadom je bil bataljon noč in dan v strogi pripravljenosti, ojačana so bila stra-

Iz osrednje občinske proslave dneva OF in prvega maja

ZBOR OSTARELIH PROSTOVOLJCEV

Ostareli prostovoljci, borci za našo severno mejo na Jesenicah so 28. aprila imeli svoj praznik. Zbrali so se na občnem zboru tovariši iz vseh naselij jeseniške občine, od Žirovnice pa tja do Rateč. Pogovorili so se o delu organizacije v obdobju zadnjih dveh let in pri tem ugotovili, da število članov naglo upada, saj jih je v zadnjih dveh letih umrlo kar 16. Od skupnega števila 52 je kar 17 takih, ki so stari 80 in več let, kar je razumljivo, saj so pretekla že desetletja od tedaj, ko so kot mladeniči prišli za orožje, da branijo severne meje komaj rojene Jugoslavije v letih 1918/1919.

Poročilo predsednika navaja, da se je odbor trudil, da bi bila povezava med člani čimboljša, trudil se je, da so bili nekateri člani, ki imajo manjše osebne dohodke, deležni denarne pomoči za nabavo ozimnice, in tudi, da dva člana prejmeta stalno mesečno priznavalnino s sklada za borce NOV pri občinski skupščini.

V poročilu so bile omenjene tudi težke narodnostne razmere naših rojakov v Avstriji. V zvezi s tem so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri izražajo vso zaskrbljenost za slovensko in hrvaško narodnostno skupnost v Avstriji, ki se morata še vedno boriti za svoje temeljne narodnostne pravice.

Sprejeli so tudi resolucijo, v kateri zahtevajo pravično kazeno za nacističnega zločinca, gestapovca Clementa Druschkeja, ki je povzročil na Jesenicah in okolici toliko gorja.

V imenu republiškega odbora zveze prostovoljcev, borcev za severno mejo 1918/19 je občni zbor pozdravil Jože Rupnik, ki je omenjal 60-letnico bojev za severno mejo, ki bo prihodnje leto, ko naj bi ta jubilej dostojno praznili. Dejal je, da je bil že pred leti osnovan odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za postavitev spomenika generalu Rudolfu Maistru v Mariboru, ki je ogromno prispeval v takratnih bojih za severno mejo. Do postavitve tega spomenika ni prišlo, vendar bi bilo prav,

žarska mesta, patrole pa so bile v razne smeri stalno na poti. Straža na Smokuškem vrhu je 31. januarja 1945. leta ob 5. uri zjutraj opazila, da se iz smeri Rodin bliža nemška predhodnica in za njo večja enota. Vodja straže Stanko Prešeren iz Žirovnice je o bližanju sovražnika telefonično obvestil komandanta bataljona, le-ta je odredil, naj straža počaka v zasedi, da ji bo takoj prišla v pomoč četa borcev. Po posvetoivanju štaba bataljona so odšli: prva četa Proti Kalščem, druga proti Smokuškemu vrhu, tretja pa proti Smokuški planini. Vse čete so natele na močne sovražne zasede in se z njimi spopadle.

Nad dolino Završnice se je vnel neenak boj, v katerem so štirje borci bataljona izgubili življenja. Tisočglavi, do zob obojroženi sovražni vojski, ki je pritiskala iz vseh smeri se čete niso mogle uspešno upirati, zato so se umikale proti zbornemu mestu.

Nad dolino Završnice je ob 8. uri dim naznanjal, da je sovražna vojska prodrla do Titove vasi. Sovražniku ni bilo do nadaljnjih spopadov z bataljonom. Navdušenje nad uspehom ga je gnalo preko Smokuškega vrha v dolino. Bataljon si je v nekaj dneh, nedaleč proč, postavil novo taborišče in nadaljeval z akcijami do osvoboditve.

Na dan rojstnega dne našega maršala Tita v sredo, 25. maja, bo aktiv borcev kokrškega odreda skupno s krajevno organizacijo ZB NOV Žirovnica in drugimi organizacijami odkril na mestu, kjer je v središču sovražnega polkroga štiri mesece taboril v Titovi vasi bataljon kokrškega odreda, spominsko obeležje. Na ta dan bosta na mestih, kjer se je bataljon zadrževal dalj časa, odkriti še dve spominski obeležji.

Ivan Saksida

PREJEMNIKI PRIZNANJ OF V JESENŠKI OBČINI

Za letošnji praznik osvobodilne fronte so v jeseniški občini prejeli PRIZNANJA OF naslednji občani: ANTONIJA DIVJAK iz krajevne skupnosti Podmežaklja, za aktivno družbenopolitično delo v krajevni skupnosti.

JOŽE GAZVODA iz krajevne skupnosti Kranjska gora, za dolgoletno vsestransko uspešno družbenopolitično delo.

JOŽE OSVALD iz krajevne skupnosti Rateče, za

dolgoletno — družbenopolitično aktivnost v krajevni skupnosti.

STANISLAV RIŽNAR iz krajevne skupnosti Kranjska gora, za uspešno družbenopolitično delovanje.

FRANC SALBERGER iz krajevne skupnosti Mojstrana, za dolgoletno družbenopolitično delo v krajevni skupnosti.

ANDREJ ZALOKAR iz krajevne skupnosti Plavž, za dolgoletno družbenopolitično delovanje v krajevni skupnosti in v delovni organizaciji Železarna.

VSEM NAGRAJENCEM ISKRENE ČESTITKE!

DVOJE PRAZNIČNIH PRIREDITEV V LESCAH

V prazničnih dneh smo si lahko Leščani in okoličani ogledali kar dvoje kulturnih prireditev, kar bi bil pomemben dosežek tudi za kako večjo krajevno skupnost od naše. Prva, 26. aprila, je bila lokalnega pomena in smo z njo proslavili letošnje jubileje in praznike, drugo pa je bilo tradicionalno srečanje prvega maja pri Šobcu.

Za slavnostno akademijo, ki je bila v torek, 26. aprila, ob 19. uri v avli osnovne šole Frana Saleškega Finžgarja v Lescah, so se potrudili vsi kulturni delavci v krajevni skupnosti in pokroviteljice, družbenopolitične organizacije. V uro in pol trajajočem programu so v pesmi, besedi in melodiji predstavili pomembne zgodovinske mejnike zadnjih štiridesetih let in ga zaključili z besedami ljubezni in spoštovanja do tovariša Tita iz mladih ust.

Nastopajoči so se dobro odrezali. Godba na pihala DPD Svoboda Lesce se je predstavila z novim, do potankosti naštudiranim programom (in v bleščečih, novih uniformah), zbor DPD Svoboda je bil zanesljiv, mladeniški in vihrav z zborovodjem vred, osnovnošolski pevski zbor pa prikupen in svež, kot to znajo biti le otroci. Tudi recitatorji so bili solidni, pohvaliti je treba zlasti osnovnošolce, ki so z lahkoto predstavili zahtevna besedila.

Med programom so podelili še priznanja OF, čisto na koncu pa so se z dvema skladbama predstavili v drugačni zasedbi še godbeniki in navdušili občinstvo.

S tem so bili tudi organizatorji nagajeni, saj so dva meseca trdo delali, da so akademijo spravili na oder. Materialno so priskočile na pomoč delovne in temeljne organizacije v naši krajevni skupnosti, Veriga in Zito, trgovsko podjetje Murka (njihova aranžerka je pripravila sceno, ki se je ne bi sramovali tudi na kaki širši prireditvi) in ne nazadnje osnovna šola. Veselje ob uspehu pa nam je grenilo le eno: od povabljenih novinarjev ni bilo nobenega, še opravičil se ni nihče. Sicer pa ni bilo prvič, da so nas predstavniki javnega obveščanja pustili na cedilu.

Tembolj pa so bili navdušeni delovni ljudje in občani, katerim je bila pravzaprav prireditev tudi namenjena. Prišlo jih je zelo veliko, za polno dvorano, vseh starosti in niso skoparili z aplavzom.

V nedeljo, prvega maja, na tradicionalnem srečanju ob delavskem prazniku smo si dopoldan ogledali kulturni program, ki je bil del kulturnih delavcev na občinski ravni. Sodelujoči so že znani in že ob njihovih imenih lahko pričakujemo so-

liden program: recitatorji ZKPO Radovljica, godba na pihala DPD Svoboda Lesce, pevski zbor DPD Svoboda in mešani pevski zbor iz Ljubnega, folklorna skupina KPD Veriga Lesce. Podelili so tudi priznanja sindikata in odlikovanja.

Prijetno so presenetili gostje, plesalci RKUD Svoboda VIS Varaždin, njihov nastop je bil učinkovita celota folklornih plesov, mladih glasov, čednih dekliških obrazov in postav — vse do narodnih noš. V primerjavi z njimi so se toliko slabše odrezali domači plesalci, ki niso izvedli niti že tolikokrat preplezanega programa tako, kot bi bilo treba, ne v celoti in ne brez zelo vidnih napak. Razočarali so nas, gledalce, in verjetno so bili tudi sami slabe volje. Da bodo popravili slab vtis, bodo morali v prihodnje pokazati veliko več.

Ze sam kulturni del praznovanja je bil neverjetno dobro obiskan, še več ljudi pa je bilo popoldne, ko so za ples igrali Gorenjci, tja do noči. Skratka, bilo je prijetno, domače in praznično, pa še vreme ni tako nagajalo kot prejšnja leta.

M. V.

BILO JE 13. MAJA ...

»Brez mrtvih grl, šibak je življ glas — ker nas ni več, ste vsepovsod — saj smrt vas je življenju darovala.«

Minilo je štiriinšestdeset let, odkar so v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici ustrelili devet talcev izmed 12.680 zapornikov, kolikor nas je šlo med vojno skozi zloglasne begunjske zapore. Teh devet žrtev je bilo ustrelenih v povračilni akciji za likvidirano nemško učiteljico, ki je učila v Bohinju.

Ustreljeni so bili naslednji tovariši: Milan Gašperlin iz Stare Fužine, Anton Jazbec iz Vrol, Ivan Jerman iz Dobruše, Rafael Konicilija iz Zgornje Trebuše, Anton Mežek iz Leskovca, Aleksander Oblak iz Žirovskega vrha, Maksimiljan Sterlić iz Žirov, Simon Zima iz Grabča pri Gorjah in Anton Zupančič iz Vinj.

Deseti sem bil sam, avtor teh vrstic, ki so me iz te skupine odstranili uro pred odhodom na morišče.

Jože Ambrožič

Udeleženci občnega zbora nekdanjih borcev — prostovoljcev za severno mejo

USPEŠNA AKCIJA ZA VAROVANJE OKOLJA

V petek, 6. maja, je komisija za gospodarsko dejavnost pri KS Podmežaklja na svoji seji pregledala doslej opravljeno in izvedeno delo pri urejanju okolja na terenu v Podmežaklju.

Splošna ugotovitev je bila, da akcija v tej smeri sicer počasi, vendar zelo zadovoljivo poteka. So sicer še nekateri, vendar redki posamezniki, ki se temu urejanju upirajo, toda velika večina je važnost in potrebo urejanja javne snage razumela in se kontejnerjev za odlaganje smeti in odpadkov redno poslužuje.

Povedati je namreč treba, da se je potreba po številu kontejnerjev, če smo želeli zadostiti vsem potrebam, močno povečala. Tako bo skupno nameščenih deset kontejnerjev, od katerih je šest nabavila in plačala krajevna skupnost iz svojih lastnih finančnih sredstev, za štiri kontejnerje pa so dali prispevek občani. Na zboru občanov je bil namreč soglasno sprejet sklep, da vsaka družina prispeva enkrat delež v znesku 300 din. V primeru pa, da je samo ena oseba, se prispevek zniža za polovico. Do sedaj je za uporabo postavljenih šest kontejnerjev, štirje pa so naročeni in bodo še v tem mesecu dobavljeni.

Seveda je komisija za gospodarsko dejavnost pri tem upoštevala, da so stanovanjci, predvsem v stavbah družbenega sektorja, posode za odvoz smeti in odpadkov imeli že dalj časa v uporabi. Zato je tako stanje upoštevala in sklenila, da tam, kjer smetnjake že uporabljajo, niso obvezni plačati prispevka. Pri tem pa je bilo sklenjeno, da vsi tisti lastniki hiš in njihovih stanovanj, kjer ne bodo postavljali in dosegli kontejnerji, morajo bvezno nabaviti posode za odlaganje smeti in odpadkov.

Poudariti je treba, da bo sanitarna inšpekcija skupščine občine Jesenice budno pazila in izvajala kontrolo, kako bodo stanovanjci uporabljali kontejnerje in smetnjake. Čistoča in higiena sta pri tem prvenstvene važnosti. Vse, ki občinskega odlaka o vzdrževanju javne snage ne bodo spoštovali, bo sanitarna inšpekcija prijavila občinskemu sodniku za prekrške.

Treba pa je priznati, da je velika večina lastnikov hiš, kakor tudi njihovih stanovanj, razumela potrebo in važnost te očistevalne akcije, oziroma lastnega varstva okolja. To dokazuje že sama akcija pri pobiranju prispevka za doplačilo sredstev za nabavo kontejnerjev, saj je bilo doslej vplačanih že 35.000 din.

Kakor je težko obremenjevati občane z raznimi dodatnimi prispevkami, tako je tudi težko obremenjevati občane z raznimi dodatnimi prispevkami.

OBRAMBNI DAN OSNOVNE ŠOLE KOROŠKA BELA

Prav je, da smo na vojno pripravljene vsi, tako odrasli kot otroci. Zato smo tudi pri obrambnem dnevu sodelovali vsi. Krajevna skupnost je vključila v delo tudi našo šolo in tako prevzela nase odgovornost za varnost otrok. To je bila prva vaja, kjer sta sodelovali krajevna skupnost in šola. Važno je, da se ve, da bosta v takih primerih krajevna skupnost in šola skrbeli za otroke, kadar so starši zaposleni ali drugje angažirani.

Člani civilne zaščite, teritorialne obrambe in odbora za splošni ljudski odpor so skupaj z učitelji organizirali obrambni dan. Razdeljeni smo bili v 14 skupin in vsaka je imela določeno nalogo. V glavnem je delo dobro potekalo — taborniki so postavili šotore, gasilci so pregledali gasilne naprave in pogasili požar, sanitarna skupina je obvezala nekaj »ranjencev«, saj so opravili učenci sedmih razredov tečaj prve pomoči, tehnična skupina se je učila postavljati mostove, stranišča, učenke osmih razredov smo pomagale spraviti na varno otroke iz vrta, nižji razredi pa so ob robu Javornika imeli pouk v naravi.

Preskrbovalna skupina je imela največ dela. Skupaj z vojniki nam je pripravila malico in kosilo — pravi vojaški pasulj. Bilo je mrzlo in vetrovno, zato se nam je kar prileglo toplo kosilo.

Za zaključek nam je kulturna skupina pripravila miting, informativno-propagandna skupina pa je razdelila glasilo Ježkov rod, ki je bilo večinoma oblikovano na mestu, kamor smo se umaknili. Vsi smo se trudili, učenci, vojniki, komandni kader, člani krajevne skupnosti in naši učitelji, da bi prvi obrambni dan čim bolj uspel. Spoznali smo, da ni tako enostavno organizirati varnosti in obenem omogočiti kolikor toliko normalno življenje. Organizatorji so se pomenili na koncu o pomanjkljivostih in napakah, ki jih bomo ob prihodnjih obrambnih dnevih skušali odpraviti. Mislim, da nas nihče ne bi mogel iznenaditi, čeprav smo tik ob meji.

Avsenik Marija, 8. c. osnovna šola Koroška Bela

ki, je akcija v tej smeri potekala izredno zadovoljivo. Komisija za gospodarsko dejavnost pri svetu krajevne skupnosti Podmežaklja se vsem toplo zahvaljuje za razumevanje in sodelovanje.

JR.

NA DOVJEM SLAVNOSTNA SEJA S KULTURNIM PROGRAMOM

V ponedeljek, 9. maja, je bila v dvorani kulturnega doma na Dovjem slavnostna seja osnovne organizacije ZK in krajevne konference SZDL Dovje-Mojstrana. Sodila je v okvir praznovanja letošnjih Titovih jubilejev in 9. maja, dneva zmage.

Na seji je zbrane najprej pozdravil sekretar ZK v tej krajevni skupnosti Jože Mirtič, za njim pa je spregovoril Pavel Krznarič. Orisal je življenje in vlogo tovariša Tita ter njegov revolucionarni prispevek za razvoj naše samoupravne socialistične družbe. Pudaril je tudi pomembnost ustanovnega kongresa KPS na Čebinah ter nadaljnjo pot naše partije kot edine resnične avantgardne sile našega delovnega razreda.

Zatem se je v dvorani kulturnega doma nadaljeval kulturni program, ki so mu z zanimanjem sledili številni krajanj Dovja, Mojstrane in okoliških krajev. V kulturnem programu so nastopali harmonikarji osnovne šole 16. december iz Mojstrane, drugi letnik šole za zdravstvene delavce Jesenice, mladina z recitalom Tito in naša mladost, posebno pa je kulturni program popestrila folklorna skupina KUD Jaka Rabič.

J.R.

PRAZNIČNI DAN KOMUNISTOV NA JAVORNIKU

Svet ZK Javornik-Koroška Bela je v petek, 6. maja, organiziral proslavo v počastitev 40. letnice ustanovitve KPS in Titovih jubilejev. Proslave v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik se je udeležilo več kot 200 ljudi, med gosti pa so bili: sekretarka komiteja občinske konference ZKS Jesenice Marija Zupančič-Vičar, udeleženec ustanovnega kongresa KPS na Čebinah Vencelj Perko, Janko Noč in Alojz Tišov, ki je bil tudi med častnimi gosti nedavne slavnostne seje občinske konference ZKS Jesenice na Javorniku (s tem dopolnjujemo in popravljamo poročilo s te seje, objavljeno v 14. številki Železarja).

O pomenu partijskih jubilejev sta govorila sekretar sveta ZKS v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela Lovro Brce in predvojni komunist Vencelj Perko.

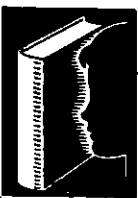
Delegacija članov ZKS je položila vence k spomeniku padlih borcev na Javorniku in k spomeniku žrtvam nacističnega nasilja v parku talcev na Koroški Beli.

V kulturnem programu je sodeloval moški pevski zbor Vintgar z Blejske Dobrave, ki je zapel nekaj delavskih in partizanskih pesmi pod vodstvom Janeza Ponikvarja. Člani dramskega oddelka DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela so prebrali odlomek iz brošure 70 dni v Glavnjaci, ki jo je napisala Marija Zumer, ter odlomek iz knjige Jožeta Vidica, ki govori o družini Albina in Julke Pibernik z Javornika, ki se je igmanskega marša tudi udeležila.

Proslavo so zaključili pripadniki JLA z recitalom, ki je bil spremljan z barvnimi diapozitivi, nato pa so prebrali še pozdravni pismi tov. Titu in centralnemu komiteju ZKS.

SLIKA 11: Kolikokrat greste povprečno v kino?

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Norma KLEIN: Sončni žarek. Pomurska založba 1977.

Pomurska založba je znana po tem, da kaj rada izdaja uspešnice, včasih tudi take malce sumljivega slovesa. Če družba pričakuje od založbe, da bo gospodarsko uspešna, drugače tudi biti ne more. Kako v tem primeru? Na ščitnem ovitku piše, da sta knjiga in film dosegla v ZDA velik uspeh (večjega od osnovno sorodne Ljubezenske zgodbe). Vendar uspeh v Ameriki ni vedno jamstvo za uspeh pri našem občinstvu. Tudi Ljubezenske zgodbe E. Segala pri nas ne berejo tako navdušeno, kot bi pričakovali. Je morda kriva okoliščina, da nam je okoliže, ki ga ta knjiga opisuje, tuje? Nas morda odbija hotena grobost — zlasti v dialogih — s katero skuša Segal, posnemajoč govorico današnje mladine, zabrisati sentimentalnost zgodbe? Sicer pa — kako more sploh biti privlačna zgodba, ki sloni na neozdravljivi bolezni glavne junakinje, zlasti še, če vse skupaj ni odeto v nekažno pravljico, kot je to bilo pri starejših žalostnih zgodbah?

Verjetno gre tudi za določene razlike v miselnosti — in predvsem v čustvovanju — med našim in ameriškim občinstvom. Mladim ljudem na sploh ni posebno prijetno soočenje s smrtjo — in to velja gotovo enako v Ameriki kot drugod. Vendar vemo, da v Ameriki zdravnik bolniku navadno pove, kaj ga čaka. Tudi kadar je upanje malo ali nič; pri nas mu to navadno zamolči. Tudi glavni junakinji Sončnega žarka niso zamolčali, da so ji meseci šteti. Pravzaprav bi bilo treba pove-

dati še to, da gre za zgodbo, ki se opira na neko resnično usodo. Namreč, pisateljica je — poleg scenarija za TV nadaljevalko — uporabila kot predlogo magnetofonski zapis, izpoved neke devetnajstletnice, ki je bila deležna podobne (ali morda enake) usode. Vemo, da je pri tem spremenila imena, ni pa znano, v kakšni meri je spreminjala druge fakte: kraje, čas, poklic junakinje in podobno.

Pri branju dobimo občutek popolne avtentičnosti. Podrobnosti so napisane tako, kot pišejo preprosti ljudje. Kdor ne bo pazljivo prebral opomb na ščitnem ovitku, bo zlahka podlegel vtisu, da gre za izvirni dokument. In — če pustimo ob strani zunanje podatke — niti ne bo daleč od resnice. Vse, kar nam pripoveduje ta knjiga, govori Kate — tako se imenuje junakinja v knjigi — vse, razen zadnjih dveh vrstic, ki sporočata njeno smrt. Glede na način, kako je ta knjiga nastala, se ne moremo vprašati: »Ali bi tako govorila resnična oseba, ki bi jo to doletelo?« — saj vemo, da je v resnici tako govorila. Podrobnosti so gotovo pristne. Norma Klein je morala predvsem »urediti material«: iz življenjske zmede, ki se je po vsej verjetnosti kazala v magnetofonskem zapisu, izluščiti jasno in za bralca razumljivo zgodbo.

Ali lahko domnevamo, da bo ta zgodba našemu bralcu bližja od Love Story? Ena ključnih prvin Segalovega romana je v tem, da se tam revna deklica oženi z bogatim sinom. Kakor da ne bi šlo brez te šablone! V Sončnem žarku so te reči malce drugačne. Kate je preprosto dekle in ne kaže posebnih znakov, da si želi družbenega vzpona. S stališča svojega okolja — svojih staršev — je malce iztirjena. S šestnajstimi leti se je spustila v ponesrečen zakon, ki ga je potem

sama pretrgala, ne da bi prvemu možu povedala, da pričakuje otroka. Pozneje se je sprijateljila z mladim moškim, ki je brez nadaljnega bil pripravljen vzeti otroka za svojega. Vendar je dolgo časa brez zaposlitve, tako da bi bila splošna situacija tudi brez Katine bolezni vse prej kot rožnata. Sicer pa se nam Kate predstavlja kot malce sitno in včasih prepirljivo dekle, ki pa ima hkrati nekaj lastnosti, ki jih je kar težko označiti, če nečemo uporabljati velikih in zvnenih besed.

Pa naj govorijo dejstva. Najprej to, kar smo že omenili: da je brez nadaljnega zapustila moža ko je spoznala, da nista za skupaj — čeprav je bil že otrok na poti. Potem to, da je hotela imeti otroka zase. In glavno: kakšen je bil njen odziv na spoznanje o neozdravljivi bolezni in na vrsto strašnih odločitev v zvezi s tem? Najprej je odklonila amputacijo noge, čeprav so ji rekli, da bo tako živel nekaj let manj. Pozneje je odklonila kemično zdravljenje, ker je čutila, da jo zdravlila duševno pohablja in tako spet približala usodni trenutek. Pri vsem tem pa je bila sama: mati ji ni hotela pomagati in je celo prepovedala mlajši sestrji, da bi jo obiskala. Ob usodni odločitvi — ko se je odpovedala zdravilom — pa jo je zapustil tudi fant. Nekaj časa ji je bila v edino oporo zdravnica — ta ji je tudi posodila magnetofon.

Pravzaprav ta knjiga ni bila napisana zato, da bi zdravi ljudje ob njej prelivali bolne solze. Kate — oziroma Jacqueline, tako se je imenovala v resnici — je hotela s svojo izpovedjo zapustiti del sebe hčerki, da bi imela po njeni smrti vseeno nekaj od nje. Ni čisto jasno, ali je imela tudi pisateljske ambicije, vendar je tako nanese, da lahko nekaj sebe, nekaj svojega poguma, zapusti tudi neznani bralcu.

KULTURNA IZKAZNICA OBČANA JESENIC

IX. GREMO V KINO — DVOBOJ KINO : TELEVIZIJA

Kdo še ni okusil čara, ko se v dvorani počasi pogasijo luči, razgrne zavesa in na platnu zaživijo slike, ki tako verno »posnemajo« resnično življenje? Toda — ali je ta čar danes že zbledel? Redkokdaj še srečamo gnečo v kinematografih in značilno vpitje: »Karto več?« Teoretiški so zdaj spodbujali, zdaj le spremljali soočenje dveh velikih medijev: filma in televizije. Nekateri so prerokovali, da pomeni nastop televizije dokončno smrt filmu, oziroma kinematografu, drugi so poudarjali posebne prednosti kina, ki jih televizija nima: kino omogoča slikanje širokih in velikopoteznih prizorov, televizija ne; v kinu je večja skupina ljudi, reakcije v množici so drugačne, bolj čustvene kakor tedaj, če gledamo sami ali v družinskem krogu. Čustveno sestavino poudarja še dejstvo, da je spremljanje filma v kinu potopljeno v temo (razen platna), pri televiziji bolj v svetlobi, kar poudarja razumsko plat dojemanja. Se bi lahko naštevali, toda naš namen ni v tem, da bi se ukvarjali s preveč teoretičnimi razpravami. Zanimivo je le to, da izid dvoboja kino : televizija ni bil končan tako hitro, kot so nekateri pričakovali, in da ni končan niti danes.

Se več! Videti je, da je čas prerasel enoznačno dilemo kino ali televizija in jo preoblikoval v spravljivo kino in televizija. To sta dva medija, vsakdo od njiju naj opravlja svoje delo! Sodelovanje je navsezadnje čuti tudi v televizijskem programu, kjer vrtijo filme in se s tem televizija spreminja v nekakšen »hišni kino«. Vendar pa je to verjetno precejšnja zabloda televizije, saj je njena bistvena vrednost in prednost skrita v njenem imenu: televizija, gledanje na daljavo, spremljanje dogodkov v živo, takrat, ko se godijo. Čuti se, da televizija vse bolj spoznava svojo pravo naravo.

POLOVICA OBČANOV HODI V KINO, DRUGA POLOVICA NE

Vrnimo se s splošnih razmišljanj k izsledkom naše raziskave, v prostoru jeseniške občine. Odgovori so pokazali, da približno polovica občanov Jesenic bolj ali manj pogosto zaide v kinematograf, polovica pa skoraj nikoli. Pri tem je rednih ljubiteljev kina 13,5 %, občasnih (tistih, ki gredo v kino enkrat na mesec) 9,1 %, nekajkrat na leto zaide v kino 25,9 % občanov, 6,4 % se odloči za obisk le ob zelo reklamiranih filmih, medtem ko kar 45,1 % vseh občanov sploh ne hodi v kino. Nazorno so rezultati prikazani na sliki 11.

V KINU NAJVEČ DIJAKOV IN ŠTUDENTOV TER DELAVCEV IZ NEPOSREDNE PROIZVODNJE

Pogostost obiskovanja kina je očitno zelo odvisna od poklica, oziroma »tipa zaposlitve« občanov. Daleč najpogostejši obiskovalci kinematograf so dijaki in študentje, saj je med njimi čez polovico (50,6 %) takih, ki gredo v kino vsaj enkrat ali večkrat na mesec. Sledijo jim delavci iz neposredne proizvodnje s 27,1 %, nato kmetje, obrtniki (in ostali) s 16,0 %, uslužbenci s 15,7 %, zelo pa zaostajajo gospodinjice (5,3 %). Na gospodinjice ne deluje niti reklama za posamezne filme, kar 82,3 % gospodinjic skoraj nikdar ne pride v kino, medtem ko je pri dijakih in študentih le dobra desetina (11,0 %) onih, ki se za kino sploh ne zmenijo.

NAJBOLJ IN NAJMANJ IZOBRAŽENI OBČANI SO NAJSLABŠI OBISKOVALCI

Med formalno šolsko izobrazbo občanov in obiskovanjem kina je pomembna zveza, vendar pa ni enosmerna. Rezultati namreč kažejo, da deluje nižja šolska izobrazba izrazito zaviralno na obiskovanje kina le pri najnižjih nivojih, to je pri občanah, ki imajo do štiri razrede šolanja, nad tem nivojem pa ni več velikih razlik. Med izobrazbeno najnižjimi občani je le 8,4 % občanov in rednejših obiskovalcev kina, naker se delež giblje med 20 %

in 30 %. Presenetljivo pa delež kino obiskovalcev ponovno zdrkne pri najbolj izobraženih občanah, na 11,7 %.

Najbolj verni gledalci filmov so občani, ki imajo devet do deset razredov in dvanajst razredov šolanja, torej poglavito ozkega poklicnega profila ter z nedokončano poklicno (ali obrtno) šolo in še občani z dokončno štiritletno srednjo šolo. To je »klientela«, ki najbolj polni kino dvorane.

Kakšen zaključek lahko izvlečemo iz teh rezultatov? Domnevamo lahko, da je filmski spored krojen po »povprečju«, ki zlasti streže okusu nekaterih izobraženih skupin; na žalost je verjetno tudi to, da je program v pretežni meri njihov »opij«. Hkrati sklepamo, da takšen filmski »jedilnik« ne zadovoljuje (naj) više izobraženih občanov, zakaj ti se odločajo za priložnostne obiske kinematograf, nekajkrat na leto (35,3 %). Zdi se, da s tem lovijo posamezne filme, ki jim ustrezajo in bolj ali manj slučajno zaidejo na platna.

KINO — DOMENA MLADINE

Pogostost zahajanja v kino je močno odvisna od starosti. Med rednimi, občasnimi in celo »slučajnimi« obiskovalci delež izrazito in pravilno upada s starostjo občanov. Delež občanov, ki skoraj nikdar ne zaidejo v kino, je med mladimi od 15 do 24 let samo 8,9 %, v starostni skupini od 25 do 34 let se ta odstotek povzpne na 33,5 %, v skupini 35 do 44 let že na 52,1 %, od 45 do 54 let na 75,6 % in med najstarejšimi, zajetimi v anketi (55 do 64 let), kar na 77,8 %. Kino je potemtakem predvsem domena mladih. Videti je, da edinole filmi, ki jih s propagando posebej forsirajo, delujejo na vse starosti približno enako. Reklama ima zato rej svojo moč.

V KINU VEČ MOŠKIH

V povprečju je med obiskovalci kina večji delež moških. Razlika je izrazita zlasti med obiskovalci, ki pogosto prihajajo na ogled filmov, saj je med njimi moških še enkrat več (18,0 %) kakor žensk (9,0 %). V celoti 37,6 % moških in 52,2 % žensk skoraj nikdar ne zahaja v kino. Podrobno so razmerja razvidna iz naslednje tabele:

Zveza med pogostostjo obiskovanja kina in spolom

POGOSTOST (v %)	večkrat na mesec	enkrat na mesec	nekajkrat na leto	samo reklami- rane filme	skoraj nikoli
moški	18,0	9,5	28,2	26,9	37,6
ženske	9,0	8,1	24,2	28,1	52,2

Prihodnjic si bomo ogledali, kakšnih filmov si občani najbolj želijo in kaj jih ovira, da ne zahajajo v kino.

Franc Belčič s sodelavci

»EDEN DRUGMU OGENJ DAJMO...«

Različna srečanja delavcev treh slovenskih železarn so postala že tradicionalna in to na vseh področjih. Tako so se v soboto, 7. maja, srečale na skupnem večeru kulturne skupine iz Štor, z Raven in Jesenice. Letos je bilo to srečanje v Štorah.

Predstavniki štorskih železarjev so nas sprejeli ob desetih dopoldne pred gledališčem v Celju in nato smo skupno s tovariši z Raven odšli na ogled muzeja NOB in pokrajinskega muzeja. Za marsikoga izmed nas je bil to prvi obisk obeh muzejev in zato še bolj zanimiv. Po ogledu smo se odpeljali v Štore, najprej v gledališče, kjer smo se dogovorili o poteku večerne prireditve in si ogledali oder, nato pa na Svetine, v počitniški dom štorskih železarjev, kjer smo imeli kosilo. Dom je čudovito urejen in okolica je nadvse prijetna in vredna ogleda. V razgovoru so nam ure hitro minevale in morali smo se vrniti in se pripraviti na večerni nastop.

Vse tri skupine so se odločile, da bodo predstavile občinstvu zadnja dejanja del, ki so jih igrale v tej sezoni. Nastopili smo prvi, in sicer z zadnjim — drugim delom Euripidove MEDEJE. Vsebinsko prvega dela smo vključili v samodogajanje in jo predstavili kot prolog. Obilen aplavz nam je povedal, da smo s predstavitvijo uspeli in da maksimalna angažiranost vseh nastopajočih ni bila zastoj. Za nami so bili na vrsti predstavniki Raven, ki so zaigrali zadnji del drame španskega dramatika Lorka: DOM BERNARDE ALBE, ki jo je režiral bivši režiser našega gledališča Bojan Cebulj. Kot zadnji so nastopili domačini, ki so nam zaigrali zadnje dejanje Linhartovega dela MATICEK SE ŽENI.

To je bil prijeten zaključek večera, kar je potrdilo tudi občinstvo z aplavzom. V spomin na sodelovanje smo dobili lično plaketo. Po končani prireditvi smo odšli na skupno večerjo in tovariški večer pralskih skupin vseh treh železarn.

Srečanje je uspelo in prav je, da taka srečanja gojimo tudi naprej, mogoče v tej ali drugačni obliki. S stiskom rok smo se zahvalili štorskim železarjem za prijetno organiziran dan in večer ter si zaželeli: NA SVIDENJE PRIHODNJE LETO NA RAVNAH.

(ac)

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — TOZD KOVINSERVIS JESENICE

objavlja prosto delovno mesto

VODJA PROIZVODNJE

Za zasedbo delovnega mesta se zahteva poleg splošnih pogojev še:

- Višja šolska izobrazba tehnične smeri s 4-letnimi delovnimi izkušnjami v stroki
- Srednja strokovna izobrazba tehnične smeri s sedemletno delovno prakso.

Nastop dela možen takoj ali po dogovoru z dvomesečnim poskusnim delom.

Osební dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi OD.

Stanovanje ni zagotovljeno.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju navedenih pogojev pošljite do vključno 20. 5. 1977 na naslov:

SŽ — Železarna Jesenice
TOZD Kovinoservis
Jesenice, Prešernova c. 15

z označbo »prijava na razpis«.

Največja pridobitev za praznik dela je bila v radovljiški občini otvoritev novega hotela Park na Bledu

Množična udeležba na občinski proslavi dneva OF in prvega maja; ob tej priliki je bil položen tudi temeljni kamen za nov šolski center na Plavžu, ki ga bomo gradili s samoprispevkom občanov

ŠTUDIJSKE UGODNOSTI IN ŠTIPENDIJE

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z n. sol. o.,
Cesta železarjev 8 — 64270 Jesenice

razpisuje študijske ugodnosti za izobraževanje
ob delu v šolskem letu 1977/78

II. stopnja tehniške stroke
metalurška smer 5
strojna smer 3
elektrotehniška smer 3

II. stopnja ek. komercialna smer 2

II. stopnja VŠOD 2

I. stopnja tehniške smeri

strojni oddelek 3
elektro oddelek 3

TSS

metalurški oddelek 25
elektro oddelek (3. in 4. letnik) 5

SMD 50

Delovodska šola

metalurška smer 20
strojna smer 20

Prošnja, ki ji mora biti priloženo priporočilo obratovodstva in družbenopolitičnih organizacij, mora poleg imena in priimka vsebovati: rojstne podatke, TOZD, delovno mesto in delovno dobo v Železarni.

Prošnje z ustreznimi prilogami je treba poslati do 1. 7. 1977 na kadrovske sektor.

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z n. sol. o.,
Cesta železarjev 8 — 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1977/78

študijske:

1. Visoke šole (visokošolski študij)
FNT metalurgija 10
Strojna fakulteta 5
Elektrotehniška fakulteta 4
FSPN — sociologija 1
Ekonomška fakulteta 2
Medicinska fakulteta 1

2. Srednje šole
TSS — metalurški oddelek 25
TSS — strojni oddelek 5
TSS — elektro oddelek 5

3. Poklicna kovinarska, metalurška in elektro šola
strojni mehanik 45
ključavničar 10
orodjar 5
strugar 20
vodovodni instalater 5
obratni elektrikar 30

4. ŠMD
talilec v črni metalurgiji 15
valjavec 15
žičar 15
hladno valjavec 20

Kandidati morajo prošnji za štipendijo priložiti:

- natančno izpolnjen obrazec 1.64, ki ga je izdala DZS (prošnja za štipendijo) pri podatkih o dohodkih je treba upoštevati osebne dohodke za leto 1976;
- prepis zadnjega šolskega spričevala in diplome ali potrdilo o številu in ocenah opravljenih izpitov;
- izjavo, da ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju.

Prošnje je treba poslati najkasneje do 1. 7. 1977 na naslov: SŽ — ŽELEZARNA JESENICE, kadrovske sektor, 64270 JESENICE.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

ponovno razpisuje
za nedoločen čas prosto delovno mesto

UČITELJA

za poučevanje elektrotehniških predmetov
na strokovnih šolah

Pogoji za sprejem:

- diplomirani inženir elektrotehnike ali
- inženir elektrotehnike

Nastop službe 1. 9. 1977. Vloge z dokazili poslati na naslov: ŽIC Jesenice, organu za medsebojna razmerja delavcev do 30. 5. 1977.

Osební dohodki po samoupravnem sporazumu OD ŽIC. Na razpolago bomo imeli tudi stanovanje.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

razpisuje delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA
za dom učencev

Pogoji za sprejem:

- visoka izobrazba pedagoško-vzgojne smeri ali organizacijsko-tehniške smeri in najmanj 3 leta dela kot vzgojitelj
- višja izobrazba enakih usmeritev in najmanj 5 let dela kot vzgojitelj
- opravljen pedagoški izpit
- izpolnjevati mora splošne in druge pogoje, zahtevane v zakonu o domovih učencev srednjih šol

Vloge z dokazili je treba poslati na naslov: Železarski izobraževalni center Jesenice, organu za medsebojna razmerja delavcev do 23. maja 1977. Lastnost delavca bo sklenjena za nedoločen čas po 3 mesecih poizkusnega dela.

FRANC KOLMAN RAZSTAVLJA NA JAVORNIKU

V petek, 6. maja, so v prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku odprli razstavo fotografij Franca Kolmana iz Begunj. Po nekajletnem premoru je to prva razstava fotografij na Javorniku. Franc Kolman, ki je bil rojen na Koroški Beli, razstavlja 52 fotografij. Kot sta povedala predsednik foto kluba Andrej Prešeren, Janez Žnidar, katerega član je razstavljal in predsednik DPD Svoboda France Mencinger, Ivan Tušar ob otvoritvi razstave, je Franc Kolman začel svojo kariero na področju umetniške fotografije prav v naši železarni. S to razstavo Franc Kolman kandidira za pridobitev naslova mojstra fotografije.

Ob otvoritvi razstave je sodeloval pionirski pevski zbor osnovne šole Koroška Bela, ki je pod vodstvom zborovodje Davorina Rostoharja zapel nekaj pesmi.

Razstavo fotografij Franca Kolmana si je v minulih dneh ogledalo veliko obiskovalcev, med njimi tudi precej učencev osnovne šole Koroška Bela. Razstava bo odprta še danes in jutri, od 9. do 12. in od 15. do 18. ure.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE V KRANJSKI GORI

V nedeljo, 15. maja, bodo ob 10. uri v okviru praznovanja krajevnega praznika in v spomin na zadnje boje v letu 1945 v Kranjski gori odkrili spominsko ploščo. Prav v tej obmejni vasi so prve dni maja 1945 borci IV. armade — 11. dalmatinske udarne in prve tankovske brigade ter artilerijske brigade in jeseniškobohinjskega odreda vodili težke boje z umikajočimi sovražnimi enotami. Enote IV. armade so se prebile čez Vršič s Primorske, sodelovale pri bojih v Kranjski gori in so nato skupno z JBO med 8. in 9. majem 1945 prekoračile v snežnih plazovih in zelo težavnih okoliščinah Koroško sedlo ter uničevale sovražnika še v Ziljski dolini na Koroškem.

To obeležje bo odkrito pred novim hotelom Kompas v Kranjski gori, kjer prav ta dan praznujejo tako kot v Ratečah svoj krajevni praznik, v spomin na te dogodke.

Ta svečanost, ki sovpada z letošnjimi jubileji tovariša Tita in partije, je v tem času še posebno pomembna. Zato vabimo vse borce JBO in borce enot IV. armade, ki so sodelovali v teh bojih, da se svečanosti v čim večjem številu udeležijo. Pripravljajo tudi bogat kulturni program in tovariško srečanje borcev. AL.

VABILO NA KONCERT

V soboto, 14. maja, ob 19. uri bo v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah

KONCERT STARE ITALIJANSKE GLASBE.

Na programu so dela Antonija Vivaldija in sodobnikov.

Koncert izvajajo solisti in mladinski pevski zbor iz Siska.

ZDRAVNIŠKA ETIKA

V zadnji, 16. — 17. številki Železarja, 28. aprila, smo objavili pod gornjim naslovom sestavek s podpisom Bronislava Pristova. Ker sta na Jesenicah pod tem imenom dve občanki, s tem dopolnjujemo podpis k članu, ki se pravilno glasi: Bronislava Pristov, Jesenice, Tomšičeva.

PAPIR ZA HUMANITARNE NAMENE

OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA JESENICE

obvešča vse občane, da bo v občini Jesenice zbiralna akcija papirja v humanitarne namene po naslednjem redu:

Dne 16. maja od 8. do 18. ure do hotela Korotan, Titova 29 do Koroške Bele in Lipce, vključno B1. Dobrava.

Dne 17. maja od 8. do 18. ure do hotela Korotan, Titova 29 naselje Plavž, Murova, vključno Hrušica, Podmežaklja.

Dne 18. maja od 8. do 14. ure v Žirovnici in okoliških vaseh, vključno naselji Potoki in Moste.

Dne 19. maja od 8. do 14. ure od Mojstrane do Rateče-Planica.

Občane Rdeči križ prosim, da papir zvežejo v svežnje in ga odlože pred vhodna vrata na vidni prostor. Papir bo pobiralo podjetje DINOS - PE Jesenice. V primeru, da bi papir iz kakršnegakoli vzroka ostal nepobran, prosimo, da to javite na tajništvo občinskega odbora RK Jesenice, telefon 81-950.

Za darovani papir se zahvaljujemo!

RAZPIS

Delovna skupnost skupnih služb
Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice, Tomšičeva 5,

razpisuje prosto delovno mesto:

**SEKRETARJA - PRAVNIKA -
VODJE SPLOŠNE KADROVSKE SLUŽBE**
za nedoločen čas s polno zaposlitvijo.

Pogoji: višja pravna izobrazba

- višji upravni delavec - šifra 463-01
- pravnik - šifra 462-01

Osební dohodki po določilih samoupravnega sporazuma v Vzgojno-izobraževalnem zavodu Jesenice. Stanovanja ni.

Rok prijave 15 dni po objavi.

Prijavi priložiti dokazila o strokovnosti (lahko overjen prepis ali fotokopijo) z navedbo dosedanjih zaposlitev.

PREBIVALCEM JAVORNIKA - KOROŠKE BELE

V zadnjem času lastniki zemljišč v zgornjem delu vasi Koroška Bela ugotavljajo občutno materialno škodo, ki jo povzročajo prebivalci, ki stanujejo v blokii. Številni krajaní na omenjenih zemljiščih povzročajo materialno škodo s tem, da ob nedeljskih izletih in drugih prilikah pripravljajo jedi na žaru, nekateri pa tudi uničujejo sadike dreves. Lastniki zemljišč se zaradi tega pritožujejo, ker so kmetijske površine v krajevni skupnosti že tako občutno zmanjšane, in stanovalcem v blokii priporočajo, da si za nedeljske izlete izberejo druga področja, predvsem pa rekreacijski center na Kresu.

Kolikor bodo posamezniki ali skupine krajanov še povzročali materialno škodo, bomo ustrezno ukrepali.

Krajevna skupnost
Javornik - Koroška Bela

ZAHVALA

Ob izgubi naše ljube mame

**FRANČIŠKE NOČ,
roj. Kastelic**

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste pomagali in jo obiskali med njeno boleznijo: zdravnici, sosedom, sorodnikom in njenim prijateljicam. Hvala vsem, ki ste se od nje poslovili, jo spremili na zadnji poti in jo zasuli s cvetjem. Posebna hvala dobrim sosedom, pevcem za žalostinke in vsem, ki ste se je kakorkoli spomnili.

Vsi njeni

ZAHVALA

ob boleči izgubi naše drage hčerke, sestre in tete

**MARUŠE DROBIČ,
roj. MLAKAR**

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje. Zahvaljujem se Klemenovi sošolcem in tovarišici Cilki s cicibani za podarjeno cvetje ter tovarišici Mešcevi za ganljive besede ob grobu. Hvala tudi Jožici in Vladu za varstvo Aleša.

Vsem za vse iskrena hvala.

**ZALUJOČI: ata, sestra Betka
in brat Andrej z družinama**

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

FELIKSA KOZELJA

se iskreno zahvaljujem dr. Grošlu za lajšanje bolečin zadnjih dni njegovega življenja. Hvala gospodinu borcev-prostovoljcev za severno mejo za poslovilne besede, prav tako zastopniku upokojencev Dovje - Mojstrana.

Hvala vsem darovalcem cvetja in vencev. Prisrčna hvala tudi vsem prijateljem in znancem, posebno pa sosedom, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami in ga spopremili na njegovi zadnji poti.

**ZALUJOČA žena Cecilija,
hčerka Vida, sin Franc z družinama ter ostalo sorodstvo.**

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

FRANČIŠKE SOKLIČ

se iskreno zahvaljujem sorodnikom za pomoč v času bolezni in sosedom za denarno pomoč. Zahvaljujem se vsem prijateljem in znancem za izrečena sožalja in za podarjeno cvetje in vence.

Iskrena hvala pevcem društva upokojencev Javornik za žalostinke in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

**ZALUJOČI: hčerka Francka s
sinom Zdravkom, sinova Marjan in France z družino in ostali sorodniki**

ZAHVALA

Ob tragični smrti našega dragega očeta

ANTONA STRAŽIŠARJA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Enako se zahvaljujem vsem znancem in sorodnikom za darovano cvetje, kot tudi godbi na pihala in pevcem za žalostinke.

Zalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage mame

CECILIJE DEBELJAK

se zahvaljujem vsem, ki so ji kakorkoli skušali lajšati bolečine ob dolgotrajni bolezni.

Iskrena hvala zdravnikom in osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice za nego in zdravniško pomoč.

Prav tako se zahvaljujem sestanovalcem za poklonjeni venec in vsestransko pomoč v času bolezni, posebno družinam Drab, Oblak in Mandič.

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, dobrim sosedom, sestanovalcem, prijateljem, sovaščanom in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

**Hčerka Jožica z družino
in ostalo sorodstvo**

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 14. maja, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
**SAMOPOSTREŽNA
TRGOVINA ROŽCA
NA PLAVŽU.**

PREKLIC

Podpisani Jusufagić Nurija se opravičujem tovarišu Halimu Pašiću za vse nepremišljeno izrečene besede in se mu zahvaljujem, ker je odstopil od tožbe.

Nurija Jusufagić

ZAHVALA

Ob nenadni smrti drage mame, babice, prababice in sestre

**MARIJE LASNIK
roj. Kuraš**

se iskreno zahvaljujem Grebenškovi za pomoč ob smrti, sestanovalcem za denarno pomoč, pevcem društva upokojencev Jesenice in pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za žalostinke.

Iskrena hvala za podarjeno cvetje in vence in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

**ZALUJOČI: sinovi z družinami
in ostali sorodniki**

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene in mamice

**MARIJE DROBIČ,
roj. Mlakar**

se zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji poklonili cvetje in nam pomagali. Zahvaljujem se sosedom za denarno pomoč in vsem, ki so nam pomagali s prevozom. Hvala tovarišici Mesečevi-Nočevi za prisrčne poslovilne besede in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

**ZALUJOČI: mož Franc, otroci
Klemen, Mateja in Aleš ter
mama**

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

GABRIJELE PRIJATELJ

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, organizacijam VVI in ZB NOV krajevne skupnosti Plavž, posebno tovarišu Bogdanu Poharju za poslovilne besede.

Zahvaljujem se tudi za izrečena sožalja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zagarjevi

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega dragega moža, ata in starega ata

FRANCA BERNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mu nudili prvo pomoč in ga prepekljali s Črnega vrha v bolnišnico. Zahvaljujem se tudi zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice za nesebično pomoč v njegovih zadnjih urah.

Zahvala upokojenskemu pevske-mu zboru z Jesenic za ganljive pesmi. Prisrčna hvala vsem sosedom, predvsem Zorkovim in Žigonovim za vsestransko pomoč, vsem darovalcem cvetja, vsem sorodnikom, prijateljem, našim sodelavcem, znancem, ki so sočustvovali z nami v teh težkih trenutkih in ga tako številno pospremili v njegov prerani grob.

**ZALUJOČI: žena Vida, hčerka
Milena in sinovi Franc, Vilko
in Marjan z družinami**

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata vozovna delavnica se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času zdravljenja zelo dobrodošla.

Angel Ozebek

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske, splošne zadeve in informiranje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času bolezenske odsotnosti.

Marija Smrekar

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

14. maja jugoslovanski barvni film **MALA ČUDA VELIKE PRIRODE**, ob 15. uri. Ogleđ filma je brezplačen za člane Ježkovskega kluba. Film poklanja Jugobanka Ljubljana.

14. in 15. maja franc. barvni karate **JUDO IN KARATE**, režija Christian Jacques, v gl. vlogi John Philip Lou, ob 17. in 19. uri.

16. in 17. maja amer. barvni film - akcijska drama **UCITELJICA IN MAFIJA**, režija Luigi Zampa, v gl. vlogi Jennifer O'Neill, ob 17. in 19. uri.

18. maja amer. barvni kavbojski film **VALDEZ MASCEVALEC**, režija Edwin Seherin, v gl. vlogi Burt Lancaster, ob 17. in 19. uri.

19. maja ni predstav.

20. maja amer. barvni film - drama **ISKALA JE SREČO**, Sidney J. Furie, v gl. vlogi Jeannie Berlin, Roy Schneider, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. maja amer. CS barvni film **ZAGRIZI V KROGLO**, režija Richard Brooks, v gl. vlogi Gene Hackman, ob 17. in 19. uri. Film je bil prikazan na Festu 76.

Kino PLAVŽ

14. in 15. maja amer. barvni akcijski film - drama **UCITELJICA IN MAFIJA**, ob 18. in 20. uri.

15. maja jugosl. barvni film **MALA ČUDA VELIKE NARAVE**, ob 10. uri.

16. in 17. maja fran. barvni karate **JUDO IN KATARE**, ob 18. in 20. uri.

18. maja ni predstav.

19. maja amer. barvni pop glasba **ZGODBA O JANIS JOPLIN**, ob 18. in 20. uri.

20. maja amer. barvni kavbojski film **VALDEZ MASCEVALEC**, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. maja italij. barvni kriminalni film **ČLOVEK Z ULICE DELI PRAVICO**, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

14. maja amer. barvni akcijski film **SOS IZ BOEINGA 747**, ob 20. uri.

15. maja amer. barvni kavbojski film **JEZDEC NA STRANSKI POTI**, ob 20. uri.

18. maja amer. barvni film - akcijska drama **UCITELJICA IN MAFIJA**, ob 20. uri.

21. maja franc. barvni karate **JUDO IN KARATE**, ob 20. uri.

22. maja amer. barvni film pop glasba **ZGODBA O JANIS JOPLIN**, ob 20. uri.

Kino DOVJE- MOJSTRANA

14. maja slovenski barvni mladinski film **SREČA NA VRVICI**, ob 19. uri.

15. maja amer. barvni akcijski film **SOS IZ BOEINGA 747**, ob 19. uri.

21. maja amer. barvni akcijski film - drama **UCITELJICA IN MAFIJA**, ob 19. uri.

22. maja franc. barvni karate **JUDO IN KARATE**, ob 19. uri.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

VALJARNE, TRIM, AMALGAM, TRIODA, BELA, K. TATMAN, LB, PIRIT, SLOVENIJA, ARTEMIS, KRKA, AVE, PISA, P. T. O, ATAMAN, ADI, KASA, LAPE, ENEIDA, ORNAT, ILIR, NACE, BRIONI, OK, PO, PRAZNIK, NAV, ZAKONI, DELA, AVARI, ARAL, N. G, PK, TRTA, KO, SPOMIN, SALON, CI ALA, MARKACIJA, ARKTIKA, KADRI, VOJE, OLIVA, OSEL, AKUZATIV, KOKOREK, KELT.

V torek, 10. maja, je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Vinko Mežnarc, Tončka Podobnik, Janez Kežar in član uredništva, izžrebala nagradne križanke, objavljene v 16.-17. številki Železarja. Prejeli smo 199 rešitev, komisija pa je izvela 11 rešitev, da je dobila 10 pravih.

125 din prejme Bojana PREŽELJ, Bokalo 5, Jesenice, 90 din prejmeta Anton DROBNAK, RD - ERD in Čiro TRILER, Prešernova 30, Jesenice, po 65 din prejmejo Branko NOVAK, SEO, Jože KRALJ, žičarna - pocinkovalnica in Zlatka KLINAR, GS Prežihov Voranc, po 40 din pa prejmejo Leon VIDIC, Cankarjeva 94, Jesenice, Simona ZUPAN, Ukova 4 b, Jesenice, Metka REPINC, FRS, in Alojz STARE, OTK.

Vsem nagradencem iskreno čestitamo! Nagradenci bodo prejeli nagrade po 15. juniju pri obratnih poslovalnicah, nagradenci izven Železarne pa po pošti.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming - štekel se najlepše zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel ob upokojitvi.

Posebna hvala dnini dve - Babič, Niko Baloh

ZAHVALA

Vsem sodelavcem strugarne se prisrčno zahvaljujem za tako dragoceno darilo ob odhodu v pokoj, kar mi bo trajen spomin na vas, dragi sodelavci. Prav tako izrekam hvaležnost delovodjem, ki so bili vedno do mene tako tovariški, kakor tudi ostalemu vodilnemu kadru za prijaznost in razumevanje.

Se enkrat lepa hvala in veliko sreče in uspeha pri delu.

Vaš sodelavec Franc Resman

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata kadrovskega sektorja se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času bolezenske odsotnosti zelo dobrodošla.

Matevž Ažman

ZAHVALA

Vsem znancem, sestanovalcem, uslužbencem UJV Jesenice, članom poklicne gasilske čete Železarne, sodelavkam Iskre Blejska Dobrava, predvsem pa sosedama Katici Jalen in Mariji Šimac ter tov. Makovcu, članu GRS Jesenice, novinarski ekipi radia Triglav se iskreno zahvaljujem za nudene informacije in nesebično pomoč pri iskanju sina Boštjana dne 21. aprila 1977.

Jožica in Franci Fon

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata željarna se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Rozalija Ostrun

ZAHVALA

Sodelavkam čistilkam in ostalim sodelavcem v HVŽ se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti sestre Marije Drobči.

Betka Strmšek

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Željko Grvala

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TE in OOS Energetika za prekrasno darilo in za obisk na domu.

Sodelavcem želim vse dobro, veliko delovnih uspehov in da tovarištvu, ki smo ga gojili doslej, ne pride v pozabo.

Se enkrat vsem prisrčna hvala!

Jože Hrovat

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in sodelavkam TOZD Željarna, zavajalnice in vzdrževanja željarnar se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in za sočustvovanje ob smrti očeta.

Greta Faganel

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Anton Košir

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Livarna se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti očeta Ferdinanda Martinjaka.

Sonja in Jože Martinjak

ZAHVALA

Vsem, ki ste mi po prometni nesreči, dne 29. aprila, nesebično priskočili na pomoč pri reševanju tovornega avtomobila iz Save, še posebno tovarišem transportnega oddelka in poklicne gasilske enote železarne Jesenice, se za izkazani trud in prizadevanje iskreno zahvaljujem.

Lazar Milutinović

DRŽAVNO PRVENSTVO ZA KADETINJE

Na državnem prvenstvu za kadeetinje, ki je bilo od 29. aprila do 2. maja v Banja Luki, je sodelovalo 11 ekip. Razdeljene so bile v štiri skupine po tri moštva, v zadnji skupini pa dve moštvi. V skupini (B) sta poleg Jeseničank nastopili še ekipi Novi Zagreb in Partizan Beograd.

V prvi tekmi so se Jeseničanke srečale z ekipo Novoga Zagreba in jo visoko premagale s 105:55.

V drugi tekmi so se srečale z ekipo Partizana in tekmo izgubile z rezultatom 62:65. Jeseničanke so si nekajkrat med srečanjem pridobile visoko prednost – celo deset pik. Nazadnje sta odločali izkušnost in športna sreča. Obe sta se naglani na stran beograjske ekipe.

Jeseničanke so se tako uvrstile na drugo mesto v svoji skupini. V nadaljnjem

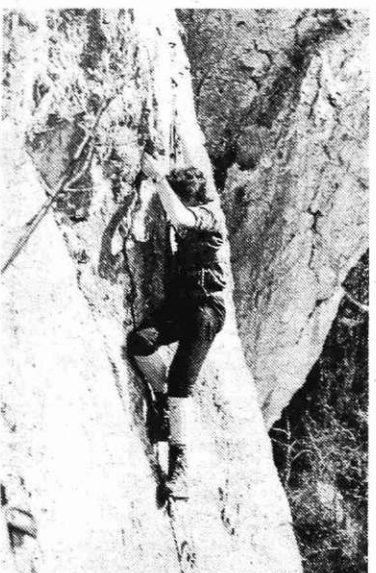
tekmovalju so se potem pomerile z ekipo zagrebske Industrijske in tudi to tekmo izgubile s 74:102. V polčasu so Zagrebčanke vodile samo s štirimi točkami prednosti (41:46). V nadaljevanju pa so Jeseničanke močno popustile in je rezultat zato realen.

Zadnji dan tekmovalja pa so naše kadeetinje premagale ekipo domačinov: Mladega Krajišnika in se uvrstile na sedmo mesto v državi.

Naše košarkarice so se v precejšnji meri dobro odrezale, saj so predstavljale trd oreh preizkušnim in močnim ekipama Industrijske in Partizana. No, prvenstvo je vsekakor pokazalo, da si bodo morale nabrati še precej izkušenj. Najpomembnejši so zdaj vsakokoli treninji in treba bo precej delati.

ILIRIJA : JESENICE 68:71 (34:35)

V soboto, 7. maja, so jeseniške članice gostovale v Ljubljani in si v prvem kolu pomladanskega dela prve SKL lige priborile dve točki. Sicer ni dosti manjkalo, da bi se

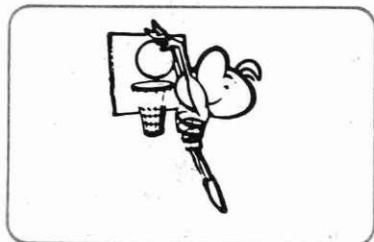
Naši mladi planinci – člani in pripravniki AO PD Jesenice, neprestano vadijo v plezalnem vrtcu v Kovačevcu. Vodja plezalne šole je Milan Fililej

zgodilo obratno – da bi točki ostali v Ljubljani. Res je, da so bile gostje večji del srečanja boljše nasprotne in že v šesti minuti povedle s sedmimi točkami razlike, nakar so domačinke vztrajno polnile njihov koš. Rezultat ob koncu prvega dela tekme je bil tako 34:35 – za Jesenice.

V drugem polčasu je bil rezultat na semaforju ponovno labilen, toda Jeseničankam je v dvanajseti minuti uspelo povedi z desetimi točkami razlike. Tedaj je znova nastopil trenutek igralne Ilirije. Nevarno so se približale Jeseničankam, tako da je bila v 18. minuti razlika še dva koša. Ob sklepu srečanja pa so gostje, po nekaj očitnih in ostrih napakah, kljub vsemu uspeli nadigrati nasprotnice.

Koš za jeseniško ekipo so dosegli: Malacko in Vrdoljak 27, Vavpotič 8, Crnović 7 in Leskovar 2.

Naše košarkarice torej letos nastopajo v okviru prve SKL lige – zahod. Prvenstvo je namreč razdeljeno v dve skupini – vzhodno in zahodno. V vsaki je deset moštev. Po štiri prve ekipe iz obeh skupin bodo po končanem jesenskem delu lige nadaljevale s tekmi v super – ligi in se tako borile za naslov slovenske prvaka in obenem za vstop v prvo zvezno ligo – zahod.

TURNIR V MOJSTRANI

Osnovna organizacija ZSMS Dovje-Mojstrana in košarkarski klub Mojstrana sta 27. aprila organizirala košarkarski turnir v počastitev dneva OF in praznika dela. Turnirja so se udeležile nekatere ekipe, ki bodo igrali v jeseniški občinski ligi, in sicer ekipe: Sava, Veterani, TVD Partizan Javornik-Koroška Bela in domači klub. Ekipe so igralle po turnirskem sistemu na izpadanje, in sicer dvakrat po 15 minut.

V prvi tekmi sta se pomerili ekipi Mojstrane in Save. Igralcem Save se je poznalo, da so se pred kratkim zbrali in da niso še dovolj uigrani. Premalo pozornosti so posvetili obrambi in so domači igralci zlahka prihajali do mesta. Zmagala je bolj izkušena in uigrana ekipa KK Mojstrana z rezultatom 40:25.

Drugo tekmo sta igrali ekipi TVD Partizan Javornik-Koroška Bela in Veterani. Ekipa Veterani, v kateri igrajo nekdanji

člani jeseniškega kluba, je s hitro in domiselno igro zmagala z rezultatom 41:25.

V tekmi za tretje in četrto mesto sta se pomerili ekipi Sava in TVD Partizan Javornik-Koroška Bela. Zmagala je Sava in se uvrstila na tretje mesto.

Finalno tekmo za prvo in drugo mesto sta igrali ekipi KK Mojstrana in Veterani. Tekmo so domači igralci pričeli z neorganizirano igro, kar so jo kmalu izkoristili Veterani in v peti minuti povedli z devetimi koši prednosti. V teh trenutkih so se igralci Mojstrane zbrali in z dobro igro ob koncu prvega polčasa že vodili za tri točke. V drugem delu so to razliko obdržali in tako se je tekma končala z rezultatom 32:28 v korist domačega moštva.

Po turnirju je bila razglasitev rezultatov in podelitev diplom ekipam za dosežena mesta.

Buli

USPEL IZLET ČLANOV TVD PARTIZAN JESENICE

V počastitev 40-letnice ustanovitve KPS, Titovih jubilejev, 27. aprila – dneva OF in 1. maja, praznika dela, je TVD Partizan Jesenice, društvo za športno rekreacijo in telesno vzgojo, organiziralo 27. aprila izlet za vse svoje člane. Udeležilo se ga je 120 članov, predvsem najmlajših, med njimi nekaj predšolskih, ki so se na ta način vključili v tekmovalje za športno značko, za najmlajše.

Start je bil ob devetih uri pred domom, odkoder so odšli mimo kaverjev in plaža, kjer ni bilo čutiti prazničnega utripa, saj so plavalčarji delali za svoj in boljši jutri nas vseh, nato pa so preko železniškega mostu prišli v Podmežakljjo, kjer so jih pričakali prvi cvetovi češenj. Pot se je počasi začela vzpenjati, svoje so naredili še makadam in prah, ki se je dvigal izpod avtomobilskih koles, toda utrujenih ni bilo. Kratka pot na Poljane jih ni utrudila, razen predšolskih otrok, pa se te je pred vrhom premamil vonj čevapčičev, ki so se že pekli za najbolj lačne, da so na koncu pospešili svoj korak. Predvsem

pa je vse preganjala želja, ki je tudi litri malinovec niso mogli potešiti. In ko so se vsi okrepčali in za silo potesili željo, ko so se spočili, so se pričela športna tekmovalja, nogomet, med dvema ognjema, pa specialiteta za dekleta – gumitvist in tako preko vsega dne, da jih je bilo na koncu težko preprečiti, da bo treba že domov. Tudi najmlajšim se ni mudilo, čeprav jih je premagovala že utrujenost in so nanje že čakali starši, ki so prišli ponje. Vsi so bili zadovoljni, da so lahko preživeli tako lep dan v naravi, daleč od hrupa in dima. Želja vseh je bila, da bi bilo takih izletov še več, pa čeprav tudi brez čevapčičev; glavno je, da je lepo, veselo in da so vsi skupaj, ker ni lepšega kot za en dan (ampak samo za en dan) pozabiti na šolo in skrb, ki jih imajo današnji osnovnošolci že na kupe; bodo pa zato naslednji dan bolj zavahali rokave in se naučili še za kakšen dan naprej. Kaj se ve, mogoče pa bo TVD Partizan organiziral spet kakšen izlet in bodo imeli kakšen dan tako v zalogi, ki vedno prav pride.

-tok

OBČINSKO PRVENSTVO V ŠPORTNI GIMNASTIKI

Na občinskem prvenstvu v športni gimnastiki, ki ga je organiziralo TVD Partizan Jesenice, je sodelovalo 16 pionirk, v nižjem razredu 12 in v višjem šest. Vse sodelujoče pionirke so bile iz TVD Partizan Jesenice, ker gojijo športno gimnastiko v občini samo v tem društvu. Za najmlajše je bilo to prvo tekmovalje in so svoj tekmovalni krat kar dobro prestale. Tekmovale so z obveznimi vajami za nižji razred pionirk, s katerimi tekmujejo tudi šolska športna društva. Ker so dekleta še mlada, saj so stara šele od sedem do devet let, se bodo s prizadevano vadbo in razumevanjem staršev razvile še v dobre telovadke.

V višjem razredu so tekmovalle samo štiri pionirke, ki bodo 29. maja tekmovalle tudi na republiškem prvenstvu. Peta članica vrste Zorka Kemperle je poškodovana in verjetno tudi na republiškem prvenstvu ne bo mogla pomagati vrsti za boljšo uvrstitev.

Dekletom se je močno poznalo, da teden dni niso vadile, ker so bile na prvomajskih počitnicah. Pošli sta jim kondicija in moč, kar je bilo najbolj očitno pri parternih vajah.

REZULTATI:

PIONIRKE NIŽJI RAZRED (1e): 1. Metka Močnik 33,7 točke, 2. Brigita Ferberžar 33,6, 3. Bernarda Hvala 32,3, 4. Mateja Kelih 31,5, 4. Mateja Klinar 29,8, 6. Polona Kovač 28,3, 7. Katarina Azman 27,2, 8. Vesna Georgijev 26,9, 9. Mirjam Rajlič 26,8, 10. Katarina Bregant 24,7, 11. Irena Ravnik 23,6, 12. Saska Slaninik 20,6 točke.

PIONIRKE VIŠJI RAZRED (4): 1. Lea Mesarič 36,8 (preskok 9,2, bradlja 8,8, gred 9,6 parter 9,2), 2. Zeljka Kuretič 35,8 (9,3, 8,7, 8,9, 8,9), 3. Stanka Pogačnik 33,4 (7,8, 8,0, 8,7, 8,9), 4. Jovanka Despotović 29,6 (7,5, 7,5, 7,0, 7,6).

ML

Jesenški park – naš ponos

Nogomet

KROPA : JESENICE 7:2 (3:2)

V četrtem kolu spomladanskega dela prvenstva Gorenjske so Jeseničani gostovali v Kropi, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Plamena in srečanje prečljivo izgubili z rezultatom 7:2 (3:2).

Jeseničani so dobro igrali samo v prvih dvajsetih minutah, ko so tudi vodili z rezultatom 2:1. Moštvu Plamena pa je do konca prvega polčasa uspelo s požrtvovalno igro rezultat sprebrniti v svojo korist, saj so naprej v 40. min. rezultat izenačili, v 45. min. pa dosegli vodilni zadetek.

V drugem polčasu so Jeseničani popolnoma popustili in domačinom ni bilo težko doseči prepričljive zmage. Pri Jeseničanih so zlasti zatajili napadalci, ki niso znali iz najboljših idealnih priložnosti doseči gola. To tudi potrjuje dejstvo, da je oba gola za moštvo Jesenic dosegel Kupljenik, ki igra na mestu srednjega krilca v moštvu.

JESENICE : ŠENČUR 3:0 (2:0)

V sredo, 4. maja, so Jeseničani odigrali polfinalno tekmo za jugoslovanski pokal na področju Gorenjske z moštvom Šenčurja in zmagali z rezultatom 3:0 (2:0).

Po katastrofalnem porazu v Kropi proti moštvu Plamena (7:2) so Jeseničani tokrat zaigrali odlično in po veliko boljše igralemagali svojega vedno neugodnega nasprotnika moštvo Šenčurja. S to zmagao so se zvrstili v finale tekmovalja za jugoslovanski pokal na področju Gorenjske. V finalu se bodo srečali z moštvom Šave iz Kranja v Kranju. Tekma bo verjetno 18. maja.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Kupljenik, Jereb in Mlakar.

JESENICE : BOHINJ 2:0 (0:0)

V soboto, 7. maja, so Jeseničani v zadnjem kolu prvega dela spomladanskega prvenstva Gorenjske odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Bohinja in zmagali z rezultatom 2:0 (0:0).

Gostje iz Bohinja so se uspešno upirali tehnično in fizično bolj pripravljenim Jeseničanom. V prvih petinštiridesetih minutah igre. V drugem polčasu so domačini po boljši igri uspeli streti odpor solidnih gostov naprej v 60. min., ko je E. Rakovič dosegel neubranljivi gol za svoje moštvo. Po prejetem zadetku so gostje zaigrali bolj agresivno in poskušali rezultat izenačiti, toda obramba Jeseničanov je bila vedno na prvem mestu in pravčasno odklanjala vse nevarnosti izpred svojih vrat. V 82. min. je Mlakar po lepi kombinaciji celotnega napada dosegel drugi zadetek za svoje moštvo in postavil končni rezultat srečanja.

Z zmagao nad moštvom Bohinja so se Jeseničani ob koncu prvega dela spomladanskega prvenstva v svoji skupini uvrstili na tretje mesto, za moštvom Tržiča, ki je prikazalo najboljše igre in zbralo osem točk, ter moštvom Lesce, ki je zbralo šest točk, ravno toliko točk kot moštvo Jesenic, vendar ima boljše razliko med danimi in prejetimi goli, na četrtem mestu je moštvo Bohinja (5 točk), peto je moštvo Bleda (3 točke) in šesto moštvo Plamena iz Kroke (2 točki).

JESENICE : BOHINJ 6:1 (2:0)

V nedeljo, 8. maja, so jeseniški mladinci imeli v gosteh mladinsko moštvo Bohinja, s katerim so odigrali prvenstveno tekmo in zmagali z rezultatom 6:1 (2:0).

Na razmočenem in v blatom prekritem igrišču so Jeseničani nadigrali svoje goste v vseh elementih nogometne igre in zaslužno slavili visoko zmago. Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Tkalec 4, Časič in Bakonič, za moštvo Bohinja pa Repinc.

JESENICE : BOHINJ 2:1 (2:0)

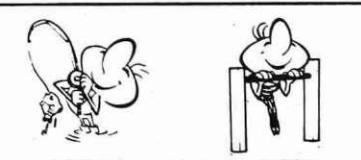
V soboto, 7. maja, so jeseniški najmlajši nogometaši imeli prav tako v gosteh svoje sovratnike iz Bohinja s katerimi so odigrali prvenstveno tekmo in zmagali z rezultatom 2:1 (2:0).

Jeseniški najmlajši nogometaši so bili boljše moštvo v prvem polčasu, ko so tudi dosegli oba zadetka. V drugem polčasu se jim je poznala utrujenost od napornega pohoda ob žici okupirane Ljubljane, katerega so se udeležili skoraj polnoštevno. Morali so prepustiti terensko premoč gostom ter le v glavnem braniti doseženi rezultat iz prvega polčasa, kar jim je ob požrtvovalni igri celotnega moštva tudi uspelo.

Z zmagao nad moštvom Bohinja so jeseniški najmlajši nogometaši ob koncu prvega dela spomladanskega prvenstva na prvem mestu s šestimi osvojenimi točkami.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Pihler in Radič, za moštvo Bohinja pa Fujs.

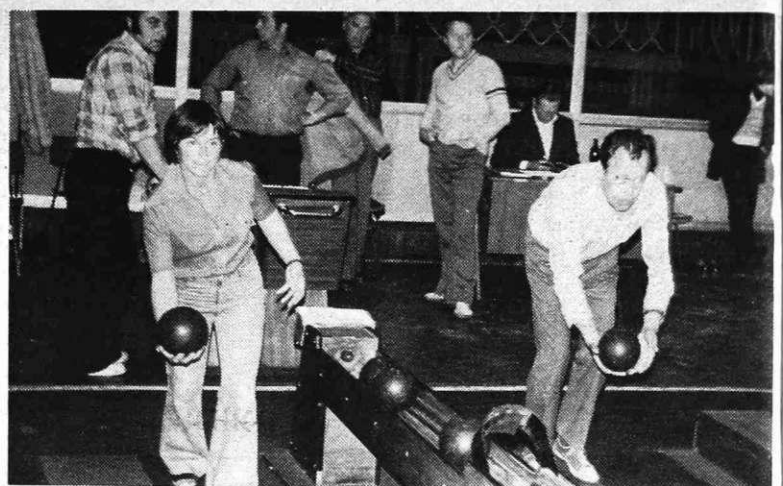
V soboto, 14. maja, se prične drugi del spomladanskega prvenstva. Jeseničani igrajo na domačem igrišču z moštvom Bleda. Tekme se bodo pričele: pionirji ob 15.30 in člani ob 16.45. Mladinci igrajo v nedeljo, 15. maja, ob 10. uri. Ostali pari v tem kolu so: Tržič : Lesce in Plamen (Kropa) : Bohinj.

DAN »PARTIZANA« NA JAVORNIKU – KOROŠKI BELI

TVD Partizan Javornik – Koroška Bela bo v okviru praznika mladosti proslavil svoj praznik, dan Partizana, ki bo posvečen tudi letošnjim pomembnim jubilejem: 40-letnici KPS, oziroma ZKS in obletnici prihoda tovariša Tita na čelo ZKJ ter njegovemu življenjskemu jubileju, 85. rojstnemu dnevu. Zadnje dni junija pa bo minilo tudi 35 let, ko je bil v Mostah ustreljen naš dolgoletni telovadec Franc Rakar.

Za to priložnost bomo organizirali množični kros in turnir v odbojki, in sicer v soboto, 28. maja. Vabimo krajanje, telesno-vzgojne in društvene organizacije, pripadnike JLA, sindikalne organizacije TOZD in druge z območja krajevnih skupnosti, da prijavijo svoje ekipe in se udeležijo tekmovalja. Hkrati obveščemo, da je igrišče za odbojko pripravljeno in da je moč začeti s pripravami (treningom). Podrobnejše informacije dobite pri članih upravnega odbora.

Sodelavca na izbirnem tekmovalju v kegljanju na asfaltu

TRIGLAVSKI TURNI SMUK

Gornjesavska planinska društva organizirajo letos, v nedeljo, 15. maja, že deveti tradicionalni triglavski turni smuk.

Dostopi do oskrbovane kovinarske koč, na Zasipško planino v Krmi so iz Mojstrane ali z Bleda. Cesta je prevozna do konca doline Krme. Odtod do Staničeve doma (2332 m) je zložne hoje pet do sedem ur. Pristop bo v soboto, 14. maja, z Zasipške planine.

Staničev dom bo v dne 14. in 15. maja odprt in delno oskrbovan (tople pijače, prenočišča). Tudi na Kredarici bodo na razpolago skupna ležišča za približno 50 oseb. Suho hrano, primerno opremo in toplo obleko vze vsak udeleženec s seboj. Dežurni reševalci na progi bodo mojstanski alpinisti in člani GRS. Vsak smučar vozi na lastno odgovornost.

Start udeležencev smuka bo v nedeljo, 15. maja, v jutranjih urah. Proga poteka z grebena Rži nad Staničevim domom (2380 m), se spusti v konto Rjavine, preko Pungratov in Apnenice mimo pastirske koč pod Oklom na Polje. Odtod preči melišča pod Draškimi vrhovi vse do doline Krme. Proga je dolga okoli sedem km, z višinsko razliko 1400 m in bo obeležena z zastavicami.

Udeleženci smuka dobijo za enkratno udeležbo bronasto, za trikratno srebrno in za petkratno zlato značko. Drugo leto pa bodo prejeli smučarji, ki so bili na vseh smukih, za desetkratno udeležbo diplomu in posebno častno značko.

Triglavski turni smuk predstavlja ob dobrih vremenskih in snežnih pogojih enkratno, nepozabno doživetje.

Janez Krušič

Smučanje

USPEŠNI NA ŠTUPARJEVEM MEMORIALU

V nedeljo, 8. maja, je bilo na Kamniškem sedlu 14. tradicionalno tekmovalje v vesljalomu na Štuparjevem memorialu, ki ga je organiziral alpinistični osek planinskega

društva Kamnik. Med več kot sto nastopajočimi v posameznih kategorijah so iz jeseniške občine lep uspeh dosegli alpinisti in planinci iz Mojstrane. V kategoriji planincev se je Janko Legat uvrstil na drugo mesto, Franc Kolman pa je bil tretji. V kategoriji planink je bila Saša Lavtizar druga. Še bolj uspešni pa so bili alpinisti. V tej kategoriji je bil najboljši Franc Rabič iz Mojstrane, njegova tovariša Bogdan Kotnik in Janez Brojan pa sta zasedla peto in šesto mesto. Poleg tega je v tej kategoriji ekipa alpinističnega odboda PD Dovje-Mojstrana osvojila prehodni pokal Štuparjevega memoriala.

J.R.

DRUŠTVENO PRVENSTVO V SMUČARSKIH SKOKIH

V nedeljo, 1. maja, je bilo v Zelenici prvenstvo TVD Partizana Zirovnica v smučarskih skokih. V tem društvu so vključeni vsi najboljši skakalci naše občine, zato smo videli nekaj dobrih skokov.

REZULTATI:
Ml. pionirji: 1. Tomaž Dojar 194,0 (22, 24), 2. Robi Svetina 171,0 (19, 20), 3. Peter Kolman 169,0 (18, 22).
St. pionirji: Toni Justin 192,0 (22, 24), 2. Miha Baloh 181,0 (22, 23), 3. Andrej Avsenik 179,0 (21, 23), 4. Andrej Jalen 175,0 (23, 21).
Ml. mladinci: 1. Bogdan Jemec 209,0 (25, 25), 2. Milan Kopše 189,0 (23, 24), 3. Stanko Baloh 170,0 (24 p, 24).
St. mladinci: 1. Franci Langus 197,0 (24, 24), 2. Jože Smit 172,0 (25, 24 p), 3. Vinko Božič 166,0 (24, 24 p), 4. Milan Škantar 151,0 (19, 19), 5. Peter Pisek 142,0 (19, 22 p).
Člani: 1. Janko Rutar 194,0 (25, 25), 2. Silvo Repinc 178,0 (25, 23), 3. Andrej Tancar 172,0 (23, 23).

Stane Lužnik

Kegljanje na asfaltu

PRVENSTVO TOZD REMONTNE DELAVNICE

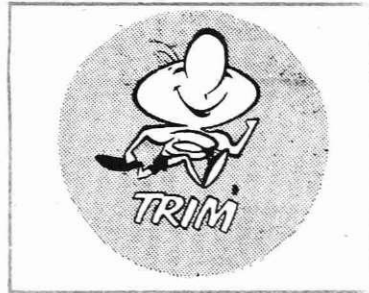
Na pobudo komisije za športno rekreacijo pri IO sindikata ŽJ je enaka komisija pri TO Remontne delavnice izvedla tekmovalje za prvenstvo TO v kegljanju na asfaltu v moški in ženski konkurenci – posamezno in ekipno med obrati, po sistemu 3x3 lučaji na vsaki stezi.

Najboljša ekipa in najboljši trije posamezniki v moški in ženski konkurenci so prejeli diplome.

Tekmovalje je služilo tudi za sestavo ekipe za tekmovalje za prvenstvo Železarne.

REZULTATI:
Posamezno moški: 1. S. Štern RTA – 143, 2. B. Varl RTA – 132, 3. Goršek SRD – 126.
Ženske posamezno: 1. J. Žvan RTA – 96, 2. J. Bakovnik RTA – 91, 3. M. Gasperin RTA – 85.
Obrati ekipno: 1 RTA – 506, 2 SRD – 456, 3 GRD – 428, 4 ERD – 426.

Tekmovalja se je udeležilo 53 članov kolektiva, kar je okrog deset odstotkov vseh zaposlenih v TOZD. Opaziti je še neinformiranost in slabo delovanje nekaterih sindikalnih grup, ki se še niso zvezele v novo organizirano sindikato – mrežo poverljivikov po sindikalnih skupinah še ne delujejo. Prav ti faktorji so močno vplivali na udeležbo.

NOVICE IZ ZTKO JESENICE

Na razpis odbora za rekreacijo in množičnost pri zvezi telesnokulturnih organizacij občine Jesenice se je za rekreacijsko občinsko TRIM tekmovalje prijavilo presenetljivo veliko število ekip. Prijeto preseka tudi to, da je med njimi veliko ekip iz TOZD, oziroma neposredne proizvodnje in da zanimanje delavcev za športno rekreacijo zelo narasča.

Za posamezne panoge se je prijavilo naslednje število ekip:

– KEGLJANJE NA ASFALTU – ŽENSKO: šest ekip (pet iz neposredne proizvodnje),

– ODBOJKA – ŽENSKO: štiri ekipe (tri iz neposredne proizvodnje),

– MOŠKE EKIPE PA SO PRIJAVILENE ZA NASLEDNJE PANOGE:

– KEGLJANJE NA ASFALTU: 13 ekip (pet iz neposredne proizvodnje),

– ODBOJKA: deset ekip (štiri iz neposredne proizvodnje),

– MALI NOGOMET: petnajst ekip (pet iz neposredne proizvodnje),

– KOŠARKA: petnajst ekip (pet iz neposredne proizvodnje),

– NAMIZNI TENIS: štirinajst ekip (pet iz neposredne proizvodnje),

– ŠAH: deset ekip (tri iz neposredne proizvodnje),

– STRELJANJE: šestnajst ekip (osem iz neposredne proizvodnje).

Skupaj z obveznimi rezervami bo v občinskem TRIM tekmovalju sodelovalo prek 600 delavcev in občanov. Pri tem velja poudariti tudi to, da je med prijavljenimi ekipami tudi precej ekip iz krajevnih skupnosti, kar kaže na pozivljanje športno-rekreativne dejavnosti tudi v krajevnih skupnostih.

ZTKO občine Jesenice je uspešno organiziral tudi udeležbo na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, ki je bil v soboto, 7. maja, pod naslovom PO POTEH PRIJATELJSTVA IN SPO-MINOV. S posebnim vlakom je na pohod odšlo 1.200 udeležencev iz naše občine. Če k temu pristojemo še okrog 300 tabornikov iz občine, ki so potovali z avtobusi, je to izredno lepa udeležba iz jeseniške občine na sobotnem pohodu.